

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TİYATROSUNDA DOĞA VE
ORMANA İLİŞKİN YAKLAŞIMLARIN İRDELENMESİ**

Buğra Kağan KAHRAMAN

DANIŞMAN

Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Orman Mühendisliği Programı

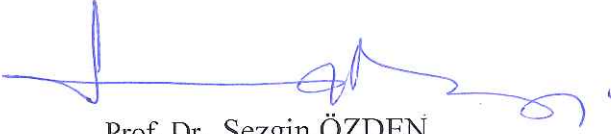
İSTANBUL-2019

Bu çalışma 04.11.2019 Tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
Orman Mühendisliğı Anabilim Dalı, Orman Mühendisliğı Programı Yüksek Lisans Tezi
olarak kabul edilmiştir.

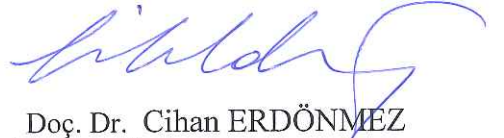
TEZ JÜRİSİ

Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Orman Fakültesi

Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Orman Fakültesi

Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Orman Fakültesi

ÖNSÖZ

“Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Doğa ve Ormana İlişkin Yaklaşımların İrdelenmesi” başlıklı bu çalışma, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Ormancılık Politikası ve Yönetimi Anabilim Dalı bünyesinde bir yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Tezin hazırlanması konusunda düşünce ve önerileriyle büyük yardımlarını gördüğüm, ufku geniş danışmanım, değerli hocam Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL’a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca gerek lisansüstü eğitim süreci ve gerekse tez aşamasındaki destek ve katkılarından dolayı Prof. Dr. Yalçın KUVAN, Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ, Doç. Dr. Hasan Tezcan YILDIRIM ve Araş. Gör. Gizem ŞAHİN’e teşekkür ederim. Tezin araştırma ve yazım aşamasında yardımlarını esirgemeyen İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji bölümünün değerli hocaları ile arşiv araştırması olanağı sağlayan İstanbul Şehir Tiyatroları müdürü Sayın Necip Sedat ÇAKIR’a, Genel Sanat Yönetmeni Süha UYGUR’a, yardımlarını esirgemeyen İstanbul Şehir Tiyatroları kütüphane ve arşiv çalışanlarına içtenlikle teşekkür ederim. Özellikle tez çalışmasına katkısı büyük olan, İstanbul Devlet Tiyatrosu sanatçısı Uğur KELEŞ’e ve İstanbul Şehir Tiyatroları bünyesinde görev yapan Dramaturg Dilek TEKİNTAŞ’a teşekkürü borç bilirim. Yine tez sürecinde desteklerini esirgemeyen devlet tiyatrolarında ve başka platformlarda görev yapan tiyatro ve sinema sanatçısı, yönetmen, yazar ve dramaturglara teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca İstanbul trafiği ve kargaşasında, tiyatro-fakülte-set koşturmacalarımnda, bana eşlik eden, biricik kızım Tomris Aybüke’ye, tez sürecinde en büyük destekçilerim olan oğlum A. Alptekin, kızım S. Begüm ve sevgili Eşim Gülin’e, bana katlandıkları için, sevgiyle, sonsuz teşekkürler. Üzerimde büyük emekleri olan biricik babam, rahmetli annem ve kıymetli ağabeyime de teşekkür ederim. Saygıyla, sevgiyle. |

Kasım 2019

|Buğra Kağan KAHRAMAN|

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ŞEKİL LİSTESİ	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ	x
ÖZET	xi
SUMMARY	xiii
1.GİRİŞ.....	1
2.GENEL KISIMLAR	3
2.1. TİYATRO	3
2.1.1. TİYATRO KAVRAMI	3
2.1.2. TİYATRONUN UNSURLARI	4
2.1.3. TİYATRONUN İŞLEVİ	4
2.1.4. TİYATRO ÇEŞİTLERİ.....	6
2.1.5. TİYATRONUN GELİŞİMİ	9
2.1.6. TÜRK TİYATROSUNUN GELİŞİMİ	13
2.2. TİYATRO VE DOĞA, İNSAN İLİŞKİSİ	16
3.MALZEME VE YÖNTEM	20
3.1. MALZEME	20
3.2. YÖNTEM.....	21
3.2.1. ÖRNEKLEME YÖNTEMİ	21
3.2.2. VERİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ.....	22
4. BULGULAR	27
4.1. İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARI (DARÜL BEDAYİ)	27
4.2. İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARINDA SAHNELENEN OYUNLARIN ADLARINDA DOĞA VE ORMAN İÇERİĞİNİN İNCELENMESİ	28
4.3. BAZI TİYATRO ESERLERİNİN İÇERİK ANALİZİ.....	31
4.3.1. BİNALİ VE TEMİR ADLI OYUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	31
4.3.2. DİVANE AĞAÇ ADLI OYUNA İLİŞKİN BULGULAR	37
4.3.3. SUSUZ YAZ ADLI OYUNA İLİŞKİN BULGULAR	42

4.3.4. ORMANDA ADLI OYUNA İLİŞKİN BULGULAR	47
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	54
KAYNAKLAR.....	58
Ekler.....	64
ÖZGEÇMİŞ	93

|

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 3.1: Orman ve Doğa ile İlgili Kategoriler ve Unsurlar.....25

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 4.1: 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuardan Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi	28
Tablo 4.1 (devam) : 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuardan Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi	29
Tablo 4.1 (devam) : 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuardan Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi	30
Tablo 4.2: “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	32
Tablo 4.2 (devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	33
Tablo 4.2 (devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	34
Tablo 4.2(devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	35
Tablo 4.3: “Binali ile Temir” Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler	36
Tablo 4.4: “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	37
Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	38
Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	39
Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	40
Tablo 4.5: “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler.....	42
Tablo 4.6: “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi	43

Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	44
Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	45
Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	46
Tablo 4.7: “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler.....	47
Tablo 4.8: “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	48
Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	49
Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	50
Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi.....	51
Tablo 4.9: “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler.....	52

SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ

Simgeler **Açıklama**

Kısaltmalar **Açıklama**

Ş.T. : Şehir Tiyatroları

İ.Ş.T. : İstanbul Şehir Tiyatroları

D.T. : Devlet Tiyatroları

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

f : Frekans

Sh : Sayfa Hacmi

ÖZET

[Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Doğa ve Ormana İlişkin Yaklaşımların İrdelenmesi]

[YÜKSEK LİSANS TEZİ]

[Buğra Kağan KAHRAMAN]

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

[Orman Mühendisliği Anabilim Dalı]

[Danışman : Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL]

Çevre kirliliğinin, ormansızlaşmanın ve diğer doğal kaynak tahriplerinin giderek arttığı günümüzde, uluslararası ve ulusal düzeyde ilgili politika belgelerinin neredeyse tamamında toplumun bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Kişilerin ve toplumların gelişiminde etkili bir rol oynama potansiyeline sahip olan tiyatro kuşkusuz bir bilinçlenme ve eğitim aracı olarak da değerlendirilebilmektedir.

Bu çerçevede çalışmada, Türkiye’de Cumhuriyetin ilanından günümüze, İstanbul Şehir Tiyatrolarında yazılmış ve sahnelenmiş olan yerli ve yetişkinlere yönelik tiyatro eserlerinde, doğa ve ormanla ilgili içerikler irdelenmiş, öne çıkan unsurlar analiz edilmiştir. Belirtilen kapsamda Türk tiyatrosu eserlerinde doğaya ve ormana ne şekilde yer verildiği ne tür ifadeler kullanıldığı ve sözü edilen eserlerde hangi içerikte mesajların bulunduğu araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ile doğanın, ormanların ve ormancılığın tiyatro aracılığıyla topluma ne şekilde anlatıldığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar ışığında gelecekte tiyatro eserlerinin yazılmasında ya da yorumlanmasında, doğanın, ormanların ve ormancılığın daha etkin bir şekilde yer bulmasına ilişkin öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Diğer taraftan, ormancılığın geçmişten beri önemli sorunlarından biri olan halkla ilişkiler çalışmalarına yönelik eksikliklerin giderilmesine de yardımcı olacak sonuçlar ortaya konulup, öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma sonucu örnekleme konu olan tiyatro eserlerinde doğa ve ormana ilişkin içeriklerin çok sınırlı düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ana ve yan temanın doğa ve orman olduğu eser sayısının yok denecek kadar az olması da dikkat çekmektedir. Yürütülen araştırma sonucuna göre örnekleme giren eserlerde doğa ve orman içeriklerinin, çoğunlukla ağaç, su, nehir, kuş, geyik, yaprak gibi ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar kategorisinde olduğu belirlenmiştir. Ormancılıkla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri içerik olarak çok daha az bulunmaktadır. Ulaşılan bulgular ışığında doğa ve ormanlarla ilgili olarak toplumda farkındalık oluşturabilecek eserlerin yazılması ve bunların sahnelenmesinin teşvik edilmesi yönünde öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca çok disiplinli bir yaklaşımın ilgili eğitim süreçlerinde benimsenmesi, kurumsal ve bireysel işbirliklerinin geliştirilmesi, kullanılan tiyatro tekniklerinin çeşitlendirilmesi kapsamında bazı yaklaşımlar ortaya konulmuştur. |

Kasım 2019, [107] sayfa.

Anahtar kelimeler: | Orman, Doğa, Tiyatro, Şehir Tiyatrosu, İçerik Analizi |

SUMMARY

[Investigation of Approaches regarding Nature and Forest in Turkish Drama in the Republic Period]

[M.Sc. THESIS]

[Buğra Kağan KAHRAMAN]

Istanbul University-Cerrahpasa

Institute of Graduate Studies

[Department of Forest Engineering]

Supervisor : [Assoc. Prof. Dr.] [Seçil YURDAKUL EROL]

[Today, as environmental pollution, deforestation and other natural resource destruction are increasing, almost all of the relevant policy documents at international and national level emphasize the need to raise awareness and educate the society. Theater, that has the potential to play an effective role in the development of individuals and societies, can undoubtedly be considered as a tool of awareness and education.

Parallel to this approach, the content relevant to nature and forest was investigated in the context of theatre texts which were written by domestic authors at Republican period and staged by Istanbul City Theatre. In this context, it was analyzed how nature and forest are used, what kind of expressions are found and what messages are included in the Turkish theater texts. In the light of findings, it was tried to reveal how nature, forests and forestry are explained to the society through theater. Therefore, in the light of the results obtained, it has been tried to develop suggestions for strengthening the effectiveness of the place of nature, forests and forestry in the writing or interpretation processes of theater in the future. Besides the results were put forward and suggestions were developed to support the lack in the public relations studies, which has been one of the important problems of forestry.

As a result of the research, it was determined that the content of nature and forest in the sampled theatrical text is very limited. It is noteworthy that there are almost no drama in which the main and sub-themes are related with nature and forest. The results of the research revealed that the nature and forest contents of in the sampling theatre texts were mostly in the category of “elements that consists and associated with forest” such as trees, water, rivers, birds, deer, leaves. Forestry-related activities and functions of forests have much less content. In the light of the findings, suggestions were made to encourage the writing and staging of drama that could raise awareness about nature and forests. In addition, some approaches have been put forward within the scope of adopting a multidisciplinary approach in related educational processes, developing institutional and individual collaborations, and diversifying the theater techniques. |

November 2019, [107] pages.

Keywords: | Forest, Nature, Theatre, City Theatre, Content Analysis |

1.GİRİŞ

Tiyatro, insanların doğa, toplum, zaman ilişkilerini ve bu ilişkilerin insanın iç dünyasına yansımalarını, sosyolojik ve psikolojik açıdan ele alınmasını sağlayan bir anlatım aracıdır. Bu çerçevede tiyatroyu, insanlarda değişik algılamalara yol açan, sanat aracılığıyla insanların sosyal ve psikolojik olarak gelişip, değişmesine neden olabilecek toplumsal bir etkinlik olarak nitelendirmek yerinde olacaktır. Kişilerin ve toplumların gelişiminde etkili bir rol oynama potansiyeline sahip olan tiyatro kuşkusuz bir bilinçlendirme ve eğitim aracı olarak da değerlendirilebilir.

Çevre kirliliğinin, ormansızlaşmanın ve diğer doğal kaynak tahriplerinin giderek arttığı günümüzde, uluslararası ve ulusal düzeyde ilgili politika belgelerinin neredeyse tamamında toplumun bilinçlenmesi ve eğitilmesi gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Bu noktada, topluma ulaşmak açısından önemli bir sanat dalı olan tiyatronun da etkili bir rol oynayabileceği söylenebilir.

Belirtilen çerçevede çalışmanın amacı, Türkiye’de Cumhuriyetin ilanından günümüze yazılmış ve sahnelenmiş olan, yetişkinlere yönelik tiyatro eserlerinde doğa-orman-insan ilişkilerini irdelemek ve burada öne çıkan konuları analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda, Türk tiyatro eserlerinde, doğaya ve ormana ne şekilde yer verildiği, ne tür ifadeler kullanıldığı ve sözü edilen eserlerde hangi içerikte mesajlar verildiği, araştırma konusunu oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular ile doğanın, ormanların ve ormancılığın tiyatro aracılığıyla topluma ne şekilde anlatıldığı ortaya konulmaya çalışılmış, buradan elde edilen sonuçlar ışığında, tiyatronun, doğanın, ormanların ve ormancılığın daha etkin bir şekilde yer bulmasına ilişkin çeşitli yaklaşımların ve önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, ormancılığın geçmişten beri önemli sorunlarından biri olan “halkla ilişkiler” çalışmalarına yönelik eksikliklerin giderilmesine de yardımcı olacak sonuçlar ortaya konulmuş ve öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Belirtilen boyutuyla çalışma hem Türk tiyatrosu hem de ormancılıkta halkla ilişkiler açısından yeni yaklaşımlar ortaya koyma ve konunun önemine dikkat çekmeye yöneliktir.

Doğa ve ormana ilişkin konuların artan önemine karşın, Cumhuriyet Türkiye'sinde gerek tiyatro gerekse orman ve doğal kaynaklar açısından konuyu ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan çalışma bu bakımdan hem ormancılık hem de tiyatro açısından yeni bakış açısı kazandıracak ve benzer çalışmalara örnek ve altlık oluşturacak bir nitelik taşımaktadır.

Çalışmada nitel bir yöntemden yararlanılmıştır ve konuyla ilgili yayınların incelenmesi, günümüz oyunların izlenmesi, yazar, yönetmen, dramaturg ve oyuncu görüşmeleri yoluyla veriler toplanmıştır. Temel olarak içerik analizi yönteminden yararlanılan çalışmada tiyatro eserlerinin sayısının çokluğu nedeniyle örnekleme yapılarak, konu ve kapsam olarak orman ve doğaya ağırlık verilen 4 oyun seçilmiştir. Seçilen eserlerin doğa ve ormana ilişkin içerikleri, metinde yer alma biçimi, yeri ve frekansı üzerinde durulmuş, her bir içerik bileşenine ilişkin ifadeler ayrı ayrı irdelenerek analiz yapılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Konuya ilişkin genel bir yaklaşım ortaya koymayı amaçlayan "Giriş" bölümünden sonra "Genel Kısımlar" bölümü gelmektedir. Adı geçen bölümde tiyatro kavramı, tiyatronun unsurları, çeşitleri ve işlevlerinin yanı sıra, genel olarak Tiyatronun Gelişimi ile Türk Tiyatrosunun Gelişimi ele alınmıştır. Ayrıca bu bölümde tiyatro, doğa ve insan ilişkisi genel hatlarıyla açıklanmaya çalışılmıştır. "Malzeme ve Yöntem" bölümünde araştırmada kullanılan bilgi ve verilerin toplanması ile bulgulara ulaşmak için yararlanılan yöntemler anlatılmıştır. "Bulgular" bölümünde çalışmada ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Genel bir değerlendirme yapılan "Tartışma ve Sonuç" bölümünde aynı zamanda konuya ilişkin öne çıkan yaklaşımlar, sorunlar ve öneriler açıklanmıştır. |

2.GENEL KISIMLAR

2.1. TİYATRO

2.1.1. TİYATRO KAVRAMI

Tiyatronun kavramsal olarak çeşitli tanımları bulunmakla birlikte Yunanca’ da “seyirlik yeri” anlamına gelen “theatron” kelimesinden türetildiği bilinmektedir (Şener, 1998).

Bu konudaki tanımların temelini Aristoteles’in Poetika’da tiyatronun özünde oyun olduğunu vurguladığı yaklaşım ile bu kapsamda oyun oynamanın insanın doğasında bulunduğunu belirtmesi oluşturmaktadır (Tunalı, 1995).

Konur (2001) tiyatro kavramına mekânsal açıdan yaklaşmış ve gelişim süreci yüzyıllar boyunca devam eden oyun ve seyir yeri olarak ele almıştır. Fuat (2000) ise tiyatro kavramını oluşturan unsurları; i. oyuncular; ii. seyirci yeri, sahne, dekor, giysi, ışık, ya da bunlardan birkaçı ve iii. seyirci olarak sıralamış ve karışık, çok yönlü bir sanat olarak nitelemiştir.

Erkal (2017) tiyatronun insanlık tarihi kadar eski olduğunu ortaya koymuş ve “insandan insana dolaysız iletişim kurabilen tek sanat” olarak tiyatroyu tanımlamıştır. Bu çerçevede tiyatronun gelişiminin devam edeceği ve özellikle iletişim kurma özelliği ile öneminin artacağı belirtilmektedir. Kuşkusuz bu gelişim sürecinde tiyatro; toplumsal ve kültürel değişimden etkilenmektedir. Bu çerçevede tiyatronun gelişimini; teknolojik, ekonomik, toplumsal ve düşünsel etkenler yönlendirmektedir (Fuat, 2000).

Gürün (2009) tiyatroyu sınır, ırk, din, cinsiyet vb. farklılıkların ötesinde gerçek hayat olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşıma paralel olarak tiyatro “çeşitli işlevleri bünyesinde barındıran bir değerler bütünü” olarak tanımlanmakta ve bu kapsamda özellikle toplumu eğlendirirken eğitime işlevine vurgu yapılmaktadır (Gürün, 2002; G 2009). Tiyatroyu insan psikolojisinin canlı sanatı olarak değerlendirenler olmuş ve insanın iç dünyası ile beraber incelenmesi şeklinde yorumlanmıştır (Şener, 1998). Diğer taraftan, tiyatro sadece sahnede olup biteni göstermekle kalmayan hayatın her kesimini izleyicilere gösteren bir edebi sanat olarak da değerlendirilmektedir (Güney, 2011).

Tiyatro, Antik Yunanda sadece seyircilerin oturdukları yeri ifade ederken, bugün dramatik gösteri ve çalışma alanlarını kapsayarak daha geniş bir kavramı ifade etmektedir (Taner ve ark., 1966). Prof. Dr. Zehra İpşiroğlu kendisiyle yapılan bir söyleşide sanatın her alanında olduğu gibi tiyatroyu, yaratıcılık ve düşünselliğin iç içe olduğu, hiç bitmeyen bir süreçte, bir denge oyununa benzetmektedir (Ejder, 2015).

2.1.2. TİYATRONUN UNSURLARI

Tiyatro eserinin metni, bir kişi, yani yazar tarafından oluşturulmaktadır. Tiyatronun bütünü açısından oyun metni başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Tiyatro metninin sahnelenmesi ekip çalışması gerektiren bir süreçtir. Bu süreç içinde yer alan kişi veya gruplar, dramaturg, yönetmen, dekor ve kostüm sanatçısı, makyaj sanatçısı, ışık ve teknik uzman, oyuncu, müzisyen, dansçı, çağrıcı vd. olarak sıralanabilir. Bunca kişinin hizmet ettiği tiyatro bu kolektif çalışmanın sonunda eseri sahneye koyabilmektedir. Bir tiyatro eserinin hayat bulması tüm bu kişi/grupların varlığının yanı sıra birlikte çalışabilmenin sağlanması ile mümkün olmaktadır. Ancak kuşkusuz diğer önemli bileşen tiyatronun etkisinin oluşmasıdır, bu çerçevede de seyirci bileşeni devreye girmektedir. Ayrıca Tiyatro sanatının ortaya çıkabilmesi için oyun düzeni, sahne dekoru, kostümler, eşyalar, ışıklandırma gerekmektedir (Nutku, 1989).

Daha geniş bir açıyla bakmak gerekirse; tiyatro pek çok sanatın bileşimi olarak nitelendirilmektedir. Bu kapsamda 5 temel unsur öne çıkmaktadır. Bunlar, yazarlar, tasarımcılar, yönetmen, oyuncular ve seyircilerdir. Genel olarak bakıldığında, kuşkusuz tiyatronun en önemli unsuru insandır. Yöneten, oynayan, sahneye taşıyan, süreci etkileyen, şekillendiren ve izleyenin insan olması, aralarındaki etkileşimi önemli bir noktaya taşımaktadır. Bu ilişki ve etkileşimler arasında en vazgeçilmezi oyuncu-seyirci arasındaki etkileşim olarak değerlendirilmektedir (Nutku, 2001).

2.1.3. TİYATRONUN İŞLEVİ

Tiyatronun işlevlerini, insan için anlamı, insanı değiştirme ve etkileme gücü ve sağladığı katkılar çerçevesinde incelemek gerekmektedir. Kuşkusuz belirtilen çerçevede tiyatronun işlevleri tarihi süreçte farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Özellikle söz konusu işlevlerin çeşitlenmesi ve farklılaşmasında felsefe ve edebiyat alanındaki akımların etkisi gözlemlenmiştir.

Söz konu işlevler Şener'in (1972) belirttiği yaklaşıma paralel olarak; seyirciyi bilinçlendirmek, duyarlılığını artırmak, haz almasını sağlamak ve ileriye doğru yöneltmek olarak sıralanabilir. Belirtilen yaklaşımda sıralanan işlevlerin gerçekleştirilmesi için yerleşmiş değerlerden yola çıkarak bunların yeniden yorumlanması ve şekil verilmesi gerekliliğine işaret edilmektedir.

Aristoteles'in yaklaşımında ise tiyatronun işlevlerinden etkileme gücü, hoşlanma duygusu uyandırması ve estetik algısı ile arasındaki yakın ilişki öne çıkmaktadır. Yine ünlü filozof Aristoteles, tiyatronun işlevleri arasında da sayılabilecek şekilde sanata ahlak eğiticiliği görevi yüklemiştir (Şener, 2006).

Güney (2011) tiyatronun duygular aracılığıyla toplumu uyarma ve yol gösterme işlevlerine değinmiştir. Bunun dışında tiyatronun, insan ilişkilerindeki çatışmaları, uyumsuzlukları, kavgaları, farklılıkları göstererek insanın çevresi içerisindeki yerini tanımasına yardımcı olduğu ortaya konulmaktadır (Güney, 2011). Bu durumda tiyatronun eğlendirirken aynı zamanda eğitici, yol gösterici olduğu ortaya çıkmaktadır.

İnsanın özellikleriyle, toplumsal, dinsel, politik yaklaşımlardaki farklılıklar tiyatronun çeşitli işlevlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çerçevede tiyatronun uygarlık seviyesinin ve toplumlardaki duyarlılığın, bilinç seviyesinin gelişmesine etkisi olduğu belirtilebilir.

Ancak zaman zaman siyasal baskılar, ekonomik çıkarlar, bireysellik gibi yaklaşımlar sonucunda söz konusu işlevlerle çelişen durumlar da tiyatro kapsamında gündeme gelmiştir. Keskin (2008) söz konusu durumu ortadan kaldırmanın aracı olarak yine tiyatroyu ele almıştır. Bu kapsamda tiyatronun seyirciyi bilinçlendirici rolüne değinilmekte ve yalansız, doğal ve içtenlikle konuların işlenmesi ve seyirciye aktarılması gerekliliği temel ilke olarak görülmektedir (Keskin, 2008).

Öte yandan Brecht (1993) tiyatronun öncelikli ve vazgeçilmez işlevinin eğlendirmek olduğunu ortaya koymakta, eğlendirebilen tiyatro üzerinde durmaktadır.

Ülkemizde ise tiyatro, topluma yol gösterme ile yazarların yaklaşımları doğrultusunda toplumsal algı oluşturulması işlevi taşımaktadır. Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde modernleşme simgesi olarak görülen Türk Tiyatrosu, Cumhuriyetin ilanı ile ulusal kimliğin

gelişimi ve pekiştirilmesi amacına hizmet etmiştir. Türk Tiyatrosu uzunca bir dönem sanatla ilgili işlevlerden çok ideolojik önceliklerle şekillenmiştir (Temel, 2016).

Görüldüğü üzere tiyatronun işlevleri dönem ve toplumlara göre farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle tiyatronun işlevlerine yönelik yaklaşımlar zamanla farklılaşacak, farklı toplumlarda farklı öncelikler taşıyacaktır. Bunun temel nedeni, tiyatronun insanı, insana, insanla, insanca anlatmasıdır. Yani insanı etkileyen tüm unsurlar, tiyatro ve ilgili tüm unsurları etkilemektedir. Bütüncül yapısı ve yaratıcı, etkileyici, eğlendirici, düşündürücü, güdüleyici gücü olan tiyatro ve insan var olduğu sürece, tiyatroya yüklenen ve yüklenecek olan misyon ve işlevlerdeki farklılaşma devam edecektir.

2.1.4. TİYATRO ÇEŞİTLERİ

Tiyatro çeşitleri tarihi süreçte farklılık göstermiş, bazılarının varlığı belirli dönemlerle sınırlı kalırken bazıları çağlar ötesine ulaşmıştır. Dünyada; ilkel tiyatrodan Antik Yunan Tragedyalarına, Roma Tiyatrosundan kilisenin Orta Çağ Tiyatrosuna, Rönesans'tan orta sınıf tiyatrosunun doğuşuna, 19. yüzyıl romantizminden çağdaş tiyatroya kadar dönemin özellikleri, sosyal yapısı ve gereksinimleri kapsamında farklı tiyatro çeşitleri şekillenmiştir.

Bilgi aktarma sürecindeki araçlar, içerikler ve yaklaşımlar toplumsal gelişme ile doğru orantılıdır. Bu kapsamda tiyatro da bulunduğu çağa uygun olarak farklılaşmaktadır.

İlk çağlardaki dinsel törenler, maskeler kullanılarak veya doğal varlıklara yer verilerek ayinler, oyunlar ilkel tiyatro örnekleri olarak değerlendirilmektedir. Daha sonraları Yunanlılar tarafından gerçekleştirilen şenlikler ve panayırarda tragedya sergilenmeye başlanmıştır. Tragedya Aristoteles tarafından “ahlaki açıdan yönlendirici, başı ve sonu olan, belli bir uzunluğu bulunan bir hareketin taklididir; sanatça güzelleştirilmiş bir dili vardır, içine aldığı her bölüm için özel araçlar kullanır, hareket eden kişiler tarafından temsil edilir, bu bakımdan tragedya salt bir hikâyeye değildir. Tragedyanın ödevi, uyandırdığı acıma ve korku duyguları ile ruhu tutkularından temizlemektir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Şener, 2006).

Daha sonra tragedya ve komedyaya unsurları içeren satir oyunları oluşmuştur. Bu tür oyunlarda tanrılar ve kahramanlara ilişkin hikâyeler komik unsurlarla anlatılmaktadır. Genelde kırsal alanda geçen bu tür oyunlarda gürültülü aksiyon, canlı dans, açık saçık bir dil ve tavır

kullanılmaktadır. Tragedyadan sonra şekillenen satir oyunları kendinden önce oynanan ciddi oyunlara komik unsurların yerleştirilmesi ile oluşmuştur (Brockett, 2017).

Tragedya ve satir oyunlarından sonra komedy türünde oyunlar gelişmeye başlamıştır (Brockett, 2017). Bu tür, kişisel taşlamalar üzerine yoğunlaştığı için uzun süre ciddiye alınmamış, sonraları bu alanda oyunlar yazılmış ve bu türe ilgi gösteren oyuncu sayısı artmıştır. Temel olarak tragedya ve komedy arasındaki fark; tragedya efsanelere konu olan kişileri yüceltirken, komedy sıradan insanları konu edinmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Yunan tiyatrosunda, üç çeşit oyun olduğu belirtilebilir. Bunlar; yüceltilmiş kahramanlık öyküleri anlatan, tanrıları konu eden **trajediler**; kahramanlık öykülerini gülünçleştiren, açık saçık hareketlere yer veren **satir oyunları**; konularını günlük yaşamdan alan **komedilerdir** (Fuat, 2000).

Daha önce de değinildiği gibi farklı toplumlarda farklı tiyatro çeşitleri görülebilmektedir. Önemli medeniyetlerden biri olan Eski Mısır'da da farklı türlere rastlanmaktadır. Piramit yazıları olarak adlandırılan bir türde hükümdarların ve soyluların öldükten sonra dirilişi ve göğe yükselmesinin din adamları tarafından canlandırılması görülmektedir. Diğer bir oyun çeşidi ise firavunların tahta çıkışını kutlamak veya anmak amacıyla sergilenen "Tahta Çıkma Şenliği Oyunu" dur. Yine hastalıkları önlemek ve iyileştirmek amacıyla oynanan "İyileştirme Oyunları" bulunmaktadır. Ayrıca Antik Mısır'da savaşları konu eden ve günlerce süren "Acı Çekme Oyunları" oynandığı bilinmektedir (Fuat, 2000).

Modern tiyatronun başlangıcı **dram** türünün ortaya çıkması ile olmuştur. Zamanla trajedinin içine komedi de eklenmeye başlanmış, trajedi ve komedinin aynı oyunda olması ile dram türü ortaya çıkmıştır. Dram türündeki oyunların kahramanlarını halk ve soylu gözetmeksizin her sınıftan insan oluşturabilmektedir. Dram türündeki eser; gerçekleri ortaya koymayı ve bu çerçevede ayırım gözetmemeyi esas almaktadır. Dram; trajedi ve komedyanın kalıplarına gösterilen bir tepki ve modern tiyatronun başlangıcı olarak değerlendirilmektedir (Nutku, 2001). İngiliz edebiyatında Shakespeare, Alman edebiyatında Goethe ve Schiller, Fransız edebiyatında Victor Hugo dram türünün önemli sanatçılarıdır. Türk edebiyatında Namık Kemal ve Abdülhak Hamit Tarhan'ın eserleri dram türünün ilk örnekleri olarak değerlendirilebilir.

Dram da kendi içinde **Feeri**, **Melodram** ve **Trajikomik** olarak üçe ayrılmaktadır. Feeri, masalımsı, olağanüstü olayları işleyen dram şeklidir. Melodram; besteli dram anlamına gelmekte ve hüznü rastlantılar üzerine kurulmuş bir dram türüdür. Trajikomik ise hem acıklı hem de gülünç olayların anlatıldığı dram çeşididir (Nutku, 2001).

Komedi de tür olarak günümüzde hala varlığını sürdürmektedir. Yaşamın gülünç yönlerini konu edinen komedy türünde eski Yunan edebiyatında Aristophanes ve Menandros, Latin edebiyatında Terentius ve Plautus, 17.yüzyıl Fransız edebiyatında Moliere önemli eserler vermişlerdir. Türk edebiyatında ilk tiyatro örneği olarak bildiğimiz Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" isimli tiyatro eseri de komedi türünde yazılmıştır. Komedinin de çeşitli türleri bulunmaktadır. "**Karakter komedisi**"; insanların gülünç yönlerini konu edinirken "**Töre komedisi**"; toplumun gülünç ve aksak taraflarını işlemektedir. **Vodvil**; hareketli, eğlenceli bir konu etrafında gelişen, şarkılara da yer verilen komedi türü olarak bilinmektedir. "**Enrika komedisi**"; olayların hileye ve şaşırtmaya göre şekillendiği komedidir. **Komedi santimental**; izleyiciyi güldürürken duygulandıran komedi çeşididir. **Fars**; sadece güldürme odaklı, kaba güldürü, komedidir (Çalışlar, 1995).

Günümüzde, çağdaş tiyatro türleri arasında **Absürt** ve **Epik** türler önemli bir yer tutmaktadır. Absürt tiyatrodaki perde düzenine önem verilmemekle birlikte saçma denebilecek bir kurgusu vardır. Söz konusu tiyatro türünde her şeyi anlatmaktan veya canlandırmaktan çok ses ve hareket düzeni öne çıkmaktadır. Belirtilen ses ve hareket yapısı arasında bir bağ olması gerekmemekte, birbiriyle alakasız hareketler, sesler, sözler sahnede canlandırılmaktadır. Absürt tiyatrodaki geleneksel tiyatro kuralları ve düzeni dikkate alınmamaktadır. Dünya edebiyatında Samuel Beckett (Godot'u Beklerken), Türk edebiyatında Güngör Dilmen (Canlı Maymun Lokantası) Absürt tiyatro türünün önemli eserlerini vermişlerdir (Nutku, 2001). Epik tiyatro; bir oyunun izleyiciyi büyülemesine karşıdır, izleyicinin kendini oyuna kaptırması amaçlanmamakta aksine oyunun içine çekilmesi ve tartışması, düşündürmesi amaçlanmaktadır. İzleyiciyi uyanık tutmak için aralara şarkılar, oyunu aniden kesen açıklamalar ve tekerlemelere yer verilmektedir (Fuat, 2000). Alman yazar Bertold Brecht'in bu türde eserleri bulunmaktadır. Keşanlı Ali Destanı gibi eseriyle Haldun Taner'in Epik türde eserleri olduğu görülmektedir.

Absürt ve Epik türlerin dışında, çağdaş tiyatrodaki daha başka birçok akım, birçok tür vardır. Bunlardan tiyatronun gelişimi başlığında kısaca bahsedilecek olup burada isimlerini vermek

yeterli görülmüştür. Bunlar; **Ekspresyonist** (Dışavurumcu) Tiyatro, **Sürrealist** (Gerçeküstücü) Tiyatro, **Egzistansiyalist** (Varoluşçu) Tiyatro, **Bulvar Tiyatrosu**, **Grotesk** Tiyatro, **Belgesel** Tiyatro vb. olarak sıralanabilir (Brockett, 2017).

Yukarıda söz edilen türler dışında çağdaş tiyatrodaki **müzikli tiyatro** olarak görebileceğimiz türler de bulunmaktadır. Bu türler içinde yer alan **opera**; trajedi ve dramda bütün sözlerin müzikle bestelenerek sahne alınması ile oluşmakta ve bir orkestra eşliğinde sahnelenmektedir. **Operet**; sözlerin bir kısmı müzikli, bir kısmı müziksizdir. **Komedi Müzikal** ise Vodvil veya komedi türü oyun aralarına kısa kısa müzikler yerleştirilerek oluşturulan ve sahnelenen oyundur. **Bale**; sözsüz olduğu gibi anlatımları müzik ve dans aracılığıyla gerçekleştirmektedir. **Revü**; skeç, şarkı gibi sahnelerde gündelik olayları taşıyan, alaya alan sahneleme biçimidir. Aralarda müzik ve danslar içerir. **Skeç**; bir nükte ile son bulur. Şakacı bir içeriği olup, kısa ve müziklidir.

Türk tiyatrosunda da bu batı kökenli akımlar ve türler haricinde, doğal olarak, çeşitli türler vardır. Bunlar **Meddah**, **Karagöz**, **Orta Oyunu**, **Köy Seyirlik Oyunu** ve **Kuklalar**dır. Meddah; metheden (öven) anlamına gelen, tek oyuncu (meddah) ile sahnelenen oyundur. İlk örnekleri IV. Murat döneminde (1623-1640) Tıflı Ahmet Çelebi tarafından oynanmaya başlanmıştır. Bir baston ve mendil ile oynanan oyunlarda anlatılan hikâyelerde tüm unsurlar bu araçlar ile temsil edilmektedir. Bir gölge oyunu olan Karagöz; tek kişi tarafından, deriden kesilmiş ve boyalı tasvirlerin mum ışığında perdeye yansıtılması ve kahramanların seslendirilmesi ile gerçekleştirilmektedir. Orta oyunu; seyirciler tarafından çevrelenmiş sahne gibi yuvarlak alanda oyuncular tarafından bir konu hakkında doğaçlama olarak oynanmaktadır. Orta oyununda müzik ve dans unsurlarına da yer verilmektedir. Köy seyirlik oyunları; düğünlerde, bayram gibi özel günlerde köylülerin genellikle oyun yapma, oyun çıkarma adı altında yarattıkları bir tiyatro olayıdır (Karadağ, 2008). Kuklalar da Anadolu'da iki zıt karakterin kuklalar aracılığıyla karakterize edildiği bir oyun çeşididir.

2.1.5. TİYATRONUN GELİŞİMİ

Tiyatronun 2500-3000 yıllık bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda tiyatronun tarihi Eski Yunan ve Antik Mısır'a dayanmaktadır. Ancak tiyatronun on binlerce yıllık geçmişi olduğu düşünülmektedir. Mağara duvarlarındaki hayvan kostümlü insan figürleri bu çerçevede ipucu vermektedir (Fuat, 2000).

Tiyatro'nun mitoloji ve ritüellerden doğduğu düşünülmektedir (Brockett, 2017). Ancak tiyatro konusundaki ilk kuramsal yaklaşımlar, Antik Yunan uygarlığına dayanmaktadır. Antik Yunan uygarlığının M.Ö. 5. ve 4. yüzyıllarını kapsayan Klasik Çağ'da sanat, önce toplumun eğitilmesi ve sonra da estetik duygusunun oluşması açısından önemli bir araç olarak değerlendirilmiştir. Platon, eserlerinde sanatı ve bu kapsamda tiyatroyu dağımık olarak ele almıştır. Tiyatro konusunda ilk sistemli düşünce ürünü, Aristoteles tarafından yazılan Poetika olmuştur (Şener, 2006). Tragedya ve Komedyalar türlerinde baş eserler sanat ve kültür açısından en parlak dönem olarak değerlendirilen Klasik Çağ'da ortaya çıkmıştır. Bu dönemde çeşitli tragedya ve komedyalar eserleri yazılmış ve böylelikle ilkel törenlerde görülen büyü ve sihir gibi unsurlar yerine çağdaş düşünce öne çıkmıştır (Şener, 2006).

Roma Dönemi tiyatrosunda Eski Yunan Tiyatrosu'nun etkileri görülmüş, daha çok geleneksel eserler sahnelenmiştir. Ancak zaman içinde Roma'da (M.S. 100) sahnede gerçek ölümlerin gerçekleştirildiği tüm gün süren kanlı gösterilere ağırlık verilmiş, tiyatro oyunları zamanla daha da körelmiş, gladyatör gösterilerine dönüşmüştür (Fuat, 2000; Brockett, 2017). Görüldüğü üzere Roma döneminde tiyatroya fazla önem verilmemiş, esirler ve köleler oyuncu olarak kullanılmıştır. Ancak yine de bu dönemde yazılan ve sergilenen bazı eserlerin Rönesans döneminde etkisi olduğu kabul edilmektedir (Brockett, 2017).

Ortaçağ'da ise Tiyatro kilisenin baskısı altında kalmış ve yine bu alanda önemli bir ilerleme yaşanmamış, ahlak eğitimi çerçevesiyle sınırlı kalmıştır. Başka içerikteki oyunlar, din adamları tarafından yasaklanmıştır (Şener, 2006). Bu dönemde kiliseler tarafından din kitaplarından esinlenerek oyunlar hazırlanmış ve sergilenmiştir. Döneme ilişkin genel bir değerlendirme yapan Fuat (2000), M.Ö. 400 ile M.S. 1600 yılları arasında Avrupa'da tiyatronun ölü bir dönem geçirdiğini ve önemli bir tiyatro eserinin yazılmadığını belirtmektedir.

15. ve 16. yüzyıllarda edebiyat, sanat ve bilimde önemli gelişmelerin yaşandığı Rönesans'ın etkisiyle insan varlığı ve yaşamına ilgi artmış, hümanizmin etkisi gelişmiştir. Bununla birlikte Rönesans, coğrafi keşif, bilimsel deneyim, felsefi sorgulama ve sanatsal yaratıcılık aracılığıyla genişleme çağı olarak değerlendirilmektedir (Brockett, 2017). Tüm bu gelişmelerin etkisiyle Rönesans tiyatrosu; konu, biçim, sahneleme şekli olarak Ortaçağ tiyatrosundan önemli şekilde farklılaşmış, bu dönemde Lope de Vega, Christopher Marlowe, William Shakespeare gibi usta yazarlar yetişmiştir. Rönesans tiyatrosu gerçeğe benzerliği

esas almış; eğiterek yarar sağlamak, eğlendirerek zevk vermek amaçları gütmüştür (Şener, 2006).

17. ve 18. yüzyıllarda klasik tiyatro anlayışı egemen olmuş, toplumsal davranış kurallarına, ahlak değerlerine bağlılık, biçim kurallarına uygunluk öne çıkmıştır. Bu akım, Fransa ve İngiltere’de krallık ve saray otoritesinin baskın olduğu dönemde gelişmiş ve tiyatro üzerinde merkezi yapılanmaların etkisi artış göstermiştir. Sanat çalışmaları söz konusu merkezi yapılanmalar tarafından desteklenmiş ancak tiyatro üzerinde sarayın gözetim ve denetimi artmıştır (Şener, 2006). Bu dönemde klasik akımın en iyi örnekleri Fransa’da yazılmış ve sergilenmiştir. Bu çerçevede, kapsam olarak, yasalara ve kurallara uygun davranma fikri öne çıkmıştır (Şener, 2006).

Aynı zamanda bilim alanında önemli gelişmelerin yaşandığı bu dönemde tiyatrodaki modernleşmenin etkisi de görülmeye başlamıştır. On sekizinci yüzyılda bu etki daha da gelişmiş, Diderot, Montesquieu, Rousseau ve Voltaire gibi yazarlar ortaya çıkmıştır. Fransız devriminin (1789) de etkisiyle ulusalcılık, duygusallık ve özgürlük unsurları tiyatro sanatı içinde yer bulmaya başlamış, romantizm akımının etkisi artmıştır (Keskin, 2008).

19. yüzyılda, romantik tiyatro anlayışının yanında, bürleks ya da burletta (Mizahi müzikal) olarak adlandırılan şarkılı fars (Kaba güldürü) ve vodvil (Konusu olan, şarkılı, hareketli güldürü) türünde oyunlar yazılmış ve sahnelenmiştir. Dönemin önemli oyuncularını olan Bernhardt, Charles Kean ve Henry Irving vb. hem çağdaş hem de Shakespeare ve Racine gibi önde gelen tiyatro yazarlarının eserlerini yeniden yorumlayarak yeni yaklaşımlar sergilemişlerdir (Nutku, 1963).

19. yüzyılın 2. yarısında romantik tiyatroya karşı gerçekçi akım gelişmiştir. Romantizm akımının, duygusallığın ve yapaylığın egemen olması, toplumsal sorunlardan ve gerçek yaşamdan uzak olması yönünde eleştirilmesi sonucu ortaya çıkan gerçekçi tiyatro; yaşamın gerçeklerini tarafsız ve yalın bir şekilde ve doğrudan aktarma yolunu tercih etmiştir. Bu çerçevede söz konusu akım kapsamında çağın sosyolojik sorunlarına odaklanmak ve bilimsel olarak değerlendirmek esas alınmıştır (Fuat, 2000).

Modern tiyatronun gerçekçi akımla başladığı kabul edilmekte ancak bu süreçte romantizm akımının etkisi ve önemine vurgu yapılmaktadır. Özellikle tiyatro eserlerinin sayıları ile seyirci sayısındaki artışın yazarlara olanak tanıdığı bilinmektedir. Gerçekçilik akımı

Fransa'da doğmuş, toplumsal konulara eleştirel yaklaşımlar temel kuramını oluşturmuştur. Söz konusu akım; sömürü düzenine ve ahlaki yozlaşmaya karşı koyan bir yaklaşım sergilemiştir (Şener, 2006).

19. yüzyıl sonlarında oyun yazarları realizm akımına paralel olarak, simgecilik, izlenimcilik ve dışavurumculuk gibi modern akımların etkisiyle eserler yazmışlardır (Nutku, 1963). Belirtilen dönemde tiyatrunun ticarileşmesi söz konusu olmuş, Avrupa ve Amerika'da oyuncular ön plana çıkmaya başlamıştır. 19. yüzyıl sonlarında yine gerçekçilik akımının etkisi devam etmiş, modern akımlar etkili olmayı sürdürmüştür.

Doğuda ise çağdaş tiyatroya geçiş İngiliz etkisiyle Hindistan'da görülmüş olmakla birlikte geleneksel tiyatro varlığını devam ettirmiştir. Çin'de de modern tiyatro oyunları 1900'lü yıllarda görülmeye başlamıştır. Yine 19. yüzyıl ile Japon tiyatrosu üzerinde Batı tiyatrosunun görülmeye başlanmış ama savaşlar dolayısıyla pek gelişmemiştir (Brocket, 2017).

20. yüzyılda epik tiyatro anlayışı gelişmiş; izleyicinin konuyu irdelemesini, düşünmesini ve tartışmasını sağlamaya yönelik yaklaşımlar sergilenmiştir. İzleyen dönemde, yaşanan savaşların da etkisiyle uyumsuzluk tiyatrosu olarak isimlendirilen; insanlığın yaşadığı saçmalıkları, umut ve acıları konu edinen tiyatro akımı baş göstermiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan eserler; kanunlar, kurumlar, insanlığın arayışları, durumu ve hisleri üzerine yoğunlaşmıştır. Amerika'da ise fabrikalardaki yaşamı, işçi-patron ilişkilerini ele alan toplumsal tiyatro yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Tennessee Williams gibi bazı yazarlar ise toplumdan çok bireye odaklanan konularda eserler üretmiştir (Fuat, 2000).

Savaşların sona ermesi, yasakların kalkması, küreselleşmenin hızlanması ve toplumlar arasındaki kültürel ilişkilerin gelişmesinin etkisiyle tiyatrodaki çok farklı yaklaşımlar oluşmuştur. Bu süreçte insandan, topluma; insanların iç dünyasından, bireylerarası ilişkilere, yoksulluktan dinciliğe ve gerçeküstüçülüğe kadar çok farklı içeriklerde eserler üretilmiştir. Çok sayıda akım gelişmiş, modern sanat ve tiyatro denemeleri hızlı şekilde artış göstermiştir. Saçma tiyatro, yoksul tiyatro, doğrudan tiyatro, tüm tiyatro gibi denemeler ortaya çıkmaya başlamış ancak 60'larda ortaya çıkan hız ve çeşitlilik sonraları azalmıştır. 1960'lardan sonra tiyatro anlayışı Özgürlük yaklaşımıyla şekillenmiştir (Nutku, 1963).

2.1.6. TÜRK TİYATROSUNUN GELİŞİMİ

Bu başlık altında Türkiye Cumhuriyeti ve cumhuriyet öncesi Anadolu topraklarında yaşayan ve Cumhuriyeti kuran Türk toplumlarında tiyatronun gelişimi konu edinilmektedir. Belirtilen çerçevedeki gelişmeleri geleneksel tiyatro ve modern tiyatro kapsamında ele almak yerinde olacaktır.

Geleneksel Türk tiyatrosu Tanzimat dönemi öncesinde görülmekte ve bu kapsamda Karagöz-Hacivat, orta oyunu, köy seyirlikleri, kuklalar ve meddah gösterileri yer almaktadır.

Geleneksel Türk Tiyatrosu Tanzimat döneminden öncesi olarak kabul edilmektedir. Tanzimat dönemi ise 1839-1923 yılları arasındaki süreci kapsamaktadır. Köylü tiyatrosu ve halk tiyatrosu geleneği olarak tanımlanabilecek oyunların birçoğu eski ritüellerle ilişkilidir (And, 1983). Bu dönemde Selçuklu ve Osmanlı saraylarında da Muhdik (güldürücü), mukallit (taklitçi) olarak bilinen sanatçılar gösteriler yapmaktadır. Bu gösteriler zamanla “kol” olarak tanımlanan kumpanyalara dönüşmüş ve evlilik, doğum, sünnet vb. şenliklerde sergilenmeye başlanmıştır (Fuat, 2000). Osmanlı döneminde tiyatronun şekillenmesinde Orta Asya kökenli unsurlar ile İslamiyet’in ve Osmanlı yaşam şeklinin etkisi olmuştur (Düzgün, 2000). Geleneksel Türk tiyatrosunda temel unsur güldürü olmuş, usta-çırak ilişkisine dayanmıştır. Canbazlık, hokkabazlık, taşbazlık, şişbazlık, ateşbazlık, kasebazlık, sihirbazlık, curcunabazlık gibi yeteneğe dayalı oyunların amacı haklı eğlendirmenin yanı sıra kahramanlık, cesaret, zekâ, korkusuzluk gibi değerleri halka benimsetmek olmuştur.

Bu çerçevede yer alan köy orta (köy seyirlik) oyunları eğlenmek, gelenekleri yaşatmak amacıyla oynanmıştır. Toplumsal dayanışma ve birlikteliğin simgesi olan bu oyunlar günümüze kadar ulaşabilmiştir (Töre, 2009).

Köy seyirlik oyunları; seyircinin oyuna dahil olduğu, törensel nitelik taşıyan, eğlence amaçlı oyunlardır. Müzik, dans ve sözlü-sözsüz çeşitli unsurlar; köy seyirlik oyunlarında zaman zaman yer almaktadır. Çeşitli doğa olayları, kız kaçırma, değirmen döndürme, Hıdırellez gibi oyunlar örnek olarak gösterilebilir (Karadağ, 2008).

Karagöz, Meddah ve Ortaoyunu birbirine benzer özellikler taşımaktadır. Ortaoyunu karakterler, oyun tekniği ve konusu gibi barındırdığı unsurlar bakımından Karagöze çok yakın

olmakla birlikte, oyuncular tarafından sahnelenmiş şeklidir. Meddah ise taklide dayalı oyun ve güldürme odaklı bir oyun çeşididir (Artun, 1993).

Geleneksel Türk tiyatrosunun önemli bir çeşidi olan ortaoyunu aynı zamanda halk tiyatrosunun bir alt türü olarak değerlendirilmektedir. Toplumsal yapıya ilişkin unsurların ağırlık kazandığı bu tiyatro çeşidi, güldürü amacı taşımakla birlikte toplumsal bir görev üstlenmektedir. Toplumsal sorunlar, haksızlıklar, zorbalıklar, ahlaki bozulmalar konu edilmekte, halkı uyarmak, kıssadan hisse çıkarmaya yönelik mesajlar verilmektedir. Kol Oyunu, Meydan Oyunu, Taklit Oyunu, Yeni Dünya Oyunu (Konur, 2007) olarak da bilinen ortaoyunun temel karakterleri olan Pişekâr ve Kavuklunun toplumsal ve siyasi konuları işleyiş biçimi, seyircilerin duygularına odaklanmaktan çok düşünmeye yönlendirmektedir (Nutku, 1980). Bu çerçevede ele alınan ortaoyunu batı tiyatrosunun özellikleriyle örtüşmektedir (Nutku, 1976).

Ortaoyunu, Karagöz ve Meddah oyunlarında bütünlük içinde olaylar dizisinin takip edilmesi durumu bulunmamakta bunun yerine parçalı ve doğaçlama bir yapı izlenmektedir. Genellikle birbirine tamamen zıt tiplerin yer aldığı oyunlar, halka açık alanlarda oynanmaktadır.

Bir diğer geleneksel tiyatro türü olan Meddah, hikâye anlatımına dayalıdır. Meddah sahnede bir asa ve peşkirten yararlanarak, canlandırma yapmakta, bu yolla kişileştirme, söyleşi ve taklit unsurları oyun içinde yer almaktadır (And, 1985). Meddah oyunları, güncel olayları, destanları, kahramanlık hikâyelerini, masalları, romanları, atasözlerini ve taklitleri içermektedir (Nutku, 1995). Meddah seyircide sevinç, coşku, hüznün, merak gibi farklı duygular uyandırmaya yönelik olarak kurgulandığı gibi seyircinin tepkisine göre doğaçlamaya da yer verilmektedir (And, 1985).

Geleneksel tiyatronun önde gelen türlerinden biri olan Karagöz, “Düş Oyunu” olarak da adlandırılmaktadır. Bu oyunlarda gerçek olmayan bir durum ortaya konulmakta, bu durum hikâyeleştirilmektedir (Aksal, 1977). Karagöz bir sanatçı tarafından sergilenmekte, yardımcıları da bulunmaktadır. Karakterler deriden yapılan kuklalar ile temsil edilmekte ve arkadan aydınlatılan bir perde aracılığıyla gösterim yapılmaktadır (And, 1985). Asıl karakterler Karagöz ve Hacivat’tır ve oyun temelde bunların arasındaki diyalog üzerine kurulmaktadır, seyirciye hem dolaylı olarak mesaj verilmekte hem de oyun sonunda çıkarılması gereken sonuç açıkça vurgulanmaktadır.

Tanzimat döneminden sonra Batı Tiyatrosunun etkisi artmış, özellikle Cumhuriyet döneminde geleneksel Türk tiyatrosu kapsamındaki gösteriler azalmış ve modern tiyatro şekillenmeye başlamıştır. Bu dönemde yazılı metinlere bağlı kalınarak tiyatro oyunları sergilenmiştir. Yabancı yazarların oyunlarının çevirileri yapılarak oynanmış, bununla birlikte Türk yazarlar da tiyatro eserleri yazmışlardır. Tanzimattan cumhuriyete kadar geçen dönem bir geçiş süreci olmuş, Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar geçen süreçte farklı görüşler ve çalışmalar ortaya çıkmıştır (Fuat, 2000).

Çağdaş tiyatronun en önemli gelişmelerinden biri Gedik Paşa Tiyatrosunun kurulması olmuştur. 1861’de daha çok yabancı toplulukların oyun sahnelediği tiyatrodaki 1868 yılında “Osmanlı Tiyatrosu” adlı bir grup sahne almış ve Türk yazarları tarafından yazılan ve Türkçe eserler sergilenmeye başlanmıştır (Akı, 1989). Bu dönemde Namık Kemal, Abdülhak Hamid, Recaizade Mahmut Ekrem ve Ahmed Mithat Efendi gibi ünlü yazarların eserlerinden ve Ahmed Vefik Paşa’nın Moliere uyarlamalarından operetler ve oyunlar sergilenmiştir (And, 1973).

İbrahim Şinasi tarafından yazılan Şair Evlenmesi adlı eser, drama alanındaki ilk özgün Türk oyunu olarak tiyatro tarihindeki yerini almıştır. Ardından özgürlük, vatanseverlik konulu tarihi oyunlar yazılmaya devam etmiştir. Namık Kemal tarafından yazılan Vatan Yahut Silistre bu yaklaşımın öne çıkan örnekleri arasındadır (And, 2009). Cumhuriyet döneminde batı tiyatrosunun etkisiyle kurumsallaşma ve yazarların gelişmesi açısından çeşitli gelişmeler olmuştur. Bunlardan Darülbedayinin (Şehir Tiyatrosu) açılması modern tiyatronun gelişimi açısından önemli bir nokta olmuştur.

Dram türünde eserlerin Türk tiyatrosunda yer alması batıya göre daha geç olmuştur (Çalışlar, 1995). Ancak bu dönemde tiyatro; ekonomi, siyaset ve düşünce alanındaki gelişmelere paralel bir gelişim göstermiştir. 1927’de Muhsin Ertuğrul’un Darülbedayinin başına gelmesi ile yerli yazarlara destek verilmiş ve Türk tiyatrosu önemli bir gelişim göstermiştir (Buttanrı, 2006). Atatürk’ün de sanata ve tiyatroya önem vermesi, gelişimi yönünde çaba göstermesi, bu süreçte etkili olmuştur.

1936’da Devlet Konservatuvarı kurulmuş, 1940’da Ankara Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi’nde opera ve tiyatro oyunları sergilenmeye başlanmıştır. Daha sonra İstanbul’da Ses tiyatrosu, 1946’da İzmir Şehir tiyatroları kurulmuştur. Yine tiyatro tarihi açısından önem

taşıyan bir diğer kurum Devlet Tiyatrosu 1949 kurulmuş, diğer taraftan Haldun Dormen Tiyatrosu, pek çok oyun sergilemiş ve oyuncu yetiştirmiştir. 1960'lı yıllarda Türk tiyatrosuna katkı sağlayan ve gelişimini destekleyen tiyatrolar kurulmuştur. Bunlardan bazıları Kent Oyuncuları (Yıldız Kenter ve Müşfik Kenter tarafından kurulmuştur), Gülriz Sururi-Engin Cezzar Topluluğu, Ulvi Uraz Topluluğu, Ankara Sanat Tiyatrosu, Dostlar Tiyatrosu (Genco Erkal tarafından kurulmuştur), Gazenfer Özcan-Gönül Ülkü Topluluğu, Devekuşu Kabare, Muammer Karaca Tiyatrosu olarak sıralanabilir (And, 1992). İlerleyen dönemde Nejat Uygur Tiyatrosu, Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu gibi özel tiyatrolar kurulmuştur.

Cumhuriyetin ilanından 1950'li yıllara kadar yerli yazarlar tarafından eleştirel gerçekçi yaklaşım benimsenmiş, daha sonra çok partili döneme geçişin etkisiyle tiyatro eserlerinde siyasal ve toplumsal konular ve sorunlar ele alınmaya başlamıştır. Bu dönemde Aziz Nesin, Haldun Taner gibi yeni yazarlar ortaya çıkmış, yeni tarzlarda denemeler yapılmıştır (Erkoç, 2007). Yine Turgut Özakman, Erol Günaydın, Ekrem Reşitrey, Oktay Arayıcı, Vasıf Öngören, Orhan Asena, Adalet Ağaoğlu, Turan Oflazoğlu, Necati Cumalı gibi yazarlar Türk tiyatrosu açısından önemli eserler üretmişlerdir (And, 1983). Üretilen eserler, vatandaş-devlet ilişkisi, aile sorunları, sistemin eleştirisi, köy yaşamına ilişkin sorunlar, kadınların sorunları, dinde tutuculuk gibi içeriklere sahiptir. 80'ler ve sonrasında tiyatroya ilişkin yapılan bilimsel çalışmalar, çeşitli düzeydeki toplantılar, festivaller, yarışmalar, ödüller vb. sayesinde Türk tiyatrosu daha da gelişmiştir. Bundan sonra, günümüze kadarki dönem Buttanrı (2006) tarafından durgunluk dönemi olarak nitelendirilmiş, içerik ve biçim açısından yetersiz ve tutarsız oyunların gündeme geldiği, iktidara ya da başka kesimlere yaranma amacı güden yaklaşımların sergilendiği bazı oyunlar olduğunu belirtmiştir. Kuşkusuz günümüzde de özgün ve nitelikli eserlerin yazıldığı ve sahneye konulduğu görülmektedir.

Genel olarak Türk tiyatrosuna bakıldığında, seyirci bilincinin arttığı, ulusal unsurlarla birlikte evrensel bütünlüğe ulaşma yönünde önemli gelişmelerin yaşandığı ifade edilebilir. Bu sürecin devam ettiği ve edeceği de belirtilebilir (Buttanrı, 2006).

2.2. TİYATRO VE DOĞA, İNSAN İLİŞKİSİ

İnsan gelişimi süresince tiyatro, insanı değiştirmek, geliştirmek, insana öğretmek, insanda bir bilinç oluşturmak için çabalamıştır. Tiyatro işlevsel olarak topluma da bireye de yol göstermektedir (Şener, 1998).

Tiyatro ile insan arasında sadece sahnede değil, sosyolojik olarak derin bir bağ olduğu görülmektedir. Seyircisiz bir anlam ifade etmeyen tiyatro, insanın davranışlarını, süregelen alışkanlıklarını değiştirebilmektedir. Bundan dolayı, seyircisiyle bir bütün olan, anlam kazanan tiyatro sosyolojik bir durum oluşturmaktadır (Kılıç, 2011). Oyun sırasında seyircide bıraktığı etki, topluma verdiği yönelimler, toplumsal olarak değerli bulunmaktadır. İnsan üzerindeki dönüştürücü etkisi, toplumsal bir nitelik kazanabilmektedir.

Tiyatro, toplumu eğiten, bireyi düşünmeye iten bir yaklaşım sergilemektedir. Bu durum Antikçağdan günümüze kadar süregelen dönemde bazen güdüleyici (kişide farkındalık oluşturup, harekete geçmesini sağlamak) bazen de baskılayıcı (kişiye sınırlamalar koyarak, engel oluşturmak) olarak görülmektedir (Akgül, 2011). Dinsel törenlerin de başlangıçta tiyatrodaki etkili olması, tiyatronun-insanın-toplumun yaşamın içinde yer aldığını göstermektedir. Zamanla tiyatro bu ritüellerden ayrılarak kimlik kazanırken toplumsallaşmak için önemli bir araç olmuştur (Konur, 2001). Bu değişimler insanda, toplumda görüldüğü gibi tiyatrodaki da görülerek aralarında canlı bir bağ kurulmaktadır. Tiyatro içinde bulunduğu durumu eleştirirken ne yapılması gerektiği hakkında izleyiciye fikir vermektedir.

Kuşkusuz tiyatronun insan ve toplum üzerindeki etkileri doğa ile ilgili konularda da geçerli olabilmektedir. İlkel toplumlarda doğanın gizemini tanımak için sanat yardımcı olmaktadır. Hatta sanat bu toplumlarda hayatın kendisi olarak görülmektedir. Daha sonra Antik Yunanda tanrı olarak inanılan Dionisos'a yaptıkları taklitli, şarkılı dansla ritüeller ve bu ritüeller ve mitlerden de tiyatro doğduğu savı benimsenmektedir. Bu noktada tiyatronun doğuşunda doğa olaylarının etkisi olduğu belirtilebilir. Yakın Doğu (Hindistan ve Akdeniz arasındaki güneybatı Asya ülkeleri) kültürlerine bakıldığında mevsim geçişlerinde oynanan oyunlar mitleşmiş, öyküleşmiş ve günümüze kadar geldiği kanıtlanmıştır (Şener, 1998). Bu derece doğa ile iç içe olan insanın, taklitle ritüellerden tiyatroya ulaştığı görülmektedir.

İlkel insanın ateşin çevresinde, avladığı hayvanları taklit ederek avı anlatmaya çalışmaları ya da ava çıkmadan avın iyi gitmesi için büyü gibi çeşitli ritüeller yapmaları tiyatro davranışlarına örnek olmaktadır. Yağmurun yağması, ürünlerin çoğalması, büyüme ve üreme törenlerinde doğa taklitleri yapılmaktadır. Tiyatroya sözün de burada girdiği düşünülmektedir (Fırat, 2000). Çeşitli evrensel inançlar da bu ritüellerin oluşmasında etken olmuştur. *Hayat Ağacı* buna en güzel örnektir. Doğanın, insanın ve bu tiyatro ritüellerinin bir arada olduğu güzel bir örnektir. Hayat Ağacı bütün Dünya kültürlerinde en yaygın inançlardan biri olarak

görülmektedir. Mitolojik bir sembol olarak efsanevi özellikler gösterdiğine inanılan bu ağaç, toplumlar tarafından saygı gösterilen bir unsurdur. Bütünlüğü temsil ederek yer ile gök arasında kutsal bir değnek olarak görülmekte, nesillerin soylarının devam etmesini sağladığı düşünülmektedir. Türkler Gök Tanrı inancı ile diğer toplumlardan ayrılarak bu ağaca tapınma yerine tanrı ile iletişim aracı olarak gördükleri bilinmektedir (Ergun, 2012).

En bilinen kurama göre tiyatronun kaynağı mitler ve ritüellerdir. Bu anlayış on dokuzuncu yüzyılda antropologlarca geliştirilmiştir. İnsanın doğa ile etkileşimi sonucu ritüel oluşması sonra tiyatronun gelişmesi anlayışını bazı araştırmacılar benimserlerken bazıları ayrı süreçler olarak değerlendirmiştir (Brockett, 2017). İnsanın doğa ile bütünleşik olduğu, güdüsel olarak oyun oynama, taklit etme yetisi olduğu bilinmektedir (And, 2016). Bu durumda tiyatro ritüellerden ve mitlerden ayrı tutulsa bile doğadan ayrıştırılamayacağı bir gerçektir.

Doğa, tiyatronun doğuşunda temel esin kaynağı olduğu gibi, çağdaş tiyatrodaki özellikle pek çok oyunda mekânsal açıdan öne çıkmaktadır. Burada açık doğa tiyatrosunda mekân olarak doğrudan doğanın kullanımı söz konusu olabilmektedir (Çalışlar, 2009). Bununla birlikte tiyatro sahnesinde de doğa ile ilgili unsurların sıklıkla yer aldığı görülmektedir. Kuşkusuz tiyatro oyunlarının içeriğinde de doğa ile ilgili unsurlar yer bulmaktadır. Bu yolla tiyatro aracılığıyla izleyiciye doğayla ilgili mesajlar vermek mümkündür.

Diğer taraftan gerek oyunların yazılmasında gerekse eserlerin sahnelenmesi sırasında doğayı taklit tiyatro için önemli bir esin kaynağıdır. Bununla birlikte insan ve doğa arasındaki çatışmayı ele alan Heim (2016), bu durumu tiyatronun hammaddelelerinden biri olarak değerlendirmekte ve tiyatrodaki ele alınması gereken öncelikli konular arasında görmektedir. Bu yaklaşıma paralel olarak çevreye verilen zarar ve bu zararın insan ve doğaya olan olumsuz etkileri hakkında bilinç oluşturmaya yönelik olarak çevreci eleştiri (eko-eleştiri) yaklaşımı gelişmiştir. Söz konusu yaklaşım kapsamında çevreye verilen zarar ile oluşacak etkiler hakkında insanları bilgilendirme, bilinç ve farkındalık oluşturmaya çalışılmakta, bunu duygular aracılığıyla insanlara iletme yolu seçilmektedir (Ayaz, 2014; İgit, 2017; Şen, 2018). Belirtilen akım edebiyat, resim, sinema gibi pek çok yazılı ve görsel sanat dallarında etkisini göstermeye başlamıştır. Tiyatrodaki uluslararası alanda çevreci eleştiri kapsamında eserler üretildiği bilinmektedir. Anlaşıldığı üzere çevre ve doğaya ilişkin unsurlar modern tiyatrodaki etkisini göstermekte ve oyun içeriklerinin oluşturulmasındaki yeri giderek artmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde doğa hem tiyatronun gelişimi açısından etkili olmuş hem de tiyatronun önemli bileşenlerinden biri olmuştur. Yani doğa tiyatronun hem amacı hem aracı olarak işlev görebilmekte, aralarındaki ilişki ve etkileşim tiyatro tarihi kadar eskilere dayanmakta ve sürekliliğini korumaktadır.

3.MALZEME VE YÖNTEM

3.1. MALZEME

Çalışmanın amacı, Türkiye’de Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar yazılmış ve sahnelenmiş olan, yetişkinlere yönelik tiyatro eserlerinde doğa-orman-insan ilişkilerini irdelemek ve burada öne çıkan konuları analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda Türk tiyatro eserlerinde doğaya ve ormana ne şekilde yer verildiği ne tür ifadeler kullanıldığı ve sözü edilen eserlerde hangi içerikte mesajlar olduğu araştırma konusunu oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular ile doğanın, ormanların ve ormancılığın tiyatro aracılığıyla topluma ne şekilde anlatıldığı ortaya konulmuştur. Dolayısıyla buradan elde edilecek sonuçlar ışığında sözü edilen eserlerin gelecekte yazılmasında ya da yorumlanmasında, doğanın, ormanların ve ormancılığın daha etkin bir şekilde yer bulmasına ilişkin katkı sağlanacaktır.

Diğer taraftan, ormancılığın geçmişten beri önemli sorunlarından biri olan halkla ilişkiler çalışmalarına yönelik eksikliklerin giderilmesine de yardımcı olacak sonuçlara ulaşılması da amaçlanmıştır.

Sıralanan amaçlara ulaşmak için çalışmada önce literatür araştırması yapılmıştır. Bu kapsamda, tiyatro kavramı, tiyatronun işlevleri, tiyatro çeşitleri, tiyatronun gelişimi, tiyatronun unsurları hakkında bilgiler verilmiş, Türk tiyatrosunun gelişimi anlatılmıştır. Daha sonra tiyatronun insan ve toplumla olan ilişkisi ardından da tiyatro ve doğa ilişkisi literatür araştırmasına dayanarak açıklanmıştır.

Ayrıca çalışmanın yürütüldüğü Şehir Tiyatrolarına ilişkin bilgiler ile Şehir Tiyatroları arşivinde bulunan, sahnelenen ve repertuardan geçen oyunların listesine ulaşılmıştır.

Çalışmanın örneklemini; şehir tiyatrolarında sahnelenen ve Türk yazarlar tarafından yazılmış ve sahnelenmiş dört tiyatro oyununun metni oluşturmuştur. Çalışmaya konu edilen tiyatro eserlerinin seçimi kapsamında İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji bölümü, şehir tiyatroları ve şehir tiyatrolarında görev yapan çeşitli düzeylerdeki yönetici, çalışan ve bilim insanı ile tiyatro sanatçıları ile görüşülmüştür. Bu yolla seçilen 4 tiyatro eseri metni araştırmanın temel materyalini oluşturmuştur.

3.2. YÖNTEM

3.2.1. ÖRNEKLEME YÖNTEMİ

Örnekleme yöntemlerinden, ana kütleli oluşturan birimlerin hepsine ulaşılması veya ölçülmesi olanaklı olmayan yani sonsuz ana kütleler ile büyük sonlu ana kütlelere ilişkin ölçümlerin ve tahminlerin yapılabilmesi kapsamında yararlanılmaktadır (Orhunbilge, 2000). Bu kapsamda ana kütleyle ilişkin ölçümlerin doğru yapılabilmesi, araştırmanın güvenilirliği ve araştırmanın özelliğine göre doğru örnekleme yönetimi seçimine dayanmaktadır (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2016).

Çalışmada örnek alanın belirlenmesinde bilinçli (tesadüfi olmayan veya kasti) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu tür örneklemede, örnekleme girecek birimler araştırmacının veya ilgili uzmanların sübjektif yargısına bağlı olmakta yani deneklerin belirlenmesindeki ölçüt yargısal yaklaşımlar olarak ortaya çıkmaktadır (Coşkun ve ark., 2015). Dolayısıyla denekler rastgele seçilmemekte ve araştırma konusuna uygun olarak belirlenen birimlerden örneklem oluşmaktadır.

Bu kapsamda öncelikle Şehir Tiyatroları arşivinde metni bulunan, sahnelenmiş ve yetişkinlere yönelik olan, Türk yazarların eserleri araştırma evrenini oluşturmuştur. Örneklem seçiminde; Şehir Tiyatrolarının oyun içerikleri ile ilgili değerlendirme ve incelemeleri yapan birimde görev yapan yetkililer, yönetmen, dramaturg, oyuncu, üniversite dramaturji bölümü ile orman mühendisliği bölümü öğretim elemanlarının görüşü temel alınmıştır. Görüş istenirken öncelikle eserlerin içeriklerinde doğa ve ormanla ilişkili konuların olması temel yaklaşım olarak benimsenmiştir. Bu noktada öncelikli olarak ana teması orman ve doğa olan eserler hakkında bilgi istenmiş daha sonra da ana tema olmasa bile konu ve kapsamında orman ve doğa unsurlarının yer aldığı oyunlara ilişkin bilgi talep edilmiştir. Bu yaklaşımla örnek eserlerin belirlenmesindeki temel amaç; doğa ve orman hakkında en kapsamlı olan tiyatro eserlerinde konunun işlenişi ve yapılan vurgular hakkında bilgileri ortaya koyabilmek olmuştur. Böylece konunun ele alınışı değerlendirilebilecek ve daha somut öneriler geliştirilebilecektir.

Bu çerçevede değerlendirilen görüşler doğrultusunda dört oyun seçilmiştir. Seçilen oyunlar aşağıda sıralanmıştır:

- Binali le Temir

- Divane Ağaç (Yunus Emre)
- Susuz Yaz
- Ormanda

Ayrıca İstanbul Şehir Tiyatrolarında oynanan tüm eserlerin adları da doğa ve ormanla ilgili unsurları içermesi bakımından irdelenmiştir. Bu kapsamda da evrenin sınırlı sayıda bireyden oluştuğu ve birimlerin gözlem/ölçüm/sayımının mümkün olduğu tam ölçeme (Kalıpsız, 1994) yönteminden yararlanılmıştır.

3.2.2. VERİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

Çalışmada temel veri toplama ve değerlendirme yöntemi olarak içerik analizinden yararlanılmıştır. Yöntem olarak içerik analizi hem veritoplama hem de toplanan verinin analizi ile ilgili aşama ve süreçleri içermektedir. Örnek olarak seçilen tiyatro metinlerinde ormancılık, doğa ve çevreyle ilişkili unsurların belirlenmesi amacıyla yararlanılan içerik analizi nitel araştırma yöntemleri arasında yer almaktadır.

İçerik analizi, yazılı, görsel ve sözlü dokümanların tema, anlam ve mesajlarını belirlemek amacıyla yapılan ilgili dokümanın ayrıntılı, dikkatli ve sistematik olarak değerlendirilmesini gerektiren bir yöntemidir (Berg ve Lune, 2015). Temelde belirtilen yöntemden, üzerinde araştırma yapılan dokümanda yer alan ve tekrarlanan içerikleri tarafsız olarak değerlendirmek ve geçerli olan çıkarımları belirli kural ve süreçler dahilinde yapmak amacıyla yararlanılmaktadır (Krippendorff, 1980; Prasad, 2008). Diğer bir deyişle, hakkında çalışılan belgenin nitel ve nicel açılardan değerlendirilerek bilinmeyen veya açıkça görülemeyen boyutlarına ilişkin bulgulara ulaşmaya yarayan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Gökçe, 2006).

Genel olarak tanımdan da anlaşılacağı üzere içerik analizi yönteminin amaçlarını; iki başlık altında toplamak mümkündür. Bu amaçlar; metinler veya dokümanlar hakkında sistematik veri elde etmek, üzerinde çalışılan metin veya dokümanlarda saklı olan anlam ve boyutları belirlemek ve bunlara ilişkin çıkarımlar yapmaktır (Bilgin, 2006; Gökçe, 2006). Tüm bu tanım ve değerlendirmeler ışığında içerik analizi; doğru bir şekilde uygulandığında güçlü ve etkili bir veri toplama yöntemi olarak değerlendirilmektedir (Stemler, 2001).

İçerik analizinin ilk aşaması; araştırma sorusu veya hipotezinin belirlenmesiyle başlamaktadır. Daha sonra araştırma sorusuyla uyumlu şekilde örneklem belirlenmektedir. Belirlenen örneklem kapsamında bulgulara ulaşabilmek için içerik kategorileri oluşturulmaktadır. Oluşturulan kategoriler ile araştırma sorusu sistematik bir hal almakta ve analizin gerçekleştirilmesi için sistematik çerçeve oluşturulmaktadır. Bu noktada araştırma sorusuna uygun bir kategori sistemi kurmak önem taşımaktadır (Gökçe, 2006; Berg ve Lune, 2015).

Belirtilen aşamadan sonra Kodlama (içerik) birimlerinin oluşturulması kapsamında çalışmalar yapılmaktadır. İçerik analizi yöntemi uygulanırken amaç, anlamları analiz etmek olduğundan kodlama aşamasına gerek duyulmaktadır. Kodlama ile tespit edilen unsurlar anlamlandırılır yani taşıdıkları anlamlar belirlenir. Aslında kodlama; araştırma amacına ulaşmak için üzerinde çalışılan belgenin içeriğinde belirlenen ham verilerin, anlamlı bir hal kazanmasına yönelik olarak yapılmaktadır. Kodlama birimi ise inceleme yapılacak metin içeriklerini ifade etmektedir. Kodlama birimi olarak kelimeler, simgeler, cümleler seçilebilmektedir (Gökçe, 2006).

Verilerin değerlendirilmesi aşamasında ise elde edilen veri yığınlarının sayılması yani frekans değerlerinin belirlenmesi önerilmektedir. İlgili tanımlayıcı istatistik analiz ile birlikte taşıdığı anlamların da yorumlanması önem kazanmaktadır (Berg ve Lune, 2015). Böylelikle kategorilerin frekanslarının sayısal olarak tespiti, kategoriler arasında ilişkilerin anlaşılması, sonuçların çıkarılması ve yorumlanması ile bulgular elde edilmektedir (Bilgin, 2006).

Açıklanan sürece paralel olarak çalışmanın aşamaları aşağıdaki gibi belirlenmiştir. Söz konusu belirleme sürecinde ormancılık alanında yapılan benzer çalışmalardan da yararlanılmıştır (Yurdakul Erol, 2018; Yurdakul Erol ve Yıldırım, 2017; Yurdakul Erol ve Şahin, 2016).

1. Araştırma soru ve amacının belirlenmesi: Türk tiyatrosunda yazılan ve sahnelenen metinlerde orman ve doğa ile ilgili unsurları ve içerikleri değerlendirmek, verilen mesajları irdelemektir.
2. Örneklemin belirlenmesi: Çalışmanın evreni İstanbul Şehir Tiyatrolarında sahnelenmiş ve Türk yazarlar tarafından yazılmış oyunlarının tamamından oluşmaktadır. Ancak bu oyunların tamamının içerik açısından incelenmesi mümkün olmayacağından konunun uzmanları ile görüşülerek oyunların temaları hakkında bilgi alınmış ve bu doğrultuda dört

oyun seçilmiştir. Araştırma örneklemini oluşturan oyunlar ve bu oyunlara ilişkin genel bilgiler aşağıda sıralanmıştır:

- a. Binali ile Temir
- b. Divane Ağaç
- c. Susuz Yaz
- d. Ormanda

İçerik kategorilerinin belirlenmesi:

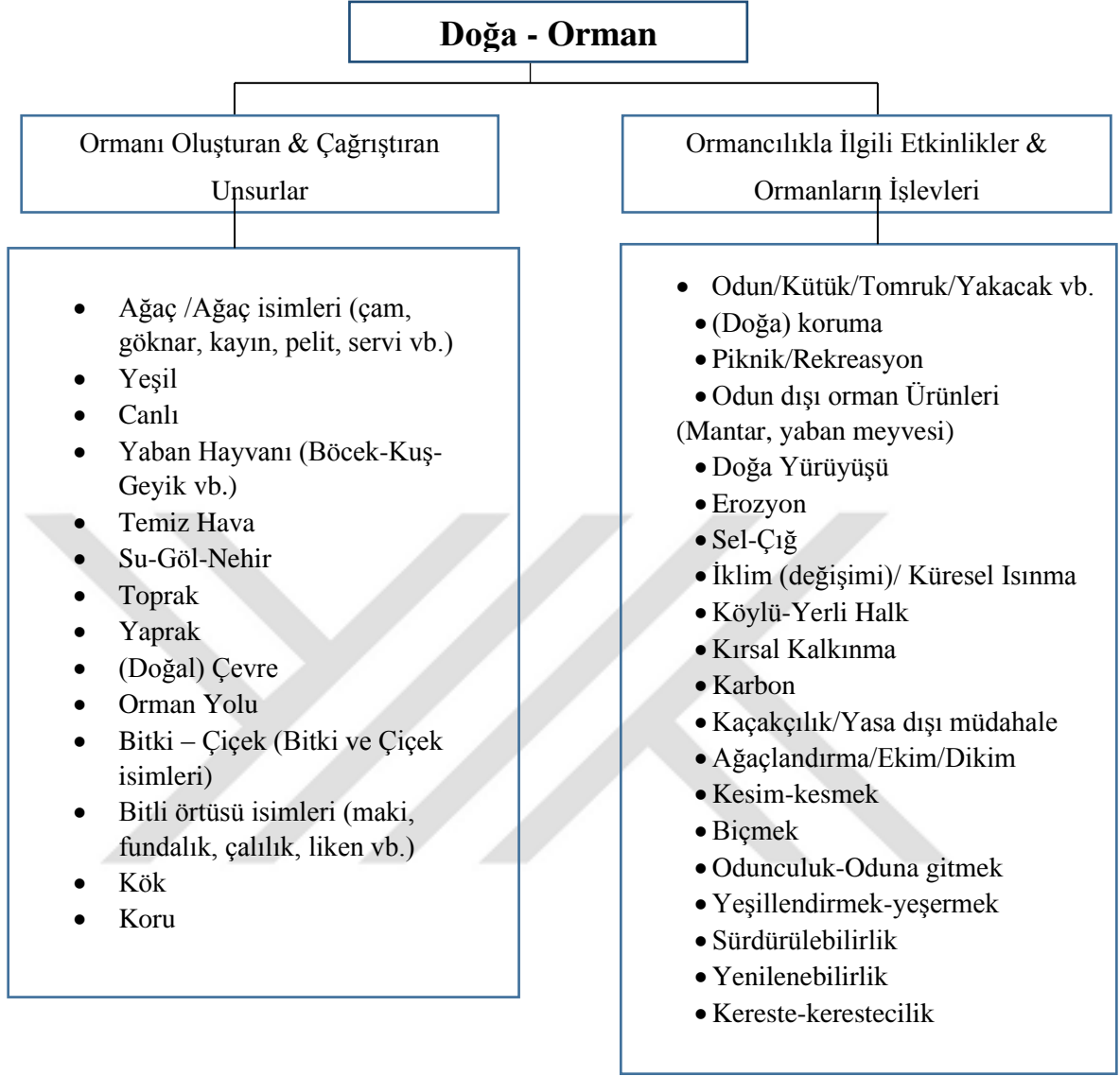
Çalışma kapsamında iki temel içerik kategorisi oluşturulmuştur. Bunlar:

- a. Ormanı ve doğayı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar
- b. Ormanlarla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri olarak belirtilebilir. Söz konusu kategoriler kapsamında değerlendirilen unsurlar Tablo3.1’de görülmektedir.

Kategoriler ve içerikler belirlenirken, tiyatro metinlerinde rastlanılması olası kavramlar ve bileşenler dikkate alınmıştır. Bu kapsamda ormancılık tekniği ile ilgili amenajman, orman hasılatı gibi kavramlara yer verilmemiştir. Bununla birlikte kategori sistemi içinde yer almayan ancak çalışma konusuyla ilgili ifadeler de değerlendirmeye alınmıştır. Örneğin ağaç ve bitki türü isimleri, yaban hayatı örnekleri ilgili olduğu kategoriler içerisinde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte sistem içerisinde yer alan ancak orman ve doğayla ilişkili olmayan bir anlamda kullanılan ifadeler de değerlendirme dışı tutulmuştur. Yeşil kazak veya bir çocuğun annesi tarafından korunması gibi ifadeler bu kapsamda örnek olarak verilebilir.

3. Kod (içerik) birimlerinin belirlenmesi

Kod birimleri olarak cümleler seçilmiş, böylelikle cümle içi tekrarlar dikkate alınabilmiştir. Diğer bir ifadeyle, aynı cümle içerisinde birden fazla kez geçen benzer ifadeler sonucun yanıltıcı olmaması açısından bir kez sayılmıştır. Bununla birlikte değerlendirilecek kelime ve ifadeler belirlenmiş, her birimin kategorilerle ilişkisi dikkate alınmıştır.

Şekil 3.1: Orman ve Doğa ile İlgili Kategoriler ve Unsurlar

5. Verilerin analiz edilmesi

Kod birimlerinin değerlendirilmesinde frekanslar dikkate alınmış, böylelikle her bir kategori ve unsurun metin içinde bulunma sıklığı değerlendirilmiştir. Ayrıca, her bir kategori ve unsurun ayrı ayrı oyun metinleri içinde rastlanma sıklığı ile tüm metinler içerisinde yer alma sıklığı yüzde olarak değerlendirilmiştir. Bunun dışında, verilen mesajların kapsamı göz önünde bulundurulmuş, bu açıdan da değerlendirmeler yapılmıştır.

İçerik sonuçları hakkında daha detaylı bilgi üretebilmek için içerik unsurlarının eser içinde bulunma düzeyi frekans ve hacim olarak irdelenmiştir. Bu bağlamda her eserde rastgele

seçilen beş sayfada toplam kaç kelime olduğu tek tek sayılarak ve daha sonra ortalamaları alınarak, sayfa başı ortalama kelime sayısı hesaplanmıştır. Bulunan bu ortalama (bir sayfadaki kelime sayısı) ile eserin toplam sayfa sayısı çarpılarak eserdeki toplam kelime sayısı hesaplanmıştır. Eserde bulunan içerik unsur ve kategorilerinin frekans değeri ile eserin toplam kelime sayısı karşılaştırılarak ilgili unsurun metin içinde bulunma oranı hakkında bilgi verilmiştir.

İçerik analizi yapılırken, eserler okunmuştur. Eserlerde içerik analizleri üç kategoride ayrı ayrı ele alınmıştır. Bunlar; i. betimleme: diyalog ve karakterler harici olay döngüsünü anlatmada yardımcı olacak açıklamalar, ii. kişileştirme: karakter isimleri olarak geçen içerikler, iii. diyalog: karakterlerin eserde söyledikleri kelimeler, olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARI (DARÜL BEDAYİ)

Doktor Cemil Topuzlu Paşa İstanbul Şehreminliği (Belediye Başkanlığı) ile görevlendirilmesinin ardından 1913-1914 şehirde bir konservatuar kurulması amacıyla Andre Antoine’i davet etmiştir. Kurulan bu konservatuara Dar’ül Bedayi-i Osmani ismi verilmiştir, Antoine de bu topluluğun başına getirilmiştir (Duman, 2015). Darülbedayi ilk profesyonel oyununu 1916 yılında sahneye koymuş ve ilk sahnelenen oyun Hüseyin Suat’ın Çürük Temel adlı oyunudur (Birgiye, 2007). Adı geçen oyundan sonra tiyatro zor dönemlerden geçmiş, kapanmayla yüz yüze gelmiştir.

1926 yılında Muhittin Üstündağ’ın İstanbul Belediye Başkanlığı yaptığı dönemde yeni bir yasa ile Darülbedayi İstanbul Belediyesine bağlanmıştır. Daha sonra Muhsin Ertuğrul ilgili kurumun başına getirilmiştir. Böylelikle daha düzenli ve disiplinli bir tiyatro anlayışı gelişmiştir. 1930 yılında belediye bütçesinden ayrılarak özerk bir yapıya kavuşmuş ve özel bütçesi olmuştur. Ardından 1932 yılında Şehir Tiyatrosu adını almıştır (Birgiye, 2007). Genel olarak, Cumhuriyet döneminde Şehir Tiyatroları hızla çalışmalarını geliştirmiş ve yapılan atılımlara yönelik temsiller çıkararak Atatürk’ün de dikkatini çekmiştir.

Müslüman Türk kadınının ilk olarak sahne aldığı Ceza Kanunu ve Hisse-i Şayia adlı tiyatro oyunlarını sergilemek için 1923 yılında turneye çıkan Darülbedayi sanatçıları İzmir’e gittiklerinde aralarından bir heyet seçerek Atatürk’ü davet etmişlerdir. Atatürk bu heyete “Darülbedayi bu memleketin sanat hayatında çok sevimli bir çiçektir” demiş, 11 Ağustos 1923 günü oyunu seyretmiştir (İrdem, 1981).

Kurum zamanla gelişim göstermiş, daha çok seyirciye ulaşmaya başlamıştır. 1943-1944 sahne alan Reşat Nuri Güntekin’in “Yaprak Dökümü” adlı eseri, Türk tiyatro tarihinde bir ilk olarak 100’den fazla sahneye konulan ilk yerli oyun olmuştur. Günümüzde İstanbul Şehir Tiyatroları olarak adlandırılan tiyatro topluluğu, 1918-1920 yılları arasında “Temaşa” adlı bir tiyatro dergisi yayınlayarak alanında öncü olmuştur. Kurum İstanbul Şehir Tiyatrosu olarak kurulduğu günden günümüze kadar çok sayıda yerli oyun, çeviri oyunlar ve çocuk oyunları sahneye koymuştur. Günümüzde “Harbiye Muhsin Ertuğrul”, “Fatih Reşat Nuri”, “Kağıthane

Sadabad”, “Gaziosmanpaşa”, “Kadıköy Haldun Taner”, “Ümraniye”, “Üsküdar Musahipzade”, “Üsküdar Kerem Yılmaz”, “Harbiye Cemil Topuzlu”, “Sultangazi Hoca Ahmet Yesevi” sahnelerinde kadrosunda bulundurduğu çok sayıda oyuncu ile tiyatro eserleri sahnelemektedir.

Söz konusu eserler içerisinde araştırmaya konu olan ve İstanbul Şehir Tiyatrolarında 1916-2017 yılları arasında sahnelenen ve repertuardan geçen yerli eserlerin tam listesi Ek 1’de verilmiştir. İlgili listede eserlerin yıllara göre dağılımı, oyun adları ve yazar isimleri yer almaktadır.

4.2. İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARINDA SAHNELENEN OYUNLARIN ADLARINDA DOĞA VE ORMAN İÇERİĞİNİN İNCELENMESİ

Ek-1’de verilen eserlerin sadece isimlerinde, doğa ve ormana ilişkin içerikler incelenmiş, ulaşılan bulgular Tablo 4.1’ de gösterilmiştir. Tabloda yalnızca orman ve doğa ile ilgili unsurları içeren tiyatro eserlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.1: 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuardan Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi

Oyunun İsmi	Sahnelendiği Yıllar	Yazar
Baykuş	1916-1917-1918	Halit Fahri Ozansoy
Kayseri Gülleri	1916-1917-1918	M. Niğar – H. Suat
Taş Parçası	1923-1924	Reşat Nuri Güntekin
Sivrisinekler	1923-1924	İ. Ahmet Nuri Sekizinci
Hocanın Eşeği	1926-1927	Sadrettin Celal
Harman Sonu	1926-1927	Hüseyin Suat
Kar Düğüm	1926-1927	İ. Ahmet Nuri Sekizinci
Çarliston	1926-1927	Vedat Nedim Tör
Sağanak	1928-1929	Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Tersine Akan Nehir	1929-1930	Cevdet Kudret
Gül ve Gönül	1933-1934	Musahipzade Celal
Kurtlar	1933-1934	Cevdet Kudret

Tablo 4.1 (devam): 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuarından Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi

Oyunun İsmi	Sahnelendiği Yıllar	Yazar
Tohum	1935-1936	Necip Fazıl Kısakürek
Yaprak Dökümü	1943-1944,1973-1974,2003-2004,2004-2005,2005-2006,2006-2007	Reşat Nuri Güntekin
Yayla Kartalı	1944-1945	Faruk Nafiz Çamlıbel
Evin Üstündeki Bulut	1947-1948	S. Kudret Aksal
Baykuş	1947-1948	Halit Fahri Ozansoy
Tanrıdağı Ziyafeti	1956-1957	Reşat Nuri Güntekin
Sam Rüzgarları	1956-1957	Melih Vassaf
Büyük Çınar	1960-1961	Hüseyin Batuhan
Atlarla Filler	1961-1962	Oktay Fırat
Aman Avcı	1961-1962	Refik Erduran
Çalığışu	1962-1963,1993-1994,2004-2005,2005-2006	Reşat Nuri Güntekin, Necati Cumalı uyarlaması
Yedinci Köpek	1963-1964	Çetin Altan
İspinozlar	1964-1965	Orhan Kemal
Kurt	1964-1965	Sedat Veyis Örnek
Buzlar Çözülmeden	1964-1965,1971-1972,1972-1973,1989-1990	Ceva Fehmi Başkut
Ormanda	1964-1965	Cahit Atay
Eşeğin Gölgesi	1965-1966,1977-1978	Haldun Taner
Çil Horoz	1965-1966,1982-1983,1988-1989	Oktay Fırat
Susuz Yaz	1967-1968,1983-1984	Necati Cumalı
Kocadağlar Ağası	1967-1968	Sabahattin Engin
Tehlikeli Güvercin	1969-1970	Necati Cumalı
Pirinçler Yeşerecek	1969-1970	Sedat Veis Örnek
Ağrı Dağı Efsanesi	1974-1975,1989-1990,2013(kabul)	Yaşar Kemal, Ali Taygun uyarlaması
Toroslardan Öteye	1974-1975	Orhan Asena
Sular Aydınlanıyordu	1976-1977,1993-1994,1994-1995	Nezihe Meriç
Yitik Köpek	1976-1977	Orhan İyiler

Tablo 4.1 (devam): 1916 – 2017 Tarihleri Arasında Şehir Tiyatroları Repertuarından Geçen Tiyatro Eserlerinin Adlarında Doğa ve Ormana İlişkin Unsurların İncelenmesi

Oyunun İsmi	Sahnelendiği Yıllar	Yazar
Ayışığında Şamata	1977-1978	Haldun Taner
Gökyüzünde Bir Kıyı	1978-1979	Oben Güney
Tırpan	1979-1980	Fakir Baykurt, Taner Barlas
Babanın Gorilleri	1979-1980	Adnan Giz
Taş Bademleri	1981-1982	Remzi Özçelik
Dallar Yeşil Olmalı	1987-1988	Vedat Türkali
Canlı Maymun Lokantası	1994-1995,1995-1996	Güngör Dilmen
Kendi Gök Kubbemiz	1996-1997,1998-1999,1999-2000,2000-2001,2008-2009	Sönmez Atasoy
Kuyruklu Yıldız Altında	1996-1997,1997-1998,1998-1999,1999-2000	Hüseyin Rahmi Gürpınar, Güner Sümer uyarlaması
Derya Gülü	1997-1998,1998-1999,1999-2000,2000-2001,2001-2002	Necati Cumalı
Aydınlanma Ateşi	1998-1999	Taner Barlas
Kedi	1999-2000,2000-2001	Behçet Necatigil, Mehmet Atak uyarlaması
Yağmur Sıkıntısı	2004-2005,2005-2006	Oktay Fırat
Kozalar	2006-2007	Adalet Ağaoğlu
Divane Ağaç	2007-2008,2008-2009	Turgay Nar
İnek	2008-2009,2009-2010	Nazım Hikmet Ran
Kuş	2011 (kabul)	Coşkun İrmak
Kaldırım Serçesi	2012 (kabul)	Başar Sabuncu
Köpekler	2012 (kabul)	Arda Aydın
Devekuşlu Kabare	2015(kabul)	Haldun Taner derlemesi, Emre Koyuncuoğlu
Yangın Yerinde Orkideler	2016(kabul)	Memet Baydur
Nehir	2017(kabul)	Gülşen Kadioğlu
Nar Ağacının Gölgesinde	2017(kabul)	Bünyamin Duranoğlu, Bedir Afşin

Tablo 4.1’de görüldüğü üzere 1916’dan günümüze adında doğa ve ormana ilişkin unsur bulunan toplam 61 oyun bulunmaktadır. Bu oyunların içeriği hakkında bir inceleme

yapılmamakla birlikte doğa ve ormanla ilgili unsurlar yalnızca oyun adları kapsamında ortaya konulmuştur.

İlgili tablodaki oyunların isimlerine baktığımızda daha çok hayvan isimleri, bitki isimleri ve dağ, deniz gibi doğal oluşumlar kullanılmıştır. Söz konusu içerik kategori olarak Şekil 1. deki, “ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar” kapsamında yer almaktadır. “Ormancılıkla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri” yok denecek kadar az bulunmaktadır.

4.3. BAZI TİYATRO ESERLERİNİN İÇERİK ANALİZİ

Araştırma örneklemini olarak belirlenen 4 eser, içerik kategorilerine ve unsurlarına göre analiz edilmiştir. Belirlenen unsurların oyunda ne şekilde geçtiği, frekansı, toplam ifadeler içindeki yüzdesi ile sayfa hacimleri Tablolar halinde verilmiştir. “Binali ve Temir”, “Divane Ağaç”, “Susuz Yaz” ve “Ormanda” adlı oyunlara ilişkin içerikler bu bölümde ayrı ayrı incelenmiştir.

4.3.1. “Binali ve Temir” Adlı Oyuna İlişkin Bulgular

Binali ile Temir eseri, Murathan Mungan tarafından kaleme alınmış, Cenk Hikayeleri kitabında 1986’da yayımlanmıştır. Sahneye uyarlayan ve yöneten Yıldırım Fikret Urağ ile 2009-2010 sezonunda 2 perde olarak sahnelenmiştir. Oyuncular; Haldun Ergüvenç, Yıldırım Fikret Urağ, Gün Koper ve Ushan Çelebi’dir. Binali ile Temir, bir eşkıya ile çoban arasında geçen hikâyeye, aralarındaki çatışmayı anlatmaktadır.

Çalışmaya konu olan tiyatro eserlerinden “Binali ve Temir” adlı oyuna ilişkin bulgular Tablo 4.2’de görülmektedir.

“Binali ile Temir” adlı eserde belirlenen iki temel kategori altındaki pek çok unsurlara ilişkin içerik bulunmamaktadır. “Ormanı Oluşturan ve Çağrıştıran Unsurlar” kategorisinde 5, “Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri” kategorisinde 15 unsura ilişkin ifade bulunmamaktadır. Frekans değeri yüksek olan yani metin içinde daha çok yer alan unsurlar kategori olarak “ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar” kapsamında yer almaktadır (f=209). “Ormancılıkla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri” kategorisinde bulunan unsurlara metin içinde az sayıda (f=15) rastlanmaktadır.

Tablo 4.2: “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans (kelime olarak kaç kez geçiyor?)	Yüzde (Unsurun Tüm Unsurlara Oranı)	Sayfa Hacmi (Kaç sayfada geçiyor?)
Ağaç	Betimleme	26	11.61	13
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	2	0.89	2
Toplam (Ağaç)		28	12.50	15
Yeşil	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yeşil)		-	-	-
Canlı	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Canlı)		-	-	-
Yaban Hayvanı	Betimleme	31	13.84	14
	Kişileştirme	19	8.48	5
	Diyalogda geçme	22	9.82	8
Toplam (Yaban Hayvanı)		72	32.14	27
Temiz Hava	Betimleme	1	0.45	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Temiz Hava)		1	0.45	1
Su-Göl-Nehir	Betimleme	4	1.79	4
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.34	1
Toplam (Su)		7	3.13	5
Toprak	Betimleme	8	3.57	6
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	2	0.89	1
Toplam (Toprak)		10	4.46	7
Yaprak	Betimleme	11	4.91	8
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yaprak)		11	4.91	8
(Doğal) Çevre	Betimleme	1	0.45	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Çevre)		1	0.45	1
Orman (Yolu)	Betimleme	40	17.86	16
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	4	1.78	3
Toplam (Orman Yolu)		44	19.64	19
Bitki-Çiçek (isimleri)	Betimleme	11	4.91	6
	Kişileştirme	2	0.89	1
	Diyalogda geçme	3	1.34	1
Toplam (Bitki-Çiçek)		16	7.14	8
Bitki Örtüsü (Maki, Fundalık, Çalılık, liken vb.)	Betimleme	14	6.25	6
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	5	2.23	4
Toplam (Bitki Örtüsü)		19	8.48	10

Tablo 4.2(devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Kök	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kök)		-	-	-
Koru	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Koru)		-	-	-
Ormanı Oluşturan & Çağırıştan Unsurlar	Betimleme	147	65.62	75
	Kişileştirme	21	9.38	6
	Diyalogda geçme	41	18.30	20
TOPLAM (Ormanı Oluşturan & Çağırıştan Unsurlar)		209	93.30	101
Odun, kütük, yakacak vb.	Betimleme	2	0.89	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun)		2	0.89	2
(Doğa) Koruma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Koruma)		-	-	-
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Piknik/Rekreasyon)		-	-	-
Odun Dışı Orman Ürünleri (mantar, yaban meyvesi vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun Dışı Orman Ürünleri)		-	-	-
Doğa Yürüyüşü	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Yürüyüşü)		-	-	-
Erozyon / Sel / Çığ	Betimleme	1	0.45	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Erozyon)		1	0.45	1
İklim (Değişimi)/ Küresel Isınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (İklim)		-	-	-
Köylü- Yerli Halk / Kırsal Kalkınma	Betimleme	5	2.23	4
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Köylü)		5	2.23	4
Karbon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Karbon)		-	-	-

Tablo 4.2(devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Kaçakçılık/Yasa dışı müdahale	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kaçakçılık)				
Ağaçlandırma/Ekim/Dikim	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Ağaçlandırma)				
Kesim-Kesmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (kesim)				
Biçmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Biçmek)				
Odunculuk/Oduna Gitmek	Betimleme	1	0.45	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (odunculuk-oduna gitmek)				
Yeşillendirmek-yeşermek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yeşillendirmek)				
Sürdürülebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (sürdürülebilirlik)				
Yenilenebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yenilenebilirlik)				
Kereste-Kerestecilik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kereste-Kerestecilik)				
Yangın (Orman/Doğal)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yangın)				
Avcılık	Betimleme	3	1.34	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.34	1
Toplam (Avcılık)				
Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri	Betimleme	12	5.36	8
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.34	1

Tablo 4.2(devam): “Binali ve Temir” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Toplam (Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanları İşlevleri)		15	6.70	9
GENEL	Betimleme	159	70.98	83
	Kişileştirme	21	9.38	6
	Diyalogda geçme	44	19.64	21
TOPLAM (GENEL)		224	100.00	110

Binali ile Temir adlı eserin metninde “Ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar” kategorisinde yapılan içerik analizinde frekansı en yüksek olan unsur ($f=72$) “yaban hayvanı” olmuştur. Belirtilen unsur 27 sayfada yer almış ve kategori içindeki oranı %34,45 düzeyindedir. Aynı kategoride yer alan unsurlar içinde bulunma sıklığı sırasıyla orman ($f=44$, $Sh=19$), ağaç ($f=28$, $Sh=15$), bitki örtüsü isimleri ($f=19$, $Sh=10$), bitki-çiçek ve isimleri ($f=16$, $Sh=8$) ile ilgili unsurlar şeklindedir. Ardından yine aynı sıralamaya göre yaprak ($f=11$, $Sh=8$), toprak ($f=10$, $Sh=7$), su ($f=7$, $Sh=5$), temiz hava ($f=1$, $Sh=1$) ve çevreye ($f=1$, $Sh=1$) ilişkin unsurlar gelmektedir.

“Ormancılıkla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri” kategorisi incelendiğinde avcılık ($f=6$, $Sh=3$) ve köylü (yerli halk) / kırsal kalkınma ($f=5$, $Sh=4$) ile ilgili unsurların en sık rastlanan ifadeler olduğu belirtilebilir. Yine aynı kategoride yer alan unsurlardan odun/kütük/tomruk/yakacak vb. ($f=2$, $Sh=2$) ve erozyon/sel/çığ ($f=1$, $Sh=1$) ifadeleri metin içinde yer almıştır.

İçerik analizine konu olan her unsurun yüzdeler dağılımı değerlendirildiğinde yaban hayvanı (%32.14), orman (%19.64), ağaç (%12.5), bitki örtüsü (%8.48) ve bitki- çiçek isimleri (%7.14) oransal olarak en çok rastlanan ifadelerdir.

Genel bir değerlendirme yapıldığında Binali ve Temir adlı eserde orman ve doğaya ilişkin yer alan ifadelerin büyük çoğunluğu ($f=209$, %93.30) “Ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar” kategorisinde bulunmaktadır. Yine tüm unsurlar için bir değerlendirme yapıldığının büyük çoğunluğunun ($f=159$, %70.98) betimleme şeklinde yer aldığı görülmektedir. Metindeki içerik açısından ilgili unsurların diyalogda geçme oranı %19.64 ($f=44$) iken, kişileştirmelerde %9.38 ($f=21$) düzeyindedir.

İçerik analizi yapılan Binali ile Temir adlı eserde elde edilen bu verilerden yola çıkarak, eserin tamamına oranla, doğa ve orman referans ve sayfa hacimlerinin çok az olduğu, bulunan frekans ve sayfa hacimlerinin de çoğunluğunun ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu eser tema bakımından eşkıya ve çoban arasında geçtiğinden, dağlık arazi şartlarından kaynaklı en çok olarak yaban hayvanı kategorisi görülmektedir. Aynı zamanda belirtilen çerçevede doğa ve ormana ilişkin betimler ağırlık kazanmaktadır.

Binali ile Temir eseri toplam 63 sayfadan oluşmaktadır. Rastgele seçilen 5 sayfadan sayılan kelimelerin ortalaması alınarak eserde sayfa başı ortalama 231 kelime olduğu hesaplanmıştır. Bu değerden hareketle eserdeki toplam kelime sayısı tahmini olarak 14553 olarak belirlenmiştir. Bu kelimelerden 224'ü doğa ve orman ile ilişkilidir. "Binali ve Temir" adlı tiyatro eserinden araştırmaya dahil edilen kategori ve unsurlarla ilgili örnek cümleler Tablo 4.3'de verilmiştir. Bu tablodaki cümleler metinlerin içeriğinin daha açık bir şekilde ortaya koyulabilmesi için hazırlanmıştır.

Tablo 4.3: Binali ile Temir Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler

Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	
İçerik Unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Ağaç	Mevsim geçerken bile ulu ağaçların gür yaprakları...
Yaban Hayvanı	Onca kekliğin yanına bir de Ceylan katmışım diye göğsüm kabarmadı.
Temiz Hava	Ağaçların, çiçeklerin, ıslak otların, kuru yaprakların kokusuna yoğun bir barut kokusu karışıyor.
Su-Göl-Nehir	Dere incecik bir sızı gibi akıyor.
Toprak	Güneş ışınlarının toprağa düşmesine kolay kolay izin vermiyor.
Yaprak	Dalından düşen her yeni yaprak bir izi örtüyor.
(Doğal) Çevre	Çöl saatinde her vakte kum yazan bir hançer uçlu ölümdür ova. Dağın eteklerinden başlar, uzar, sonsuza dek uzar gider.
Orman (Yolu)	Ormanın mevsimi uzun sürüyor.
Bitki-Çiçek(isimleri)	Diken-diken çiçeklenmişti.
Bitki Örtüsü	İlkin bodur ağaçlara, makilere, kırçıl fundalıklara sonra alçak gönüllü ağaçlara sonra ulu görkemli ağaçlara, gür yapraklara bırakır kendini.
İçerik Unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Odun, Kütük, Yakacak	Kalktı ini toparladı, yeniden ot taşıdı, çalı-çırpı, birkaç kütük, ateşi güçlendirdi.
Erozyon, Sel, Çığ	Sanki ormanı sel basıyor. Dağları yağmur. İçi yıkıyor.
Köylü Halk	Avar onu bulduğunda ölüydü.
Odunculuk	Dalları bir keskiyle ince yontmuş, bütün oymacılık hünerini göstermek istemişti.
Avcılık	Bu yüzden mevsim geçerken en zorlu avlar yaşanır. Avcıların gerilmiş yüreklerindeki bilinmez/ keklik avına çıktığımız bir gündü.

4.3.2. “Divane Ağaç” Adlı Oyuna İlişkin Bulgular

Divane Ağaç eserinin yazarı Turgay Nar’dır ve ilk olarak 2006 yılında yayımlanmıştır. 2007-2008 ve 2008-2009 yıllarında 2 sezon olarak Hüseyin Köroğlu yönetmenliğinde sahnelenmiştir. Oyuncular; Erhan Abir, Tomris İncer, Zümrüt Erkin, Meriç Benlioğlu, Çağlar Yiğitoğulları, Eraslan Sağlam, Esin Umulu, Pelin Budak ve Özge Midilli’dir. Divane Ağaç, ritüeller ile tasavvuf bakış açılarını ağaç ile ele alan bir oyundur. Adı geçen oyuna ilişkin bulgular Tablo 4.4’ de verilmiştir.

Tablo 4.4: “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans (kelime olarak kaç kez geçiyor?)	Yüzde (Unsurun Tüm Unsurlara Oranı)	Sayfa Hacmi (Kaç sayfada geçiyor?)
Ağaç	Betimleme	5	2.02	2
	Kişileştirme	40	16.12	9
	Diyalogda geçme	22	8.87	9
Toplam (Ağaç)		67	27.01	20
Yeşil	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yeşil)		-	-	-
Canlı	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Canlı)		-	-	-
Yaban Hayvanı	Betimleme	14	5.65	5
	Kişileştirme	23	9.27	7
	Diyalogda geçme	48	19.35	14
Toplam (Yaban Hayvanı)		85	34.27	26
Temiz Hava	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Temiz Hava)		-	-	-
Su-Göl-Nehir	Betimleme	6	2.42	4
	Kişileştirme	16	6.45	5
	Diyalogda geçme	10	4.03	7
Toplam (Su)		32	12.90	16
Toprak	Betimleme	3	1.21	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	13	5.24	8
Toplam (Toprak)		16	6.45	10
Yaprak	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	4	1.61	4
Toplam (Yaprak)		4	1.61	4
(Doğal) Çevre	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Çevre)		-	-	-

Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Orman (Yolu)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Orman Yolu)		-	-	-
Bitki-Çiçek (isimleri)	Betimleme	1	0.40	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	14	5.64	7
Toplam (Bitki-Çiçek)		15	6.04	8
Bitki Örtüsü (Maki, Fundalık, Çalılık, liken vb.)	Betimleme	1	0.40	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	2	0.80	2
Toplam (Bitki Örtüsü)		3	1.20	3
Kök	Betimleme	4	1.61	1
	Kişileştirme	1	0.40	1
	Diyalogda geçme	15	6.05	8
Toplam (Kök)		20	8.06	10
Koru	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Koru)		-	-	-
Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	Betimleme	34	13.71	16
	Kişileştirme	80	32.26	22
	Diyalogda geçme	128	51.62	59
TOPLAM (Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar)		242	97.59	97
Odun, kütük, yakacak vb.	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun)		-	-	-
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Piknik/Rekreasyon)		-	-	-
Odun Dışı Orman Ürünleri (mantar, yaban meyvesi vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun Dışı Orman Ürünleri)		-	-	-
Doğa Yürüyüşü	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Yürüyüşü)		-	-	-
Erozyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Erozyon)		-	-	-

Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Sel-Çığ	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Sel-Çığ)				
İklim (Değişimi)/ Küresel Isınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (İklim)				
Köylü- Yerli Halk	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Köylü)				
Kırsal Kalkınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kırsal Kalkınma)				
Karbon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Karbon)				
Kaçakçılık/Yasa dışı müdahale	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kaçakçılık)				
Ağaçlandırma/Ekim/Dikim	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Ağaçlandırma)				
Kesim-Kesmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (kesim)				
Biçmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Biçmek)				
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (odunculuk-oduna gitmek)				
Yeşillendirmek-yeşermek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yeşillendirmek)				
Sürdürülebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (sürdürülebilirlik)				

Tablo 4.4 (devam): “Divane Ağaç (Yunus Emre)” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Yenilenebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yenilenebilirlik)				
Kereste-Kerestecilik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kereste-Kerestecilik)				
Yangın (Orman/Doğal)	Betimleme	1	0.40	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.21	2
Toplam (Yangın)				
Avcılık	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	2	0.81	1
Toplam (Avcılık)				
Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanları İşlevleri	Betimleme	1	0.40	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	5	2.01	3
TOPLAM (Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanları İşlevleri)				
GENEL	Betimleme	35	14.11	17
	Kişileştirme	80	32.26	22
	Diyalogda geçme	133	53.63	62
TOPLAM (GENEL)				
		248	100.00	101

Tablo 4.4. de görüldüğü “Divane Ağaç” adlı eserde pek çok (26) unsura ilişkin içerik bulunamamıştır. İçerik unsurlarının bulunma sıklığı incelendiğinde frekansı en yüksek olan ifadenin yaban hayvanı (f=85, Sh=26) olduğu belirlenmiştir. “Ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar” kategorisinde ve tüm kategoriler içinde yer alan unsurların metin içinde bulunma sıklığına göre sıralaması ağaç (f=67, Sh=20), su (f=32, Sh=16), kök (f=20, Sh=10), toprak (f=16, Sh=10) ve bitki-çiçek (f=15, Sh=8) şeklinde olmuştur. Bitki örtüsü ve ilgili ifadeler, metin içinde 3, yaprak 4 kez yer alırken yeşil, canlı, temiz hava, çevre, orman, kütük, koru gibi unsurlara rastlanmamıştır.

“Divane Ağaç” adlı eserde “Ormancılıkla ilgili etkinlikler & ormanların işlevleri” kategorisinde yalnızca 2 unsura ilişkin ifade bulunmaktadır. Belirtilen unsurlar yangın ve avcılıktır. Bu unsurların da metin içinde bulunma sıklığı düşüktür. Metin içinde yangın unsuruna ilişkin 4, avcılık unsuruna ilişkin 2 ifade yer almaktadır.

İçerik analizi kapsamında irdelenen unsurların doğa ve ormancılıkla ilgili tüm unsurlar içindeki oransal dağılımı dikkate alındığında yaban hayvanının %34.27 ile ilk sırada geldiği görülmektedir (Tablo 4.3). İlgili oransal dağılımda en önde gelen unsurlar sırasıyla ağaç (%27.01), su (%12.9), kök (%8.06) toprak (%6.45) ve bitki-çiçek (%6.04) olmuştur.

İçerik analizini yapılan Divane Ağaç (Yunus Emre) adlı eserde elde edilen bu verilerden yola çıkarak eserin tamamına oranla, doğa ve ormanla ilgili içeriklerin bulunma sıklığı ve sayfa hacimlerinin az olduğu görülmüştür. Eser içinde yer alan unsurların büyük çoğunluğunun (f=242, Sh=97) ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Metin içinde araştırmaya konu olan unsurların geçtiği yer dikkate alındığında daha çok (f=133, Sh=62, %53.63) diyaloglarda bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunu kişileştirme (f=80, Sh=22, %32,26) ve betimleme (f=35, Sh=17, % 14.11) şeklindeki ifadeler izlemektedir.

Bu eser tema bakımından kültlerde ve mitlerdeki ağaç simgesi ve tasavvuftaki hayat ağacını konu edindiğinden, ağaç ve hayvan isimleri sıklıkla kullanılmıştır.

Divane Ağaç eseri toplam 37 sayfadan oluşmaktadır. Rastgele seçilen 5 sayfadan sayılan kelimelerin ortalaması alınarak eserde sayfa başı kelime ortalaması 225, kitapta bulunan kelime sayısı ise yaklaşık 8332 olarak hesaplanmıştır. Yani 8332 kelime içinde 248 kelime (divane ağaç içerik analizi tablodan) doğa ve orman içeriği olarak görülmektedir.

Divane Ağaç isimli eserde bulunan doğa ve ormana ilişkin unsurları içeren çeşitli ifadeleri içeren cümle örnekleri Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5: Divane Ağaç Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler

Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	
İçerik unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Ağaç	Kimileyin o insanoğlu, ağaç olur bana döner, ben olurdu; kimileyin ben ağaç nesli, insan olup ona döner, o olurdu. Bu kanlı yolda, o yoruldukça bana yaslanır, ben yoruldukça ona yaslanırdım. Bazen o asa olur, bazen ben insan olurdu. İnsanla ağaç karışır yürürdük.
Yaban Hayvanı	Kimi kartal kanadında semah dönüp diyar-ı ruma, Sakarya suyu kenarına vardılar. / Doğanı başından kabzasıyla yakaladı.
Su-Göl-Nehir	Kök olur gah yeraltında suya yürürüz, gah gök yüzünde gövdemizi ararız.
Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	
Toprak	Divane Ağaç, sanki on bin yıldır toprağın susuzluğunda doğum sancısına yatmış ta, yaratının yardımını çağırın iki canlı bir karabasan gibidir.
Yaprak	Ben yaprağa durdum, o gölgede yürüdü.
Bitki-Çiçek(isimleri)	Yüreğim güllerde ay izleri bıraktı ey oğul.
Bitki Örtüsü	Öyle zaman oldu ki, sonsuzluğun bozkırlarından geçerken, o bana nefes verdi.
Kök	Bin yıldır burada köklerle Yunus'un toprağından himmet alırım.
Ormanlıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri	
İçerik unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Yangın	Her ağacın kovuğunda bir Hz. Zekeriya gizlenir. Benim içime de Hallac gizlendi. Göz boşluğumdan onu içimde gördüler, sonra da beni, o içimde yansın diye ateşe verdiler. Aşağıda olup bitenler benim yukarıda yanmamdandı. / Geriye sadece Divan-ı Ağaç'ın külleri kalır.
Avcılık	Benim derimi ne bir avcı yüzdü ne de bir aslan pençesi sıyırıp aldı.

4.3.3. "Susuz Yaz" Adlı Oyuna İlişkin Bulgular

Susuz Yaz eserinin Yazarı Necati Cumalı'dır. 1960 yılında 3 perdelik oyun olarak kaleme alınan eser, Metin Erksan tarafından 1963 yılında filme çekilmiş ve bir yıl sonra 1964'te 14. Uluslararası Berlin Film Festivalinde altın ayı ödülünü alarak Türk sinemasında çığır açmıştır. Kemal Bekir yönetmenliğinde 1967-1968 ve 1983-1984 yıllarında sahnelenmiştir. Susuz Yaz, köyde haneler arası çıkan su çatışmalarını anlatmaktadır.

Araştırma kapsamında yer alan "Susuz Yaz" adlı oyuna ilişkin bulgular Tablo 4.6' da verilmiştir. Görüldüğü üzere çoğu (f=26) unsura ilişkin ifadeye metin içinde rastlanmamıştır. Susuz Yaz başlıklı tiyatro eserinin içinde en sık rastlanan unsurun su (göl-nehir vb.) (f= 91, Sh=21) ve ilgili ifadelerle ilişkin olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla yaban hayvanı (f= 16, Sh=8), ağaç (f= 12, Sh=3), bitki-çiçek (f= 10, Sh=4), toprak (f= 7, Sh=4) ve köylü/yerli halk (f=6, Sh=5) gelmektedir. Metin içinde az düzeyde rastlanan içerik unsurları ise yaprak (f=4, Sh=4), bitki örtüsü (f= 3, Sh=2), yeşil (f= 1, Sh=1), kaçakçılık (f= 1, Sh=1) ve avcılık (f= 1, Sh=1) olmuştur.

İçerik analizine konu olan her unsurun ayrı ayrı tüm unsurlara göre metin içinde bulunma oranı değerlendirildiğinde en yüksek oran %59.86 ile su ve ilgili ifadeler olmuştur. Bu unsuru yaban hayatı (%10.52), ağaç (%7.89), bitki/çiçek (%6.58), toprak (%4.61), köylü (%3.95) izlemektedir. Diğer ifadeler metin içinde ya az ya da hiç bulunmamaktadır.

Susuz Yaz adlı eserde içerik analizi sonuçlarına göre orman ve doğaya ilişkin yer alan unsurların büyük çoğunluğu (f=144, Sh=47, %94.74) “Ormanı oluşturan & çağrıştıran unsurlar” kategorisinde bulunmaktadır. Diğer içerik kategorisi olan “Ormancılıkla ilgili etkinlikler & ormanların işlevleri” kapsamındaki unsurlar içinde köylü ifadesi (f=6, %3.95) en sık rastlanan olmuştur. Söz konusu unsurların büyük çoğunluğu (f=92.76, %92.76) diyalog içinde yer alırken geri kalanı (f=11, %7.24) betimlerde geçmektedir

Tablo 4.6: “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans (kelime olarak kaç kez geçiyor?)	Yüzde (İfadenin Toplam ifadelerine yüzdesi)	Sayfa Hacmi (Kaç sayfada geçiyor?)
Ağaç	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	12	7.89	3
Toplam (Ağaç)		12	7.89	3
Yeşil	Betimleme	1	0.66	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yeşil)		1	0.66	1
Canlı	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Canlı)		-	-	-
Yaban Hayvanı	Betimleme	4	2.63	3
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	12	7.89	5
Toplam (Yaban Hayvanı)		16	10.52	8
Temiz Hava	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Temiz Hava)		-	-	-
Su-Göl-Nehir	Betimleme	3	1.97	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	88	57.89	19
Toplam (Su)		91	59.86	21
Toprak	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	7	4.61	4
Toplam (Toprak)		7	4.61	4

Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Yaprak	Betimleme	1	0.66	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.97	3
Toplam (Yaprak)		4	2.63	4
(Doğal) Çevre	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Çevre)		-	-	-
Orman (Yolu)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Orman Yolu)		-	-	-
Bitki-Çiçek (isimleri)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	10	6.58	4
Toplam (Bitki-Çiçek)		10	6.58	4
Bitki Örtüsü (Maki, Fundalık, Çalılık, liken vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	3	1.97	2
Toplam (Bitki Örtüsü)		3	1.97	2
Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	Betimleme	9	5.92	7
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	135	88.82	40
Toplam (Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar)		144	94.74	47
Kök	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kök)		-	-	-
Koru	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Koru)		-	-	-
Odun, kütük, yakacak vb.	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun)		-	-	-
(Doğa) Koruma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Koruma)		-	-	-
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Piknik/Rekreasyon)		-	-	-
Odun Dışı Orman Ürünleri (mantar, yaban meyvesi vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun Dışı Orman Ürünleri)		-	-	-

Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Doğa Yürüyüşü	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Yürüyüşü)		-	-	-
Erozyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Erozyon)		-	-	-
Sel-Çığ	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Sel-Çığ)		-	-	-
İklim (Değişimi)/ Küresel Isınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (İklim)		-	-	-
Köylü- Yerli Halk	Betimleme	2	1.32	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	4	2.63	3
Toplam (Köylü)		6	3.95	5
Kırsal Kalkınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kırsal Kalkınma)		-	-	-
Karbon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Karbon)		-	-	-
Kaçakçılık/Yasa dışı müdahale	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.66	1
Toplam (Kaçakçılık)		1	0.66	1
Ağaçlandırma/Ekim/Dikim	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Ağaçlandırma)		-	-	-
Kesim-Kesmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (kesim)		-	-	-
Biçmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Biçmek)		-	-	-
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (odunculuk-oduna gitmek)		-	-	-

Tablo 4.6 (devam): “Susuz Yaz” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Yeşillendirmek-yeşermek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yeşillendirmek)		-	-	-
Sürdürülebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (sürdürülebilirlik)		-	-	-
Yenilenebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yenilenebilirlik)		-	-	-
Kereste-Kerestecilik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kereste-Kerestecilik)		-	-	-
Yangın (Orman/Doğal)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yangın)		-	-	-
Avcılık	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.66	1
Toplam (Avcılık)		1	0.66	1
Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri	Betimleme	2	1.32	2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	6	3.94	5
Toplam (Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri)		8	5.26	7
GENEL	Betimleme	11	7.24	9
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	141	92.76	45
TOPLAM (GENEL)		152	100	54

Bu eser tema bakımından bir köyde su kavgası ve tartışması olarak geçtiğinden, adından da belli olduğu üzere su kelimesi çok geçmektedir.

Susuz Yaz eseri toplam 68 sayfadan oluşmaktadır. Rastgele seçilen 5 sayfadan sayılan kelimelerin ortalaması alınarak sayfa başı 186 kelime olduğu yaklaşık olarak belirlenmiştir. Bu yaklaşım ile kitaptaki toplam kelime sayısı 12648 olarak hesaplanmıştır. Yani 12648 kelime 152 kelime (susuz yaz içerik analizi tablodan) doğa ve orman içeriği ile ilişkili olarak görülmektedir.

İlgili tiyatro eserine orman ve doğaya ilişkin içerik unsurlarını barındıran örnek cümleler Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7: Susuz Yaz Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler

Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	
İçerik Unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Ağaç	Meşeleri bodur, Ardıçları sıska, Ahlatları cılız/Çamlar görürdük arada, sağlıklı mutlu.
Yeşil	Bizim bahçe yeşilinden gülüyor. Aşağıda milletin içecek, hayvanını sulayacak suyu yok.
Yaban Hayvanı	Yılan yatağı, domuz yatağı, çakal yatağı, baştanbaşa kayalık, adam boyu çalılıktı.
Su-Göl-Nehir	Ardıcı ağlatan su, çamı güldüren su.
Toprak	Kuvvetli toprak bahçeye bostana gelir.
Yaprak	Uyuyamıyorum yaprak düşse firhıyorum. / Bu sessizlikte yaprak kımıldasa duyulur. / Yaprak hışırtıları, arada dallara inen tara sesleri duyulur.
Bitki-Çiçek(isimleri)	Mor açan sarı katırtırnakları yazlara doğru, gölgesine düşen ot, ağaç kururdu. / Akasyanın altında birer kahve içelim.
Bitki Örtüsü	Çalığın dibi.
Ormanlıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri	
İçerik Unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Köylü/Yerli Halk	Unuttun mu Bademlerlilerin, Tahtacıların bize ettiklerini.
Avcılık	Sen avcısın ha?

4.3.4. “Ormanda” Adlı Oyuna İlişkin Bulgular

Ormanda eseri Cahit Atay tarafından 1964 yılında yazılmıştır. Eser 1964-1965 sezonunda Hamit Akınlı yönetmenliğinde, Feridun Karakaya, Fuat İşhan ve Oral Yonci oyunculuklarıyla sahnelenmiştir. Ormanda, tarla yetersizliğinden ormanda tarla açan iki köylünün korucuya yakalanması ve aralarındaki ilişkiler ile komik mesaj içeren diyaloglardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan oyuna ilişkin bulgular Tablo 4.8’ de verilmiştir.

Tablo 4.8.de görüldüğü üzere çoğu (f=18) unsura ilişkin ifadeye metin içinde rastlanmamıştır. Ormanda başlıklı tiyatro eserinin içinde en sık rastlanan unsurun (Doğa) koruma, korucu (f= 82, Sh=20) ve ilgili ifadelere ilişkin olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla ağaç (f= 52, Sh=19), orman yolu (f= 36, Sh=19), kesim-kesmek (f= 33, Sh=15), toprak (f= 9, Sh=6) ve köylü/yerli halk (f=8, Sh=5) gelmektedir. Metin içinde az düzeyde rastlanan içerik unsurları ise odunculuk (f=6, Sh=2), kaçakçılık (f= 7, Sh=5), yeşil (f= 1, Sh=1), koru (f= 6, Sh=5) ve bitki-çiçek (f= 1, Sh=1), kök (f= 5, Sh=4), sürdürülebilirlik (f= 1, Sh=1), yangın (f= 1, Sh=1) ve kereste (f= 1, Sh=1) olarak sıralanabilir.

Tablo 4.8: “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans (kelime olarak kaç kez geçiyor?)	Yüzde (İfadenin Toplam ifadelere yüzdesi)	Sayfa Hacmi (Kaç sayfada geçiyor?)
Ağaç	Betimleme	23	-	9
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	29	-	10
Toplam (Ağaç)		52	20.71	19
Yeşil	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (Yeşil)		1	0.39	1
Canlı	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Canlı)		-	-	-
Yaban Hayvanı	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yaban Hayvanı)		-	-	-
Temiz Hava	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Temiz Hava)		-	-	-
Su-Göl-Nehir	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Su)		-	-	-
Toprak	Betimleme	1	-	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	8	-	5
Toplam (Toprak)		9	3.58	6
Yaprak	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Yaprak)		-	-	-
(Doğal) Çevre	Betimleme	1	0.39	1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Çevre)		1	0.39	1
Orman (Yolu)	Betimleme	8	-	5
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	28	-	14
Toplam (Orman Yolu)		36	14.34	19
Bitki-Çiçek (isimleri)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (Bitki-Çiçek)		1	0.39	1
Bitki Örtüsü (Maki, Fundalık, Çalılık, liken vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Bitki Örtüsü)		-	-	-

Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	Betimleme			
	Kişileştirme			
	Diyalogda geçme			
Toplam (Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar)		100	39.84	48
Kök	Betimleme	3		2
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	2		2
Toplam (Kök)		5	1.99	4
Koru	Betimleme	1		1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	5		4
Toplam (Koru)		6	2.39	5
Odun, kütük, yakacak vb.	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (Odun)		1	0.39	1
(Doğa) Koruma	Betimleme	7	2.78	4
	Kişileştirme	59	23.50	10
	Diyalogda geçme	16	6.37	6
Toplam (Doğa Koruma)		82	32.66	20
Piknik/Rekreasyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Piknik/Rekreasyon)		-	-	-
Odun Dışı Orman Ürünleri (mantar, yaban meyvesi vb.)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Odun Dışı Orman Ürünleri)		-	-	-
Doğa Yürüyüşü	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Doğa Yürüyüşü)		-	-	-
Erozyon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Erozyon)		-	-	-
Sel-Çığ	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Sel-Çığ)		-	-	-
İklim (Değişimi)/ Küresel Isınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (İklim)		-	-	-
Köylü- Yerli Halk	Betimleme	1		1
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	7		4
Toplam (Köylü)		8	3.18	5

Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Kırsal Kalkınma	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Kırsal Kalkınma)		-	-	-
Karbon	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Karbon)		-	-	-
Kaçakçılık/Yasa dışı müdahale	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	7		5
Toplam (Kaçakçılık)		7	2.78	5
Ağaçlandırma/Ekim/Dikim	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Ağaçlandırma)		-	-	-
Kesim-Kesmek	Betimleme	7		4
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	26		11
Toplam (kesim)		33	13.14	15
Biçmek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Biçmek)		-	-	-
Odunculuk-odun ürünleri	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	6	2.39	2
Toplam (odunculuk-oduna gitmek)		6	2.39	2
Yeşillendirmek-yeşermek	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yeşillendirmek)		-	-	-
Sürdürülebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (sürdürülebilirlik)		1	0.39	1
Yenilenebilirlik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (yenilenebilirlik)		-	-	-
Kereste-Kerestecilik	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (Kereste-Kerestecilik)		1	0.39	1
Yangın (Orman/Doğal)	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	1	0.39	1
Toplam (Yangın)		1	0.39	1

Tablo 4.8 (devam): “Ormanda” Adlı Tiyatro Eserinde Doğa ve Çevreyle İlgili İçeriklerin Analizi

	Oyunda Geçen Durum	Frekans	Yüzde	Sayfa Hacmi
Avcılık	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Avcılık)				
Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
Toplam (Ormancılıkla İlgili Etkinlikler & Ormanların İşlevleri)		151	60.48	61
GENEL	Betimleme	-	-	-
	Kişileştirme	-	-	-
	Diyalogda geçme	-	-	-
TOPLAM (GENEL)		251	100	109

İçerik analizine konu olan her unsurların ayrı ayrı tüm unsurlara göre metin içinde bulunma oranı değerlendirildiğinde en yüksek oran %32.66 ile doğa koruma ve ilgili ifadeler olmuştur. Bu unsuru ağaç (%20.71), orman (%14.34), kesim/kesmek (%13.14), toprak (%3.58), köylü (%3,18) izlemektedir.

Ormanda adlı eserde içerik analizi sonuçlarına göre orman ve doğaya ilişkin yer alan unsurların yarısı (f=100, Sh=48, %39.84) “Ormanı oluşturan & çağrıştıran unsurlar” kategorisinde bulunmaktadır. Diğer içerik kategorisi olan “Ormancılıkla ilgili etkinlikler & ormanların işlevleri” kapsamındaki unsurlar içinde doğa koruma (korucu) ifadesi (f=82, %32.66) en sık rastlanan olmuştur. Söz konusu unsurların büyük çoğunluğu (f=59, %23.50) kişileştirme (karakter) içinde yer alırken geri kalanı (f=16, %6.37) diyalog ve (f=7, %2.78) betimlerde geçmektedir.

Bu eser tema bakımından bir köyde tarla yetersizliği, tarla açma ve tartışması olarak geçtiğinden, adından da belli olduğu üzere orman, ağaç, kesme ve korucu kelimesi çok geçmektedir.

Ormanda eseri toplam 25 sayfadan oluşmaktadır. Rastgele seçilen 5 sayfadan sayılan kelimelerin ortalaması alınarak eserde sayfa başı ortalama 235 kelime olduğu hesaplanmıştır. Eserde toplam kelime sayısı tahmini olarak 5895’dir. Yani 5895 kelimedeki 251 kelime (ormanda içerik analizi tablodan) doğa ve orman içeriği ile ilişkili olarak görülmektedir.

İlgili tiyatro eserine orman ve doğaya ilişkin içerik unsurlarını barındıran örnek cümleler Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9: Ormanda Eserinde İçerik Unsurlarına İlişkin Bazı İfadeler

Ormanı Oluşturan & Çağrıştıran Unsurlar	
İçerik Unsuru	Metinde Geçen İlgili İfadeler
Ağaç	On, bilemedin yirmi ağaç devirdin mi, al sana gız gibi tarla.
Toprak	Elin oğlu bir garış torpak için adam vuruyo.
Orman	Orman yukarılara doğru sıklaşır, kararır, ağar gider.
Kök	Önde yer yer kesilmiş ağaç kökleri.
Koru	Karaviran goruluğunda ölün galdığında niderik?
Yeşil	Orman derik ulan, yeşillik derik.
Bitki/Çiçek	Ayrık, acı ot, gara dikenler gelirden aha sonra ben gelirim.
Odun/Kütük	Odun mu?
Koruma	Allah vere de gorucu olsun, orman mamuru değel.
Köylü	Salmaları kim iletecek köylüye.
Kaçakçılık/Yasa Dışı	Orman kessin, tarla açsın deyi mi ula?
Kesmek	Orman kırar, ağa; keserdi diyeceğim.
Kereste	Kereste mi, odun mu, yoğsa keçilere mi?
Yangın	Ormanı yakacaktın belkim de, idam.
Odunculuk/Odun Ürünleri	Orman çocuğun beşiği, kapığın eşiği, çorbanın kaşığı değel mi?
Sürdürülebilirlik	Kizirin sürüsüne bereket emme ağaç, ağaç gıtlaşıyo. Orman tükenir gider. Senin tohumuna para mı verdiler, Sarılar bir Kizir bulur emme, ya Karaviran korusundan bu ağaç gidende nolacak. Den bakalım, hadi, suvalime cevap isterim?

Genel olarak içerik analizi yapılan ilk üç eser incelendiğinde orman ve doğanın ana ve yan tema olmadığı anlaşılmaktadır. “Binali ile Temir”, “Susuz Yaz” ve “Divane Ağaç” kapsamında bir değerlendirme yapıldığında doğa ve orman ile ilgili konuların bazı bölümlerde geçtiği görülmektedir. Bu unsurlar eserlerin konularına göre sınırlı kalmaktadır. Örnek olarak; “Binali ile Temir” eseri dağlık arazide geçtiği için yaban hayvanı isimleri içerikte yoğunluk göstermiştir. “Divane Ağaç”ta, ağaç karakterlerden birisi olduğundan sık sık içerikte bulunmaktadır. “Susuz Yaz”da tema su olduğu için su içerik olarak ağırlık kazanmaktadır.

Son olarak incelenen “Ormanda” eseri, konusu itibariyle ormanda geçmesi ve karakterlerden birinin orman korucusu olması nedeniyle ilgili unsurları daha geniş ölçüde barındırmaktadır. Eserde bulunan diğer iki karakterin (orman korucusu dışında) tarla yetersizliği sebebiyle orman arazisinden tarla açma girişimde bulunmaları ve orman korucusu ile aralarında geçen diyaloglardan dolayı, ormancılıkla ilgili etkinlikler, orman işlevleri, ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar metin içerisinde daha sık yer almaktadır. Aynı zamanda bu unsurlar

temayı oluşturmaktadır. Cahit Atay'ın "Ormanda" eseri tema ve içerik analizi yönünden, genele bakıldığında, araştırma açısından önemli ve az bulunan bir durumu temsil etmektedir.

Sonuç olarak, Cumhuriyetten günümüze Türk Tiyatrosunda doğa ve orman konusunun ana tema ve yan tema olarak işlenmediği, bu kapsamdaki içeriklerin de sınırlı düzeyde kaldığı görülmektedir. Araştırma örneğinde yer alan bu konuda içeriği zengin olan tek eser olarak belirlenen "Ormanda" oyunun ise yalnızca bir sezon (1964-1965) sahneye konulması da dikkat çekici bir durumdur.

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Tiyatronun işlevleri tarihi süreçte değişmekte ve günün koşullarına göre şekillenmekle birlikte toplumsal duyarlılık ve bilinç seviyesinin gelişmesine katkısı bulunduğu, eğitici ve yol gösterici bir rolü olduğu genel kabul görmektedir. Bu kapsamda Düz (2010) sanatın ve sanat eğitiminin öncelikli amacının iyi sanat eserlerinin üretilmesinden çok iyi insanlar ve iyi toplumlar yaratılması olduğunu ortaya koymaktadır. Kongar (1976) ise tiyatro eserlerinin başarısını, oyunun vermek istediği mesajı seyirciye doğru iletmesi ve topluma benimsetebilmesi ile mümkün olacağına vurgu yapmaktadır.

Bu bakış açıları paralelinde genelin dışında özel bir alan olarak tiyatro ile topluma doğa ve ormancılıkla ilgili mesajlar verilebileceği, toplumun doğa ve ormanlarla ilgili bilinç ve duyarlılık seviyesinin yükseltilebileceği belirtilebilir. Bu yaklaşım doğrultusunda Türkiye’de doğa ve ormancılık alanında toplumu bilinçlendirmek için tiyatronun yeri ve rolünü ortaya koymaya yönelik olarak, Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar yazılmış ve sahnelenmiş olan, yetişkinlere yönelik tiyatro eserlerinde doğa-orman-insan ilişkileri irdelenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre Cumhuriyetten günümüze önemli bir yeri olan şehir tiyatrolarında oynanan ve kabul edilen eserlerin doğa ve ormana ilişkin içeriklerinin çok sınırlı düzeyde bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yapılan örneklem çalışmasında seçilen eserler, bu içeriklerin en yoğun kullanıldığı eserler olmasına rağmen, doğa ve orman içeriklerinin sayısı ve iletmediği mesaj toplumda bir farkındalık oluşturabilecek düzeyde değildir. Ana temanın doğa ve orman olduğu eser sayısının yok denecek kadar az (yapılan araştırmada yalnızca bir oyuna rastlanmıştır.) olması da dikkat çekmektedir. Ana ve yan tema olarak doğa ve ormanın olduğu bir adet oyun tespit edilmekle birlikte diğer eserlerde ancak yer yer oyun içeriklerinde görüldüğü belirlenmiştir. Bu bir oyunun da (Ormanda) yalnızca 1 sezon (1964-1965) sahnelenmesi dikkat çekmektedir. Yürütülen araştırma sonucuna göre örnekleme giren eserlerde doğa ve orman içeriklerinin, çoğunlukla ağaç, su, nehir, kuş, geyik, yaprak gibi ormanı oluşturan ve çağrıştıran unsurlar kategorisinde olduğu belirlenmiştir. Ormancılıkla ilgili etkinlikler ve ormanların işlevleri içerik olarak çok daha az bulunmaktadır.

Çalışmada yalnızca tiyatro eserlerinin metinleri kapsamında içerik analizi yapılarak bulgular elde edilmiştir. Ancak ulaşılan bulguları daha geniş kapsamlı analiz etmek için, dekor, afiş,

kostüm vb. gibi diğer bileşenler üzerinde de araştırma yapılması faydalı olacaktır. Bu bakış açısına paralel olarak May (2005), tiyatronun çevresel unsurlara ilişkin içeriğini değerlendirmek için metnin incelenmesinin yeterli olmadığı bunu sağlamak için oyunun sunumunun yani sahnelenmesinin de dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

1916'dan günümüze kadar uzanan köklü bir geçmişi olan İstanbul Şehir Tiyatroları, toplumun tiyatro ihtiyacının karşılanması, Türk tiyatrosunun ilerlemesi ve dolaylı olarak da toplumsal gelişimin sağlanması noktasında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu durumda ilgili tiyatro topluluğunun doğa ve ormancılık alanında da toplumda bilinç ve farkındalık gelişiminde etkili bir araç olabileceği açıktır. Bu kapsamda doğa ve orman içerikli oyun yazma ve sahnelenmesi için adım atılması yararlı olacaktır. Benzer bir yaklaşım Hassal ve Rowan (2018) tarafından ortaya konulmakta ve başta iklim değişimi ve sürdürülebilirlik konuları olmak üzere çevre ve doğaya ilişkin konuların tiyatro bölümleri dahil tüm üniversitelerin eğitim programlarında yer alması gerekliliğine işaret etmektedir. Bununla birlikte gelecek nesil tiyatro metni yazarlarının yetiştirilmesinde sosyal bir sorumluluk olarak ilgili konulara duyarlılığının artırılması gerekliliği üzerinde durulmaktadır (Hassal ve Rowan, 2018).

Kuşkusuz bu noktada ormancılıkla ilgili kurumlar ve orman fakülteleri ile kurumsal ve bireysel olarak işbirliği yapılması yararlı olacaktır. Bu kapsamda hem tiyatro hem de ormancılık alanında diğer tarafı anlayacak, karşılıklı ilgiyi uyandıracak ve artıracak uygulamalar geliştirilmelidir. Ormancılığın sanat/tiyatro alanlarında etkisiz kaldığı görülmektedir. İlgili alanda belirtilen işbirlikleri kapsamında yarışma, atölye çalışmaları ve etkinlik düzenlemesi önerilebilir. Şehir tiyatrolarının atacağı bu önemli adımlar, ülkenin tiyatro ve sanat anlayışının gelişmesine katkı sunacağı gibi, tiyatro yazarları ve tüm çalışanlarına, seyircilere, kısacası bir bütün olarak tiyatroya yeni soluklar getireceği öngörülmektedir. Çevreci eleştiri (eko-eleştiri) yaklaşımının Türk tiyatrosuna etkili şekilde yansması ve bu yolla toplumda farkındalık oluşturabilecek eserlerin yaygınlaşması bakımından da bu uygulamalar olumlu sonuç verecektir.

Ayrıca sahnelenen oyununun seyirci tarafından tartışıldığı, seyircinin sahnede yer alarak oyun konusuna ilişkin çözüm önerileri geliştirdiği ve bu yolla konuyu anlama, benimseme ve çözüm üretme kapasitesini destekleyen forum tiyatroların da (Brezilyalı tiyatro kuramcısı Augusto Boal'ın Ezilenlerin Tiyatrosu isimli makalesiyle dünyanın tanıdığı bir tiyatro biçimidir. Bu tiyatrodaki seyirci aynı zamanda oyuncudur.) etkili bir araç olabileceği

belirtilebilir. Kuyumcu (2012) tarafından yapılan çalışmada sosyal güvencesi bulunmayan ev işlerinde çalışan kadınlara yönelik yapılan forum tiyatro uygulamasında katılımcıların konuya ilişkin bilinç ve farkındalık düzeyinin geliştiği ortaya konulmuştur.

Yine Kazdağı örneğinde yapılan bir uygulamada Ekoloji Temelli Eğitim Programına katılan öğrencilerin bölgesel düzeydeki efsaneleri canlandırması yönünde bir çalışma yapılmıştır. Söz konusu çalışma ile katılımcıların hem bölgenin tarihi hem de doğal çevreye ilişkin bitki örtüsü ve yaban hayatı gibi bileşenleri hakkında daha kalıcı etkisi olan ve farkındalığı arttırıcı bir deneyim yaşadığı ortaya konulmaktadır (Bayındır ve Soykan, 2009). Aynı çalışmada benzer drama tekniklerinin geliştirilmesinin çevre eğitiminin önemli ve etkili bir aracı olabileceği üzerinde durulmaktadır.

Ortaya konulan yaklaşımlara paralel olarak tiyatrodaki çevresel konuların daha etkili şekilde ele alınabilmesi için yalnızca içerikleri değil aynı zamanda seyirciye iletme yönteminin de geliştirilmesi gerekmektedir. May (2007) bu konuda yeni metinlerin yazılması drama veya komedi gibi farklı türlerden yararlanılması ile çevresel olarak yaşanan kötü uygulama ve sonuçların ortaya etkili şekilde konulması gerekliliği üzerinde durmaktadır.

Duvarları olan, kalıplaşmış düşüncelerden, her şeyi hızlı tüketip, hızlı yaşadığımız bugünlerden, ileride bilemediğimiz durumlara kadar, genelde sanatın, özelde tiyatronun oynadığı rol küçümsenemeyecek kadar önemlidir. Her şeyin insandan bağımsız robotlaştığı zamanımızda, yakın gelecekteki meslekleri bile tahmin edemezken, tiyatronun gelecekteki yerini tahmin etmek güç olmaktadır. Ancak yapay zekanın gelişim göstermesi ile çoğu alanda akıllı robotların öne çıktığı ve düşünemeyen insan profilinin çoğaldığı bilinmektedir. Oysa düşünmek insan olmanın en temel ödevidir. Tiyatronun da en temel ödevi olan insanın varoluş sorunsalının, insanı düşünmeye yöneltmesi sebebiyle önemi daha da artmaktadır. İnsan bunca kargaşa içinde sanata, tiyatroya ve doğaya yönelmeye başlamaktadır.

Diğer taraftan Türk tiyatrosunda, araştırmaya konu olan doğa ve orman içeriklerinin azlığı, ülke, toplum ve birey olarak doğa ve ormana ilginin düşük seviyede olduğunu göstermektedir. Söz konusu ilgili, bilinç ve farkındalığın artması gerekliliği sonucu, Orman fakültelerinde tiyatro ve sanat dersi, tiyatro, sahne sanatları, dramaturji bölümleri, sinema televizyon bölümleri ve sanatla ilgili tüm bölümlerde de doğa ve orman ile ilgili dersler verilmesi düşünülebilir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda seminer, konferans vb. etkinliklerle

bütünleşik düşünce ve davranışların başta gençlere ve tüm bireylere kazandırılması mümkün olacaktır. Belirtilen yolla iki kesim de birbirini anlayacak ve tiyatronun doğa ve orman konusunda topluma ulaşmada oynayabileceği potansiyel geliştirilecektir. Belirtilen yaklaşıma paralel olarak May (2007) tiyatrodaki çevre ile ilgili unsurların yer alması ve eleştirel bir bakış açısının geliştirilmesinin çok disiplinli bir yaklaşım ile sağlanabileceğini ortaya koymaktadır.

Kısacası, doğa ve sanat ihtiyacının bitmeyeceği, daha da çoğalacağı düşünülürse, bu ihtiyaçlara cevap verilebilmesi için, bu etkileşimden tiyatronun ve ormancılığın daha da yararlanması gerekmektedir. Tiyatroda doğa ve orman içerikli oyunlar yazılmalı, oynanmalı ve sevdirmelidir. Çevresel (eko) eleştiri yaklaşımına paralel olarak ben merkezli değil, doğa merkezli görebilen, yani her şeye insan merkezli değil de tabiat eksenli bakıp, kendisinin de tabiatın bir unsuru olarak düşünen insan yapısına Türkiye'nin olduğu gibi tüm dünyanın da ihtiyacı bulunmaktadır. İnsanı insana insanla insanca anlatan tiyatro, hiç şüphesiz doğayı ve ormanları insana anlatma ihtiyacına karşılık verecek etkili bir araç olarak kullanılmalıdır.

KAYNAKLAR

- AKGÜL, K., 2011: Tiyatronun Toplum Bilinçlendirme ve Estetik Sanat Anlayışı Geliştirmede İşlevi ve Önemi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt 8, Sayı1, 976-978s.
- AKI, N., 1989: Türk Tiyatro Edebiyatı Tarihi, Dergâh Yayınları, İstanbul, 25s.
- AKSAL, S., 1977: Tiyatro Üstüne, Türk Dili Dergisi, Sayı 313, 291s.
- AND, M., 1973: Elli Yılım Türk Tiyatrosu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul
- AND, M., 1983: Türk Tiyatrosu Türk Ansiklopedisi, M.E.B. Devlet Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 306s.
- AND, M., 1983: Türk Tiyatrosunun Evreleri, Turhan Kitabevi, ANKARA, 33s.
- AND, M., 1985: Geleneksel Türk Tiyatrosu, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 218-219-319-337s.
- AND, M., 1992: Türk Tiyatro Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul, 185s.
- AND, M., 2009; Başlangıcından 1983'e Türk Tiyatro Tarihi, İletişim Yayınlar, İstanbul, 157s.
- AND, M., 2016: Oyun ve Bögü, Türk Kültüründe Oyun Kavramı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 123s.
- ARTUN, E., 1993: Tarihsel Süreçte Değişen Geleneksel Tiyatromuz, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2-3-4s.
- AYAZ, H., 2014: Çevreci Eleştiri Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, Sayı:3/1, 278-292s.
- BAYINDIR, A., SOYKAN, A., 2009: The Role Of Creative Drama İn Comprehending The Legends Environment Related Trainings: Kazdağı Case Study, Procedia Social And Behavioral Sciences 1 (2009) 1342-1348s.
- BERG, B.L., LUNE, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Çeviri Ed: Hasan Aydın, ISBN 978-605-9831-11-6, Pearson Eğitim Yayınevi, Konya, 448 s.

BİLGİN, N., 2006: Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar, Siyasal Kitabevi, Ankara, ISBN: 975-6325-62-3, 230s.

BİRGİYE, S., 2007: Kültür Politikaları: Türk Tiyatrosu ve D.T. Örneği, İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, Sayı 10, 80-81s.

BRECHT, B., 1993: Tiyatro İçin Küçük Orgeon, Çeviri: Cemal, A., Tiyatro Kültür Dizisi: 4, 1. Baskı, ISBN 975-7468-71-1, Mitos Boyut Yayınları, 34-35s.

BROCKETT, O., 2017: Tiyatro Tarihi, Mitos Boyut Yayınevi, İstanbul, 19s.

BUTTANRI, M., 2006: Türk Edebiyatında Tiyatro: Cumhuriyet Devri, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Sayı 8, 204-207-209s.

COŞKUN, R., ALTUNIŞIK, R., BAYRAKTAROĞLU, S., YILDIRIM, E., 2015. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı, 8. Baskı ISBN 978-605-4229-42-0, Sakarya Kitabevi, Adapazarı, 381 s.

ÇALIŞLAR, A., 1995: Tiyatro Ansiklopedisi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ÇALIŞLAR, A., 2009. Tiyatronun ABC'si, Say Yayınları, İstanbul.

DUMAN, O., 2015: Darülbedayiden Tiyatroya Tipik Modernist Bir Kadın: Afife Jale ve Dönemi, Tarih Okulu Dergisi, Yıl 8.

DÜZ, N., 2010: Çevrenin Sanatçı Yaratıcılığına Etkileri Ve Sanat Eğitimi, Akademik Bakış Dergisi, Sayı 19, Ocak-Şubat-Mart, Uluslar Arası Sosyal Bilimler E-Dergisi, ISSN: 1694-528X İktisat Ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat- KIRGIZİSTAN, 14s.

DÜZGÜN, D., 2000: Osmanlı Döneminde Geleneksel Türk Tiyatrosunun Genel Görünümü, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı 14, Erzurum, 63s.

EJDER, E., 2015: Prof. Dr. Zehra İpşirlioğlu ile Eserleri, Tiyatro ve Kadınlar Üzerine Bir Söyleşi, Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, Sayı: 26, 2015/1, 89-108 s.

ERGUN, P., 2012: Türk Kültüründe Ağaç Kültü, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 185s.

ERKAL, G., 2017: Genco Erkal ile Tiyatro Üzerine röportaj: Yılmaz, M., Şişecam Topluluk Dergisi, Ekim-Kasım-Aralık, S(309), 42s.

ERKOÇ, G., 2007: 1960-1970 Dönemi Tiyatro Hareketleri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 13, Ankara, 21s.

FUAT, M., 2000: Tiyatro Tarihi, MSM Yayınları, İstanbul, 9-224s.

GÖKÇE, O., 2006: İçerik Analizi: Kuramsal ve Pratik Bilgiler, Siyasal Kitabevi, Ankara, ISBN: 975-6325-61-5, 136s.

GÜNEY, A., 2011: Aristoteles ve Bertolt Brecht'in İngiliz Tiyatrosuna Etkileri, E-Journal of New World Sciences Academy Humanites, 4C0079,6,(1), ISSN 1308-7320, 137s.

GÜRÜN, D., 2002: Oscar Wilde ve E. G. Craig: Tiyatro Sanatı Üstüne, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi Müdürlüğü, İstanbul, 37s.

GÜRÜN, D., 2009: Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 28.2009-2, ISSN: 1300-1523, 123 s.

HASSAL, L., ROWAN, S., 2018: Greening Theatre Landscapes: Developing Sustainable Practice Futures In Theatre Graduates, University Initiatives In Climate Change Mitigation and Adaptation, Editör: FİLHO, W., ARCAS, R.

HEIM, W., 2016: Theatre, Conflict and Nature, Green Letters, Studies in Ecocriticism,20:3, ISSN: 1468-8417, DOI: 10.1080/14688417.2016.1192000, 290-303s.

İĞİT, A., 2017: Yılanların Öcü Filminin Ekoeleştirel Söylem Çözümlemesi, Global Media Journal TR Edition, 7(14) Bahar/Spring, 174-188s.

İRDEM, M., 1981: Atatürk ve Darülbedayi, İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu Dergisi DE 55/525, İstanbul, 19s.

İSLAMOĞLU, H., ALNIAÇIK, Ü., 2016. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (SPSS Uygulamalı). Beta Basım Yayım Dağıtım, 5. Baskı, ISBN 978-605-333-791-1, İstanbul, 514 s.

KALIPSIZ, A., 1994: İstatistik Yöntemler. ISBN 975-404-368-x, Üniversite Yayın No: 3835, Fakülte Yayın No: 427, İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul, 558s.

KARADAĞ, N., 2008: Köy Seyirlik Oyunları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 4s.

KESKİN, Y., 2008: Tiyatronun İlkeleri, Doruk Kitabevi, 43-44 s.

KILIÇ, D., 2011: Sosyolojik İzlekte Tiyatro-Seyirci İlişkisi Örnek Bir Çalışma Olarak Semaver Kumpanya, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans Programı, İstanbul, 1s.

KONGAR, E., 1976: Toplum Bilim Açısından Tiyatro, Doi: 101501/Tad_0000000102, Sayı:7, 36-40-43s.

KONUR, T., 2001: Devlet Tiyatro İlişkisi, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 15s.

KONUR, T., 2007: Ortaoyunu, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı 13, 51s.

KRIPPENDORFF, K., 1980: Content Analysis: An Introduction to Its Methodology, London, Sage, 456s.

KUYUMCU, N., 2012: Halk Eğitiminde ‘‘Forum Tiyatro’’ Yöntemlerinin Kullanılması, Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Ağustos 2012 Cilt 1 Sayı 3 ISSN: 2146-9199, 263-267s.

MAY, T., 2005: Greening Theatre Studies: Taking Eco-Criticism İn Theatre Studies, Theatre Topics, 7(2), 84-103s.

MAY, T., 2007: Beyond Bambi: Toward Adonyerous Ecocriticism İn Theatre Studies. Theatre Topics, 17(2), 95-110s.

NUTKU, Ö., 1963: Modern Tiyatro Akımları, Dost Yayınları, Ankara, 37 s.

NUTKU, Ö., 1976: Yaşayan Tiyatro, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 243-292s.

NUTKU, Ö., 1980: Halk Tiyatrosu ve Çağdaş Sentez Denemeleri, Tiyatro Araştırmaları Dergisi, ISSN: 1300-1523, 11s.

NUTKU, Ö., 1989: Sahne Bilgisi, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 30s.

NUTKU, Ö., 1989: Tiyatronun İçeriği ve Seyirciye Yönelişi, İstanbul, 82s.

NUTKU, Ö., 1995: Tarihimizden Kültür Manzaraları, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 113s.

NUTKU, Ö., 2001: Dram Sanatı, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 30s.

NUTKU, Ö., 2001: Dünya Tiyatrosu Tarihi 1, Mitos Boyut Yayınları, İstanbul, 34-36 s.

ORHUNBİLGE, N., 2000: Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri. İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Yayın No: 8, ISBN 975-8345-04-4, Avcıo1 Basım, İstanbul, 420s.

PRASAD, B.D., 2008: Content Analysis: A Method in Social Science Research, İn: Bhaskaran Lal Das, D.K. (Ed.), Research Methods For Social Work, New Delhi, Rawat Publications, 173-193s.

STEMLER, S., 2001: An Overview of Content Analysis, Practical Assessment, Research&Evaluation, v.7, n.17, 1-6s.

ŞEN, A., 2018: Bilim Kurgu Sinemasında Ekolojik Adalet ve Ekoeleştirme, İlef Dergisi, 5(1), Bahar/Spring, DOI: ilef.427036, 31-59s.

ŞENER, S., 1972: Çağdaş Türk Tiyatrosunda İnsan, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 38s.

ŞENER, S., 1998: Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi, Dost Kitabevi, Ankara,

ŞENER, S., 1998: Tiyatronun Kaynağına İlişkin Kuramlar, 24-26s.

ŞENER, S., 2006: Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi, Dost Kitabevi, 2-114s.

TANER, H., AND, M. ve NUTKU, Ö., 1966: Tiyatro Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları: 251, 107-108 s.

TEMEL, T., 2016: Türk Modernleşmesinin Taşıyıcı Gücü Tiyatro, İdil Dergisi Sayı: 26, 1766 s.

TÖRE, E., 2009: Türk Tiyatrosunun Kaynakları, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/1-2 Winter, İstanbul, 2186-2187s.

TUNALI, İ., 1995: Aristoteles, Poetika, Remzi Kitabevi.

YURDAKUL EROL, S., 2018: Interactions between Forest Policy, Education and Research in Turkey: Policy Documents' and Managers' Perspectives, Baltic Forestry 24(2), 320-331s.

YURDAKUL EROL, S., ŞAHİN, G., 2016: Türkiye'deki Orman Fakültelerinin Stratejik Planlarının Karşılaştırmalı Analizi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, ISSN: 0535-418, 66(2), 497-512s.

YURDAKUL EROL, S., YILDIRIM, H., 2017: A Qualitative and Quantitative Analysis of Turkish Forest Policy Documents in The Rural Development Scope, Ciencia Rural, Santa Maria, v.47: 06, e20151549, Forest Science, ISSN: 1678-4596, 1-9s.

EKLER

EK-1 İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARI 1916-2017 YERLİ OYUN LİSTESİ

1916–1917-1918
YERLİ OYUNLAR

ÇÜRÜK TEMEL	HÜSEYİN SUAT (Emile Fabre'den uyarlama)
HİSSE-İ ŞAYIA	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Daniel Riche'den uyarlama)
KISMET DEĞİLMİŞ	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ
BAYKUŞ	HALİT FAHRİ OZANSOY
KUNDAK TAKIMLARI	HÜSEYİN SUAT (Andre Sylvane'den uyarlama)
KAYSERİ GÜLLERİ	M. NİGAR – H. SUAT (F. Fonson – Fernand'dan uyarlama)
KIRLI ÇAMAŞIRLAR	HÜSEYİN SUAT (A. Valabregue, F. Wicheler'den uyarlama)
KABUS	HALİT ZİYA UŞAKLIGİL
DÖRT CİHAR	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (T. Bernard'dan uyarlama)
ODALIK	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Maupassant, J. Normand'dan uyarlama)

1919 – 1920
YERLİ OYUNLAR

YAMALAR	HÜSEYİN SUAT
NAME	YUSUF ZİYA
BİNNAZ	YUSUF ZİYA
BELKİS	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (H. Bernstein'den uyarlama)
ÇİFTELİ MİKROPLAR	HÜSEYİN SUAT
HANÇER	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
CEZA KANUNU	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Georges Courteline'den uyarlama)
KÜÇÜK BEYLER	H. SUAT, CENAP ŞEHABETTİN
SANAT VESİKALARI	HÜSEYİN SUAT (Mahmut Sadık'ın romanından uyarlama)

1921 – 1922
YERLİ OYUNLAR

LOKMAN ZADE	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Albert Carre'den uyarlama)
ESKİ RÜYA	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
YEGANE	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Alfred Savoir'den uyarlama)
SEKİZİNCİ	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Alfred Savoir'den uyarlama)
İZMİR	MAHMUT YESARİ (Gaston Leroux'den uyarlama)
NAZLI İLE ANNESİ	SELAMİ İZZET (R. De Flers – G. A. de Caillavet'den uyarlama)
İNHİRAF	ARAPZADE CEVDET (M. Bernstein'den uyarlama)

1923 – 1924
YERLİ OYUNLAR

TAŞ PARÇASI	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
DOKUZUNCU	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (Felix Gandera'dan uyarlama)
GÖNÜL	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
KARAMAN KAHVESİ	REŞAT NURİ GÜNTEKİN (T. Bernard'dan uyarlama)
SİVRİSİNEKLER	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ
NUR BABA KÖŞKÜ	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ (A. Bisson'dan uyarlama)
İÇ ACISI	M. KEMAL KÜÇÜK
ESKİ ADETLER	İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ
İZMİRLİ KIZ	KEMAL EMİN (Alphonse Daudet'den uyarlama)
VEFAEN FERAĞ	VEDAT ORFİ
İSTANBUL HAVASI	A. ve B. MUVAHHİT (M. HENNEQUİN, B. COULUS'dan uyarlama)
MAŞUK EFENDİ	SELAMİ İZZET (M. Hennequin'den uyarlama)
SEVDA HANIM ZEVCEM	A. ve B. MUVAHHİT (Paul Gavault, R. Charvay'dan uyarlama)

1924 – 1925

YERLİ OYUNLAR

MUHAYYEL HASTA (MERAKİ) AHMET VEFİK PAŞA (Moliere'den uyarlama)
 AZARYA (CİMRİ) AHMET VEFİK PAŞA (Moliere'den uyarlama)
 YORGAKİ DANDİNİ (GEORGES DANDİN) AHMET VEFİK PAŞA (Moliere'den uyarlama)
 İŞSİZLER VEDAT NEDİM TÖR
 CANAVAR FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL
 BEKAR ALİ BEY İ. GALİP ARCAN (Erkmann – Chatrian'dan uyarlama)

1925 – 1926

YERLİ OYUNLAR

AHRETTE BİR GÜN HÜSEYİN SUAT

1926 – 1927

YERLİ OYUNLAR

HOCANIN EŞEĞİ SADRETTİN CELAL (R. De Flers, G. A. Caillavet'den uyarlama)
 İSTANBUL HAVASI A. ve B. MUVAHHİT (M. Hennequin, B. Coulus'dan uyarlama)
 HINTIR HOŞNUTYAN İ. GALİP ARCAN (A. Birabeau'den uyarlama)
 HARMAN SONU HÜSEYİN SUAT
 SÖNEN KANDİLLER HALİT FAHRİ OZANSOY
 KAR DÜĞÜM İ. AHMET NURİ SEKİZİNCİ
 ÜÇ KİŞİ ARASINDA VEDAT NEDİM TÖR
 ÇARLİSTON VEDAT NEDİM TÖR

1927 – 1928

YERLİ OYUNLAR

YASİN HOCA NABİ ZEKİ (Otto Ernest Hesse'den uyarlama)
 MÜRAL S. RAUF – M. K. KÜÇÜK (Moliere'den uyarlama)
 TEZER ABDÜLHAK HAMİT
 FERMANLI DELİ HAZRETLERİ Musahipzade Celal
 FEVKALASRİLER VEDAT NEDİM TÖR
 AVUKAT ZEHRA FERİT İ. GALİP ARCAN (Louis Verneuil, G. Berr'den uyarlama)

1928 – 1929

YERLİ OYUNLAR

DEYYUS ERCÜMENT BEHZAT LAV (“Le Coucou Magnifique”)
 Grommelynck'den uyarlama)
 KÖR VEDAT NEDİM TÖR
 MAHÇUPLUK İMMTİHANI ÖMER SEYFETTİN
 SAĞANAK YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU
 AYNARAZ KADISI MUSAHİPZADE CELAL
 NEDİM HALİT FAHRİ OZANSOY

1929 – 1930

YERLİ OYUNLAR

HIZIR ALEYHİSSELAM İ. GALİP ARCAN (Marcel Pagnol'dan uyarlama)
 HAYVAN FİKRİ YEDİ VEDAT NEDİM TÖR
 TERSİNE AKAN NEHİR CEVDET KUDRET
 KAFES ARKASINDA MUSAHİPZADE CELAL
 KADIN POLİS OLURSA VEDAT NEDİM TÖR
 KÖR VEDAT NEDİM TÖR
 MÜRÂİ S. RAUF – M. K. KÜÇÜK (Moliere'den uyarlama)

1930 – 1931

YERLİ OYUNLAR

GEÇTİ BORUN PAZARI

Flers'den uyarlama)

DOKUZ KİŞİ KENDİ İSMİNDE

AYNARUZ KADISI

FERMANLI DELİ HAZRETLERİ

BİR KAVUK DEVRİLDİ

ARZUHALCİ MEHMET EFENDİ

RÜYA İÇİNDE RÜYA

YASİN HOCA

KÖR

BİR KOMEDİ

VASFİ RIZA ZOBU, BEDİA MUVAHHİT(F. De Croisset, R. De

N. ZEKİ – H. KÖRMÜKÇÜ

MUSAHİPZADE CELAL

MUSAHİPZADE CELAL

MUSAHİPZADE CELAL

İ. GALİP ARCAN – REŞAT NURİ GÜNTEKİN

CEVDET KUDRET

NABİ ZEKİ (Otto Ernst Hesse'den uyarlama)

VEDAT NEDİM TÖR

İ. GALİP ARCAN

1931 – 1932

YERLİ OYUNLAR

VELİNİN ÇOCUĞU

DOKTOR İHSAN

MUM SÖNDÜ

KAFATASI

AKIN

ÖNÜNDE – SONUNDA

SAATÇİ

AYNARUZ KADISI

İ. GALİP ARCAN (M. L. Doillet'den uyarlama)

K. NECATİ, H. KÖRMÜKÇÜ (Fodor Lszlo'dan uyarlama)

MUSAHİPZADE CELAL

NAZİM HİKMET RAN

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL

BEDİA MUVAHHİT, VASFİ RIZA ZOBU (L. Verneuil'den uyarlama)

CELAL ESAT

MUSAHİPZADE CELAL

1932 – 1933

YERLİ OYUNLAR

PAZARTESİ PERŞEMBE

BİR ÖLÜ EVİ

KADIN ERKEKLEŞİNCE

ÜÇ SAAT (OPERET)

KAFES ARKASINDA

MUM SÖNDÜ

BÜYÜK İKRAMİYE

C. ESAT – Y. SURURİ

MUSAHİPZADE CELAL

NAZİM HİKMET RAN

H. RAHMİ GÜRPINAR

EKREM REŞİT REY

MUSAHİPZADE CELAL

MUSAHİPZADE CELAL

1933 – 34

YERLİ OYUNLAR

ON YILIN DESTANI

GÜL VE GÖNÜL

KURTLAR

KÖKSÜZLER

LÜKÜS HAYAT

İSTANBUL EFENDİSİ

HALİT FAHRİ

MUSAHİPZADE CELAL

CEVDET KUDRET

VEDAT NEDİM TÖR

EKREM – CEMAL REŞİT REY

MUSAHİPZADE CELAL

1934 – 1935

YERLİ OYUNLAR

UNUTULAN ADAM

BU BİR RÜYADIR

DELİ DOLU

BALABAN AĞA

ÜÇ SAAT (OPERET)

NAZİM HİKMET RAN

SELMA MUHTER

EKREM – CEMAL REŞİT REY

MUSAHİPZADE CELAL

EKREM – CEMAL REŞİT REY

1935 – 1936
YERLİ OYUNLAR

HÜLLECİ
SAZ – CAZ
TOHUM
MIRNAV
AYNARUZ KADISI
DELİ DOLU

REŞAT NURİ GÜNTEKİN
EKREM – CEMAL REŞİT REY
NECİP FAZIL KISAKÜREK
AFİF OBAY
MUSAHİPZADE CELAL
EKREM – CEMAL REŞİT REY

1936 – 1937
YERLİ OYUNLAR

SÜRTÜK
MASKARA (OPERET)
LEYLA İLE MECNUN
AŞK MEKTEBİ (OPERET)
LÜKÜS HAYAT (OPERET)
LEBLEBİCİ HORHOR
SAZ CAZ (OPERET)

MAHMUT YESARİ
EKREM – CEMAL REŞİT REY
İ. GALİP – M. CEMİL
Y. ZİYA, M. SABAHATTİN
EKREM – CEMAL REŞİT REY
TAKFOR NAYLAN
EKREM – CEMAL REŞİT REY

1937 – 1938
YERLİ OYUNLAR

BİR ADAM YARATMAK
DALGA (OPERET)
LAFONTEN BABA (OPERET)
AYNARUZ KADISI
BİR KAVUK DEVRİLDİ
SÜRTÜK

NECİP FAZIL KISAKÜREK
EKREM – CEMAL REŞİT REY
EKREM – CEMAL REŞİT REY
MUSAHİPZADE CELAL
MUSAHİPZADE CELAL
MAHMUT YESARİ

1938-1939
YERLİ OYUNLAR

BİR MİSAFİR GELDİ
YÜZ KARASI
MUM SÖNDÜ
PAZARTESİ PERŞEMBE

CELALETTİN EZİNE
CEMAL NADİR GÜLER
MUSAHİPZADE CELAL
MUSAHİPZADE CELAL

1939 – 1940
YERLİ OYUNLAR

İKİ KERE İKİ
PEMBE SOKAK NO: 46

İ. GALİP ARCAN
M. FERİDUN

1940 – 1941
YERLİ OYUNLAR

İMRALI'NIN İNSANLARI
HÜRRİYET APARTMANI
ŞAİR EVLENMESİ
GEVEZE BERBER
BİÇARE
İSKAK-I CENİH
ZAMANE ŞIKLARI
GÖRENEK

VEDAT NEDİM TÖR
SEDAT SİMAVİ
ŞİNASİ
ALİ BEY
NURİ BEY
HASAN BEDRETTİN
NURİ BEY
MEHMET RIFAT

1941 – 1942
YERLİ OYUNLAR

MERAKİ
MERDİVENDE BİR IŞIK
CEZA
PARA
İŞÇİ KIZ
ÖKSE VE SÜKSE
DELİ DOLU (OPERET)
İŞKİLLİ MEMO
AYYAR HAMZA
ECELİ KAZA
EYVAH
VUSLAT
SABRI SEBAT

AHMET VEFİK PAŞA (Moliere'den uyarlama)
M. FERİDUN
SEDAT SİMAVİ
NECİP FAZIL KISAKÜREK
SABİH GÖZEN
S. KONUR
EKREM – CEMAL REŞİT REY
TEODOR KASAP (Moliere'den uyarlama)
ALİ BEY
EBUZZİYA TEVFİK
AHMET MİTHAT
RECAİZADE EKREM
ABDÜLHAK HAMİT

1942 – 1943
YERLİ OYUNLAR

BÜYÜK ŞEHİR
VATAN YAHUT SİLİSTRE

CEVAT FEHMİ BAŞKUT
NAMIK KEMAL

1943 – 1944
YERLİ OYUNLAR

İSTİKLAL
YAPRAK DÖKÜMÜ
AYARSIZLAR
MUM SÖNDÜ

Reşat Nuri Güntekin
Reşat Nuri Güntekin
Cevat Fehmi Başkut
Musahipzade Celal

1944 – 1945
YERLİ OYUNLAR

YAYLA KARTALI
CASUSLAR
HACI KAPTAN

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL
VA – NU, N. KARAMAĞARALI
CEVAT FEHMİ BAŞKUT

1945 – 1946
YERLİ OYUNLAR

SANATKAR AŞKI
GÖLGELER
DEV AYNASI
KÜÇÜK ŞEHİR
HAVA PARASI

VEDAT NEDİM TÖR
AHMET MUHİP DRANAS
FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
İ. GALİP ARCAN

1946 – 1947
YERLİ OYUNLAR

GÖK KORSAN
AĞLAYAN KIZ
KOCA BEBEK
KÜÇÜK ŞEHİR

CAHİT UÇUK
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
CEVAT FEHMİ BAŞKUT

1947 – 1948
YERLİ OYUNLAR

KÖŞEBAŞI
EVİN ÜSTÜNDEKİ BULUT

AHMET KUTSİ TECER
S. KUDRET AKSAL

BAYKUŞ
İNSANLAR ARASINDA

HALİT FAHRİ OZANSOY
REŞAT BENEK

1948 – 1949
YERLİ OYUNLAR

NAM-I DİĞER
PARMAKSIZ SALİH
O BÖYLE İSTEMEZDİ
PAYDOS
OLAN OLDU (OPERET)
OYUN İÇİNDE OYUN

NECİP FAZIL KISAKÜREK

AHMET MUHİP DRANAS
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
EKREM REŞİT REY
OKTAY RIFAT

1949 – 1950
YERLİ OYUNLAR

PARA UĞRUNA

NAHİT SİRRI ÖRİK

1950 – 1951
YERLİ OYUNLAR

TERSİNE DÜNYA
SANA REY VERİYORUM
DİLSİZLERİN DİLİ
HEP VEYA HIÇ
ESKİ ŞARKI

REFİK KORDAĞ
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
SEVGİ SANLI
VEDAT NEDİM TÖR
REŞAT NURİ GÜNTEKİN

1951 – 1952
YERLİ OYUNLAR

SOYGUN
ŞAKACI
HAVA PARASI
SERSERİ
PEMBE EVİN KADERİ
BİR KAVUK DEVRİLDİ

CEVAT FEHMİ BAŞKUT
S. KUDRET AKSAL
İ. GALİP ARCAN
MAHMUT YESARİ
TURGUT ÖZAKMAN
MUSAHİPZADE CELAL

1952 – 1953
YERLİ OYUNLAR

BALIKESİR MUHASEBECİSİ
KADIKÖY İSKELESİ
BUGÜN PAZAR
KOCA BEBEK

REŞAT NURİ GÜNTEKİN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
SENİHA CEMAL KANBAY
CEVAT FEHMİ BAŞKUT

1953 – 1954
YERLİ OYUNLAR

TERS YÜZ
MAKİNE

GALİP GÜRAN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT

1954 – 1955
YERLİ OYUNLAR

MAHALLENİN ROMANI
DÖKMECİ
HAVA PARASI
İŞKİLLİ MEMO
GEVEZE BERBER

RIFAT CAN
BEKİR BÜYÜKARKIN
İ. GALİP ARCAN
MOLİERE (UYRL: TEODOR KASAP)
ALİ BEY

1955 – 1956
YERLİ OYUNLAR

HARPUT'TA BİR AMERİKALI
BUZDOLABI
MERAKİ

CEVAT FEHMİ BAŞKUT
ANTAN ÖZER
MOLIERE (UYRL: AHMET VEFİK PAŞA)

1956 – 1957
YERLİ OYUNLAR

TANRIDAĞI ZİYAFETİ
KLEOPATRA'NIN MEZARI
SAM RÜZGARLARI
BU GECE BAŞKA GECE
MERAKİ
SAÇLARINDAN UTAN

REŞAT NURİ GÜNTEKİN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
MELİH VASSAF
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
MOLIERE (UYRL: AHMET VEFİK PAŞA)
MAHMUT YESARİ

1957 – 1958
YERLİ OYUNLAR

DELİ
AŞKA SUSAMIŞLARDI

REFİK ERDURAN
MELİH VASSAF

1958 – 1959
YERLİ OYUNLAR

BİR KİLO NAMUS
TABLODAKİ ADAM

REFİK ERDURAN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT

1959 – 1960
YERLİ OYUNLAR

MİNE
TAHTAREVALLİ
ÖBÜR GELİŞTE
FAZİLET ECZANESİ
DELİ
AKİF BEY

NECATİ CUMALI
ÇETİN ALTAN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
HALDUN TANER
REFİK ERDURAN
NAMIK KEMAL, REŞAT NURİ GÜNTEKİN

1960 – 1961
YERLİ OYUNLAR

BİR KAVUK DEVRİLDİ
BEYBABA
BÜYÜK ÇINAR
LÜTFEN DOKUNMAYIN
HACİYATMAZ
SABİR VE SEBAT
SELMA
BİR TAKIM İNSANLAR
SATILIK EV

MUSAHİPZADE CELAL
ÇETİN ALTAN
HÜSEYİN BATUHAN
HALDUN TANER
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
ABDULHAK HAMİT (UYRL: SELAMİ İZZET SEDES)
MUSAHİPZADE CELAL
OKTAY RIFAT
AHMET KUTSİ TECER

1961 – 1962
YERLİ OYUNLAR

GÖÇ
GECENİN SONU
İPLER ELİMİZDE DEĞİL
ÇİVİ ÇİVİYİ SÖKER

CEVAT FEHMİ BAŞKUT
ORHAN ASENA
NAZIM KURŞUNLU
NAZIM KURŞUNLU

ATLARLA FİLLER
GAZETECİDEN DOST
SAHİLDEKİ KANEPE
PUSUDA
AMAN AVCI
SATILIK EV
BİR KAVUK DEVRİLDİ
MOR DEFTER
ÜÇÜNCÜ SELİM

1962 – 1963
YERLİ OYUNLAR

BİRAZ GELİR MİSİNİZ
MUM SÖNDÜ
ÇALIKUŞU
DİLEKÇE
HUZUR ÇIKMAZI
PAYDOS
HAMDİ VE HAMDİ
KERPİÇ MEHMET
TARIK
MİRASÇILAR

1963 – 1964
YERLİ OYUNLAR

GÜLNİHAL
EVCİLİK OYUNU
YEDİNCİ KÖPEK
PARİSLİ KIZ
TEPEDEN İNME
KÜÇÜK ŞEHİR
İSYANCILAR

1964-65
YERLİ OYUNLAR

İSPİNOZLAR
ELEKTRONİK BEYİN
KURT
BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN
PAZARTESİ-PERŞEMBE
SULTAN GELİN
ORMAN
HÜLLECİ
DOLAP BEYGİRİ
İÇERDEKİLER
BOZUK DÜZEN
TOPUZLU
HAREMDE
KAPININ ARDINDA

1965-66
YERLİ OYUNLAR

KAHVEDE ŞENLİK VAR
EŞEĞİN GÖLGESİ
HEPİMİZ BİR KİŞİ İÇİN
SUÇLULAR

OKTAY RIFAT
RECEP BİLGİNER
CAHİT ATAY
CAHİT ATAY
REFİK ERDURAN
AHMET KUTSİ TECER
MUSAHİPZADE CELAL
ÇETİN ALTAN
SALAH CİMCOZ, CELAL ESAT ARSEVEN

AZİZ NESİN
MUSAHİPZADE CELAL
REŞAT NURİ GÜNDEKİN
ÇETİN ALTAN
HALDUN TANER
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
CAHİT ATAY
CAHİT ATAY
A.HAMİT TARHAN, S.İRMAK, B.K. ÇAĞLAR
NİHAL KARAMAĞARALI

NAMİK KEMAL, ERGUN KÖKNAR
ADALET AĞAOĞLU
ÇETİN ALTAN
İ. GALİP ARCAN
REFİK KORDAĞ
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
RECEP BİLGİNER

ORHAN KEMAL
TOYGAR AKMAN
SEDAT VEYİS ÖRNEK
CEVA FEHMİ BAŞKUT
MUSAHİPZADE CELAL
CAHİT ATAY
CAHİT ATAY
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
SELÇUK KASKAN
MELİH CEVDET ANDAY
GÜNER SÜMER
HİDAYET SAYIN
AYSEL KILIÇ
NİHAL KARAMAĞARALI

SABAHATTİN KUDRET AKSAL
HALDUN TANER
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
ÇETİN ALTAN

SÜRÜP GİDER
ÇATIDAKI ÇATLAK
ÇİL HOROZ

MUSTAFA YALÇIN
ADALET AĞAOĞLU
OKTAY RİFAT

1966-67
YERLİ OYUNLAR

NUH'UN GEMİSİ
ÇATALLI KÖY
BİR KAVUK DEVRİLDİ

MELİH VASSAF
ALİ YÜRÜK
MUSAHİPZADE CELAL

1967-68
YERLİ OYUNLAR

YARISI
SUSUZ YAZ
TIRAMPACILAR
KOCADAĞLAR AĞASI
UTANÇ DÜNYASI
BİR KAVUK DEVRİLDİ

BEKİR BÜYÜKARNKIN
NECATİ CUMALI
M.NECATİ SEPETÇİOĞLU
SABAHATTİN ENGİN
RECEP BİLGİNER
MUSAHİPZADE CELAL

1968-69
YERLİ OYUNLAR

UTANÇ DÜNYASI
AYNARAZ KADISI
KÖŞEBAŞI
BÜYÜK OTMARLAS
KEZİBAN
ALLAHIN DEDIĞİ OLUR

RECEP BİLGİNER
MUSAHİPZADE CELAL
AHMET KUTSİ TECER
M.N. SEPETÇİOĞLU
TURAN OFLAZOĞLU
TURAN OFLAZOĞLU

1969-70
YERLİ OYUNLAR

BALIKESİR MUHASEBECİSİ
TEHLİKELİ GÜVERCİN
GECİKENLER
KEZİBAN
ALLAHIN DEDIĞİ OLUR
VUR EMRİ
PİRİNÇLER YEŞERECEK
BALABAN AĞA

REŞAT NURİ GÜNTEKİN
NECATİ CUMALI
NÂZİM KURŞUNLU
TURAN OFLAZOĞLU
TURAN OFLAZOĞLU
NECATİ CUMALI
SEDAT VEİS ÖRNEK
MUSAHİPZADE CELAL

1970-71
YERLİ OYUNLAR

AYRIKLAR
SOKRATES SAVUNUYOR
KOCA SİNAN
BALABAN AĞA
DUMAN

GÜNER NAMLI
TURAN OFLAZOĞLU
F.HAYATİ ÇORBACIOĞLU
MUSAHİPZADE CELAL
BEKİR BÜYÜKARNKIN

1971-72
YERLİ OYUNLAR

İLK GÖZ AĞRISI
TÖZEM
KOCA SİNAN
KATİP ÇIKMAZI
SARI NACİYE

FERAİZCİZADE MEHMET ŞAKİR EFENDİ / DÜZENLEYEN KEMAL

F. HAYATİ ÇORBACIOĞLU
DİNÇER SÜMER
RECEP BİLGİNER

BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN
BALABAN AĞA

CEVAT FEHMİ BAŞKUT
MUSAHİPZADE CELAL

1972- 1973
YERLİ OYUNLAR

MERAKİ (LE MALADE İMAGİNAİRE)

LE MLADE IMAGİNAİRE AHMET

VEFİK PAŞA MOLİERE'DEN UYARLAMA

DÜZENLEYEN KEMAL TÖZEM NÜVİT ÖZDOĞRU

BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN

C FEHMİ BAŞKUT

OSMANGİLLER

NUR GÜNGÖR

SARI NACİYE

RECEP BİLGİNER

HACİYATMAZ

CEVAT FEHMİ BAŞKUT

BALABAN AĞA

MUSAHİPZADE CELAL

İLK GÖZ AĞRISI

FERAİZCİZADE MEHMET

HİSSE-İ ŞAYIA

İBNÜRREFİK AHMET – İ.AHMET

NURİ SEKİZİNCİ

1973-74
YERLİ OYUNLAR

MUTEMET ALİ RIZA BEYİN YAŞANMIŞ HAYAT HİKAYESİ BAŞAR SABUNCU

ŞAİR EVLENMESİ

İBRAHİM ŞİNASİ

PABUÇÇU AHMET'İN GARİP MACERALARI

İSKERLEÇ (YAZARI BELLİ

DEĞİL, YENİDEN DÜZENLEYEN ERSAN UYSAL)

GEVEZE BERBER

ÂLİ BEY

SOYTARI

BEKİR BÜYÜKARKIN

YAPRAK DÖKÜMÜ

R N GÜNTEKİN

KUBİLAY

FUAT İŞHAN

HİSSEİ ŞAYIA

İBNÜRREFİK AHMET – İ.AHMET NURİ SEKİZİNCİ

ÖMÜR SATAN HÜSAM ÇELEBİ

ADNAN GİZ

KÖPRÜNÜN HİKAYESİ

FAZİL HAYATİ ÇORBACIOĞLU

KÖR DÖĞÜŞÜ

ERKAN DOĞAN

BİZANS DÜŞTÜ

TURAN OFLAZOĞLU

GENÇ OSMAN

MUSAHİPZADE CELAL-MEHMET ŞÜKRÜ ERDEN

1974-75

YERLİ OYUNLAR

ADSIZ OYUN

ZEYNEP ORAL

DÜĞÜN YA DA DAVUL

HAŞMET ZEYBEK

GENÇ OSMAN

MUSAHİPZADE CELAL – M. ŞÜKRÜ ERDEN

SEFERİ RAMAZAN BEYİN NAFİLE DÜNYASI

OKTAY ARAYICI

AĞRI DAĞI EFSANESİ

YAŞAR KEMAL / ALİ TAYGUN UYARLAMASI

GÖÇ

C F BAŞKUT

OYUN NASIL OYNANMALI

VASİF ÖNGÖREN

YABANCILAR

HİDAYET SAYIN

KADINLAR ARASINDA

OKTAY RİFAT

TOROSLARDAN ÖTEYE

ORHAN ASENA

YUNUS EMRE

RECEP BİLGİNER

FERHAT İLE ŞİRİN

NÂZİM HİKMET RAN

DEVLET BABA

NECMİ ONUR

GÜLTEPE OYUNLARI

CAHİT ATAY

GÖZLEMECİ

ANONİM ORTAOYUNU / DÜZENLEYEN: RAUF ALTINTAK

PAZARTESİ – PERŞEMBE

MUSAHİPZADE CELAL

1975-76
YERLİ OYUNLAR

HAKAN

GÜNSAR TÜRKÖZ

DÜĞÜN YA DA DAVUL
BESLEME
ADSIZ OYUN
CELLAT
TATAR RAMAZAN
ÖLEN HANGİSİ
ANA HANIM – KIZ HANIM
BU ÖLÜ KALKACAK

HAŞMET ZEYBEK
ÜLKER KÖKSAL
ZEYNEP ORAL
YILDIRIM KESKİN
KERİM KORCAN
CEVAT FEHMİ BAŞKUT
CAHİT ATAY
VEDAT TÜRKALİ

1976-77

YERLİ OYUNLAR

DEMOKRASİ GEMİSİ (KARAGÖZ KAPTAN)

AZİZ NESİN

GARDİYAN
SACİDE
KENDİNİ YAZAN ŞARKI
SIRTIMIZDAKİLER
HADİ ÖLDÜRSENE CANİKOM
DÜĞÜN YA DA DAVUL
SABAHAHAT
FERHAT İLE ŞİRİN
SULAR AYDINLANIYORDU
KARDEŞ PAYI
YİTİK KÖPEK
ISLIKÇI
BOZUK DÜZEN
BELGLERLE KURTULUŞ SAVAŞI

TURAN OFLAZOĞLU
ÜLKER KÖKSAL
ADALET AĞAOĞLU
TANER BARLAS
AZİZ NESİN
HAŞMET ZEYBEK
NAZİM HİKMET RAN
NAZİM HİKMET RAN
NEZİHE MERİÇ
ORHAN KEMAL
ORHAN İYİLER
ÇETİN ALTAN
GÜNER SÜMER
ERGİN ORBEY

1977 - 78

YERLİ OYUNLAR

HADİ ÖLDÜRSENE CANİKOM
EŞEĞİN GÖLGESİ
YOLCU
İŞGAL (TALİHLİ AMELE
YORGUN SAVAŞCI
AYIŞIĞINDA ŞAMATA
HÜLLECİ
SAPAK
KAFATASI
SARIPINAR 1914
UYARLAMA)
TARANTA BABU'YA MEKTUPLAR
JOKOND İLE Sİ-YA-U
ZENGİN MUTFAĞI

AZİZ NESİN
HALDUN TANER
NAZİM HİKMET RAN
MEHMET ALİ'NİN HARİKULADE MACERALARI)
BAŞAR SABUNCU
KEMAL TAHİR / AYŞE ŞASA
HALDUN TANER
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
CENGİZ GÜNDOĞDU
NAZİM HİKMET RAN
TURGUT ÖZAKMAN (R N GÜNTEKİN: DEĞİRMEN ROMANINDAN
NAZİM HİKMET RAN
VASIF ÖNGÖREN

1978-79

YERLİ OYUNLAR

ATMASYONYA BERBERİ (KARAGÖZÜN BERBERLİĞİ)AZİZ NESİN

AYAK BACAK FABRİKASI
DİLEKÇE
ÖLÜ KENTİN NABZI
GÖKYÜZÜNDE BİR KIYI
SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
BESLEME
BİZLER VE BİZLER

SERMET ÇAĞAN
ÇETİN ALTAN
ORHAN ASENA
OBEN GÜNEY
HALDUN TANER
ÜLKER KÖKSAL
UMUR BUGAY

1979-80
YERLİ OYUNLAR

BEŞ PARA ETMEZ OYUN
KURUŞLUK OPERA'SINDAN UYARLAMA
TIRPAN
BARLAS
YOLLAR TÜKENDİ
"BABA" NIN GORİLLERİ
ERKEK SATI
SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
KARAR 71
BALABAN AĞA
KANLI NİGAR
ATMASYONYA BERBERİ
ÖLÜ KENTİN NABZI

ENGİN NOYAN BRECHT'İN ÜÇ

FAKİR BAYKURT/TANER

ÜLKER KÖKSAL
ADNAN GİZ
F HAYATİ ÇORBACIOĞLU
HALDUN TANER
CENGİZ GÜNDOĞDU
MUSAHİPZADE CELAL
SADIK ŞENDİL
AZİZ NESİN
ORHAN ASENA

1980-81
YERLİ OYUNLAR

ELİF ANA
ERKEK SATI
HIZIR DOKTOR
BALABAN AĞA
İLK GÖZ AĞRISI
BAYRAK BÖYLE YÜKSELDİ

TURAN OFLAZOĞLU
F HAYATİ ÇORBACIOĞLU
ERHAN BENER
MUSAHİPZADE CELAL
FERAİZCİZADE MEHMET ŞAKİR
FUAT İŞHAN

1981-82
YERLİ OYUNLAR

DELİ İBRAHİM
ÖYLE BİR NEVCİVAN
TAŞ BADEMLERİ
EZO GELİN
İP OYUNU
AYNARUZ KADISI
UTANÇ DÜNYASI
BAYRAK BÖYLE YÜKSELDİ

TURAN OFLAZOĞLU
NEZİHE ARAZ
REMZİ ÖZÇELİK
ORHAN ELMAS
REFİK ERDURAN
MUSAHİPZADE CELAL
RECEP BİLGİNER

FUAT İŞHAN

1982-83
YERLİ OYUNLAR
MÜRÂİ (TARTUFFE)
KÜÇÜK
HÜRREM SULTAN
MÜNASİP BEYİN DÜNYA EVİ
DÜN NEREDEYDİNİZ
ÇİL HOROZ

MOLİERE (SENİHA RAUF'TAN UYARLAYAN: M.KEMAL

ORHAN ASENA
FAZİL HAYATİ ÇORBACIOĞLU
NECATİ CUMALI
OKTAY RİFAT

1983-84
YERLİ OYUNLAR

III.SELİM (KILIÇ VE NEY)
SUSUZ YAZ
SEVDİĞİM ADAM
İPEKÇİ MERHUM
RUMUZ GONCAGÜL OKTAY ARAYICI

TURAN OFLAZOĞLU
NECAT CUMALI
RECEP BİLGİNER
İBNÜRREFİK AHMET NURİ SEKİZİNCİ

1984-85

YERLİ OYUNLAR

LÜKÜS HAYAT	EKREM REŞİT REY- CEMAL REŞİT REY
MİSAFİR	BİLGESU ERENUS
RUMUZ GONCAGÜL	OKTAY ARAYICI
ESKİ FOTOĞRAFLAR	DİNÇER SÜMER
BÜYÜK JÜSTİNYEN	REFİK ERDURAN
KARIM VE KIZIM	RECEP BİLGİNER
HULUSİ BEYİN KIZLARI	MÜZEYYEN ENGİN ERİM

1985-1986

YERLİ OYUNLAR

BİR ŞEHNAZ OYUN	TURGUT ÖZAKMAN	
YA DEVLET BAŞA YA KUZGUN LEŞE		ORHAN ASENA
İBİŞİN RÜYASI	TARIK BUĞRA	
LÜKÜS HAYAT	EKREM VE CEMAL REŞİT REY	
HULUSİ BEYİN KIZLARI	MÜZEYYEN ENGİN ERİM	
KARIM VE KIZIM	RECEP BİLGİNER	
MİSAFİR	BİLGESU ERENUS	

1986-1987

YERLİ OYUNLAR

TAZİYE	MURATHAN MUNGAN
GENÇ OSMAN	A.TURAN OFLAZOĞLU
HANÇER	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
LÜKÜS HAYAT	EKREM VE CEMAL REŞİT REY

1987-1988

YERLİ OYUNLAR

GEÇENİN KULLARI	DİNÇER SÜMER
KEŞANLI ALİ DESTANI	HALDUN TANER
DALLAR YEŞİL OLMALI	VEDAT TURKALİ
KAFES ARKASINDA	MUSAHİPZADE CELAL
LÜKÜS HAYAT	CEMAL VE EKREM REŞİT REY
HANÇER	REŞAT NURİ GÜNTEKİN
KISKANÇ	RECEP BİLGİNER

1988-1989

YERLİ OYUNLAR

ÇİL HOROZ	OKTAY FIRAT
KARALARIN MEMETLERİ	CAHİT ATAY
İÇERDEKİLER	MELİH CEVDET ANDAY
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE	S. FAİK ABASIYANIK
KAFES ARKASINDA	MUSAHİPZADE CELAL

1989-1990

YERLİ OYUNLAR

AĞRI DAĞI EFSANESİ	YAŞAR KEMAL
BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN	CEVAT FEHMİ BAŞKUT
DELİ EDER İNSANI BU DÜNYA	ERKAN AKIN
CUMHURİYET KIZI	MEMET BAYDUR
RESİMLİ OSMANLI TARİHİ	TURGUT ÖZAKMAN
KARALARIN MEMETLERİ	CAHİT ATAY
İÇERDEKİLER	MELİH CEVDET ANDAY

MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE S. FAİK ABASIYANIK
KAFES ARKASINDA MUSAHİPZADE CELAL
LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY

1990-1991
YERLİ OYUNLAR

BAY HIÇ/SONSUZLUK KİTABEVİ SABAHATTİN KUDRET AKSAL
THEOPE COŞKUN BÜKTEL
BİR GARİP OYUN ÜLKER KÖKSAL
BİR SABAH GÜLEREK UYAN NECATİ CUMALI
TELEFON KİMİN İÇİN ÇALIYOR ÇETİN ALTAN
DELİ EDER İNSANI BU DÜNYA ERKAN AKIN
CUMHURİYET KIZI MEMET BAYDUR
RESİMLİ OSMANLI TARİHİ TURGUT ÖZAKMAN
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE S. FAİK ABASIYANIK
LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY

1991-1992
YERLİ OYUNLAR

AİLE ŞEREFİ GÜLSÜN SİREN KINAL
FERMANLI DELİ HAZRETLERİ MUSAHİPZADE CELAL
HÜZÜNLÜ BİR KOMEDİ ŞEFİK ONAT
ÇİÇEK SEPETLİ KIZ YILDIRIM KESKİN
RESİMLİ OSMANLI TARİHİ TURGUT ÖZAKMAN
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE S. FAİK ABASIYANIK
LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY
BARIŞA ŞANS VERİN CAN DOĞAN

1992-1993

VLADİMİR KOMAROV MEMET BAYDUR
AYRANGEVEN HAŞMET ZEYBEK
DELİ REFİK ERDURAN
HÜZÜNLÜ BİR KOMEDİ ŞEFİK ONAT
AİLE ŞEREFİ GÜLSÜN SİREN KINAL
FERMANLI DELİ HAZRETLERİ MUSAHİPZADE CELAL
RESİMLİ OSMANLI TARİHİ TURGUT ÖZAKMAN
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE S. FAİK ABASIYANIK
LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY

1993-1994

GÖLGE USTASI YEŞİM ORMAN
SULAR AYDINLANIYORDU NEZİHE MERİÇ
BİR BAŞKASI ERGUN SAV
İSTANBULUN GÖZLERİ MAHMUR MELİSA GÜRPINAR
ÇALIKUŞU R.N.GÜNTEKİN-NECATİ CUMALI
AYRANGEVEN HAŞMET ZEYBEK
AİLE ŞEREFİ GÜLSÜN SİREN KINAL
FERMANLI DELİ HAZRETLERİ MUSAHİPZADE CELAL
RESİMLİ OSMANLI TARİHİ TURGUT ÖZAKMAN
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE S. FAİK ABASIYANIK
LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY

1994-1995

TENSİNG MEMET BAYDUR

GÖZLERİMİ KAPARIM VAZİFEMİ YAPARIM HALDUN TANER
 ASLOLAN HAYATTIR N.HİKMET RAN-MACİT KOPER
 CANLI MAYMUN LOKANTASI GÜNGÖR DİLMEN
 CEM SULTAN A.TURAN OFLAZOĞLU
 İKİNCİ NÖBETÇİNİN SIKINTILARI ORHAN GÜNER
 ALTIN POST TARIK GÜNERSEL
 İSTANBULUN GÖZLERİ MAHMUR MELİSA GÜRPINAR
 SULAR AYDINLANIYORDU NEZİHE MERİÇ
 BİR BAŞKASI ERGUN SAV
 GÖLGE USTASI YEŞİM DORMAN-Y.TÜRKER
 LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY

1995-1996

GAZETECİDEN DOST RECEP BİLGİNER
 GÜRÜLTÜLÜ PATIRTILI SAVAŞ DİNÇEL
 ÇATIDAKİ ÇATLAK ADALET AĞAOĞLU
 MİKADONUN ÇÖPLERİ MELİH CEVDET ANDAY
 SAHİBİNİN SESİ SEVİM BURAK
 İKİNCİ NÖBETÇİNİN SIKINTILARI ORHAN GÜNER
 CEM SULTAN A.TURAN OFLAZOĞLU
 CANLI MAYMUN LOKANTASI GÜNGÖR DİLMEN
 ASLOLAN HAYATTIR N.HİKMET RAN-MACİT KOPER
 TENSİNG MEMET BAYDUR

1996-1997

AYRILIK BEHİÇ AK
 ESTEPETA PÜF ANONİM-RAUF ALTINTAK
 FARKLI BİR KADIN GÜLSÜN SİREN KINAL
 KENDİ GÖK KUBBEMİZ SÖNMEZ ATASOY
 KOCA SİNAN FAZİL H. ÇORBACIOĞLU
 KUYRUKLU YILDIZ ALTINDA H.RAHMİ GÜRPINAR-G.SÜMER
 MAVİYDİ BİSİKLETİM DİNÇER SÜMER
 METRO CANAVARI GÜRKAN GÜR
 SİLVANLI KADINLAR İSMAİL KAYGUSUZ
 LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY
 MİKADONUN ÇÖPLERİ MELİH CEVDET ANDAY
 SAHİBİNİN SESİ SEVİM BURAK
 GAZETECİDEN DOST RECEP BİLGİNER
 ÇATIDAKİ ÇATLAK ADALET AĞAOĞLU
 CEM SULTAN A.TURAN OFLAZOĞLU

1998-1999

AYDINLANMA ATEŞİ TANER BARLAS
 EŞİK HASAN ERKEK
 FOTOĞRAFÇI ANONİM
 KİBARLIK BUDALASI TURGAY NAR
 HÜRREM SULTAN ORHAN ASENSA
 OYUNLARLA YAŞAYANLAR OĞUZ ATAY
 ÖNCE İNSAN YILMAZ KARAKOYUNLU
 TİYATRO ŞARKILARI SELİM ATAKAN
 DERYA GÜLÜ NECATİ CUMALI
 LÜKÜS HAYAT CEMAL VE EKREM REŞİT REY
 ESKİ FOTOĞRAFLAR DİNÇER SÜMER
 KURUKLU YILDIZ ALTINDA H.RAHMİ GÜRPINAR-G.SÜMER
 MÜNEVVERİN HASBİHALİ İBNÜRREFİK AHMET
 KENDİ GÖK KUBBEMİZ SÖNMEZ ATASOY
 EVLİLİK NURİ SEKİZİNCİ

1999-2000

AŞK HASTASI
 AŞKI MEMNU
 KEDİ
 PEMBE KONAĞIN GELİNLERİ
 SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
 SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI
 ŞU BİZİM EVLİYA ÇELEBİ
 DERYA GÜLÜ
 FOTOĞRAFÇI
 KİBARLIK BUDALASI
 HÜRREM SULTAN
 KENDİ GÖK KUBBEMİZ
 ÖNCE İNSAN
 TİYATRO ŞARKILARI
 LÜKÜS HAYAT
 KURUKLU YILDIZ ALTINDA
 MÜNEVVERİN HASBİHALİ
 EVLİLİK

KENAN IŞIK
 H.Z. UŞAKLIGİL-T.GÜNERSEL
 B.NECATİGİL-MEHMET ATAK
 GÜLSÜN SİREN KINAL
 HALDUN TANER
 CİVAN CANOVA
 MELİSA GÜRPINAR
 NECATİ CUMALI
 ANONİM
 TURGAY NAR
 ORHAN ASENA
 SÖNMEZ ATASOY
 YILMAZ KARAKOYUNLU
 SELİM ATAKAN
 CEMAL VE EKREM REŞİT REY
 H.RAHMİ GÜRPINAR-G.SÜMER
 İBNÜRREFİK AHMET
 NURİ SEKİZİNCİ

2000-2001

SABAHA AZ KALA
 ÇIN SABAHTA
 BARIŞA ŞANS VERİN
 SARIPINAR 1914
 AŞKI MEMNU
 KEDİ
 PEMBE KONAĞIN GELİNLERİ
 SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
 DERYA GÜLÜ
 HÜRREM SULTAN
 KENDİ GÖK KUBBEMİZ
 ÖNCE İNSAN
 LÜKÜS HAYAT

NEŞE ERÇETİN ATAKAN
 NEZİHE MERİÇ
 CAN DOĞAN
 TURGUT ÖZAKMAN
 H.Z. UŞAKLIGİL-T.GÜNERSEL
 B.NECATİGİL-MEHMET ATAK
 GÜLSÜN SİREN KINAL
 HALDUN TANER
 NECATİ CUMALI
 ORHAN ASENA
 SÖNMEZ ATASOY
 YILMAZ KARAKOYUNLU
 CEMAL VE EKREM REŞİT REY

2001-2002

UÇURTMANIN KUYRUĞU
 MEMLEKETİMDEN İNSAN MANZARALARI
 UNUTULAN ADAM
 SABAHA AZ KALA
 ÇIN SABAHTA
 SARIPINAR 1914
 AŞKI MEMNU
 PEMBE KONAĞIN GELİNLERİ
 SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
 DERYA GÜLÜ
 HÜRREM SULTAN
 ÖNCE İNSAN
 LÜKÜS HAYAT

SAVAŞ DİNÇEL
 NAZİM HİKMET RAN
 NAZİM HİKMET RAN
 NEŞE ERÇETİN ATAKAN
 NEZİHE MERİÇ
 TURGUT ÖZAKMAN
 H.Z. UŞAKLIGİL-T.GÜNERSEL
 GÜLSÜN SİREN KINAL
 HALDUN TANER
 NECATİ CUMALI
 ORHAN ASENA
 YILMAZ KARAKOYUNLU
 CEMAL VE EKREM REŞİT REY

2002-2003

BİR ADAM YARATMAK
 DÜĞÜN YA DA DAVUL

NECİP FAZIL KISAKÜREK
 HAŞMET ZEYBEK

KANLI NİGAR
BİZANS DÜŞTÜ
UÇURTMANIN KUYRUĞU
MEMLEKETİMDEN İNSAN MANZARALARI
UNUTULAN ADAM
AŞKI MEMNU
PEMBE KONAĞIN GELİNLERİ
SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI
HÜRREM SULTAN
LÜKÜS HAYAT

SADIK ŞENDİL
A.TURAN OFLAZOĞLU
SAVAŞ DİNÇEL
NAZIM HİKMET RAN
NAZIM HİKMET RAN
H.Z. UŞAKLIGİL-T.GÜNERSEL
GÜLSÜN SİREN KINAL
HALDUN TANER
ORHAN ASENA
CEMAL VE EKREM REŞİT REY

2003-2004

GAYRİ RESMİ HÜRREM
HAKİMİYETİ MİLLİYE AŞEVİ
GILGAMES
YAPRAK DÖKÜMÜ
PAZARTESİ-PERŞEMBE
ÇENGİ
BİZANS DÜŞTÜ
BEN ANADOLU
CENGİZHANIN BİSİKLETİ
HADİ ÖLDÜRSENE CANİKOM
MİDASIN KULAKLARI
SULTAN GELİN
YEDİ KOICALI HÜRMÜZ
CAN ATEŞİNDE KANATLAR
CANDAN CAN KOPARMAK
HÜRREM SULTAN
BİR ADAM YARATMAK
DÜĞÜN YA DA DAVUL
KANLI NİGAR
AŞKI MEMNU
LÜKÜS HAYAT

ÖZEN YULA
GÜNGÖR DİLMEN
ZEYNEP AVCI
REŞEAT NURİ GÜNTEKİN
MUSAHİPZADE CELAL
AHMET MİTHAT EFENDİ
A.TURAN OFLAZOĞLU
GÜNGÖR DİLMEN
REFİK ERDURAN
AZİZ NESİN
GÜNGÖR DİLMEN
CAHİT ATAY
SADIK ŞENDİL
TURGAY NAR
ORHAN ASENA
ORHAN ASENA
NECİP FAZIL KISAKÜREK
HAŞMET ZEYBEK
SADIK ŞENDİL
H.Z. UŞAKLIGİL-T.GÜNERSEL
CEMAL VE EKREM REŞİT REY

2004-2005

YAĞMUR SIKINTISI
ÇALIKUŞU
IV.MURAT
KİRALIK KONAK
KANTOCU
GAYRİ RESMİ HÜRREM
HAKİMİYETİ MİLLİYE AŞEVİ
GILGAMES
YAPRAK DÖKÜMÜ
PAZARTESİ-PERŞEMBE
ÇENGİ
BEN ANADOLU
CENGİZHANIN BİSİKLETİ
HADİ ÖLDÜRSENE CANİKOM
YEDİ KOICALI HÜRMÜZ
CAN ATEŞİNDE KANATLAR
HÜRREM SULTAN
KANLI NİGAR
LÜKÜS HAYAT

OKTAY FIRAT
NECATİ CUMALI
A.TURAN OFLAZOĞLU
TARIK GÜNERSEL
HALDUN DORMEN
ÖZEN YULA
GÜNGÖR DİLMEN
ZEYNEP AVCI
REŞEAT NURİ GÜNTEKİN
MUSAHİPZADE CELAL
AHMET MİTHAT EFENDİ
GÜNGÖR DİLMEN
REFİK ERDURAN
AZİZ NESİN
SADIK ŞENDİL
TURGAY NAR
ORHAN ASENA
SADIK ŞENDİL
CEMAL VE EKREM REŞİT REY

2005-2006

FERHAT İLE ŞİRİN

NAZIM HİKMET RAN

DOSYA
BAĞDAT HATUN
BENİ DÜNYA KADAR SEV
YAĞMUR SIKINTISI
ÇALIKUŞU
IV.MURAT
KİRALIK KONAK
KANTOCU
GAYRİ RESMİ HÜRREM
GILGAMEŞ
YAPRAK DÖKÜMÜ
BEN ANADOLU
HADİ ÖLDÜRSENE CANIKOM
CAN ATEŞİNDE KANATLAR
KANLI NİGAR

2006-2007

DÜŞ VE KLARNET
CEZA KANUNU
ESKİCİ DÜKKANI
RUMUZ GONCAGÜL
KEŞANLI ALİ DESTANI
KOZALAR
LEYLA İLE MECNUN
İLK GÖZ AĞRISI
IV.MURAT
YAPRAK DÖKÜMÜ
CAN ATEŞİNDE KANATLAR
LÜKÜS HAYAT

2007-2008

DİVANE AĞAÇ
TOZLU ÇİZMELEK
YAŞAR NE YAŞAR NE YAŞAMAZ
YADEVLET BAŞA YA KUZGUN LEŞE
KANTOCU
CEZA KANUNU
ESKİCİ DÜKKANI
KEŞANLI ALİ DESTANI
LEYLA İLE MECNUN
İLK GÖZ AĞRISI
CAN ATEŞİNDE KANATLAR
LÜKÜS HAYAT

2008-2009

YEDİ TEPELİ AŞK
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE
KENDİ GÖK KUBBEMİZ
İSTANBUL EFENDİSİ
DİNMEYEN ALKIŞLAR
İNEK
BALIKESİR MUHASEBECİSİ
HERŞEYİN BİR SINIRI VAR
DİVANE AĞAÇ
YAŞAR NE YAŞAR NE YAŞAMAZ
ESKİCİ DÜKKANI
KEŞANLI ALİ DESTANI

TUNCER CÜCENOĞLU
GÜNGÖR DİLMEN
DİNÇER SÜMER
OKTAY FIRAT
NECATİ CUMALI
A.TURAN OFLAZOĞLU
TARIK GÜNERSEL
HALDUN DORMEN
ÖZEN YULA
ZEYNEP AVCI
REŞEAT NURİ GÜNTEKİN
GÜNGÖR DİLMEN
AZİZ NESİN
TURGAY NAR
SADIK ŞENDİL

ARSLAN KACAR
TURHAN YILMAZ ÖĞÜT
ORHAN KEMAL
OKTAY ARAYICI
HALDUN TANER
ADALET AĞAOĞLU
İSKENDER PALA
TURHAN YILMAZ ÖĞÜT
A.TURAN OFLAZOĞLU
REŞEAT NURİ GÜNTEKİN
TURGAY NAR
CEMAL VE EKREM REŞİT REY

TURGAY NAR
İSMET KÜNTAY
AZİZ NESİN
ORHAN ASENA
HALDUN DORMEN
TURHAN YILMAZ ÖĞÜT
ORHAN KEMAL
HALDUN TANER
İSKENDER PALA
TURHAN YILMAZ ÖĞÜT
TURGAY NAR
CEMAL VE EKREM REŞİT REY

NEZİHE MERİÇ-ERSİN UMULU
SAVAŞ DİNÇEL
SÖNMEZ ATASOY
MUSAHİPZADE CELAL
GÜLSÜN SİREN KINAL
NAZİM HİKMET RAN
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
TURGUT DENİZER
TURGAY NAR
AZİZ NESİN
ORHAN KEMAL
HALDUN TANER

2009-2010

ÇIKMAZ SOKAK
MECBUR ADAM
BOZUK DÜZEN
BEKLEME SALONU
LÜKÜS HAYAT
MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKAYE
BALIKESİR MUHASEBECİSİ
İNEK
YAŞAR NE YAŞAR NE YAŞAMAZ
İSTANBUL EFENDİSİ
YADEVLET BAŞA YA KUZGUN LEŞE
DİNMEYEN ALKIŞLAR

TUNCER CÜCENOĞLU
RAGİP YAVUZ
GÜNER SÜMER
YİĞİT SERTDEMİR
CEMAL VE EKREM REŞİT REY
SAVAŞ DİNÇEL
REŞAT NURİ GÜNTEKİN
NAZİM HİKMET RAN
AZİZ NESİN
MUSAHİPZADE CELAL
ORHAN ASENA
GÜLSÜN SİREN KINAL

2010

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

KIRMIZI BALKON
İSTANBUL HATIRASI
YILDIZ OLMAK KOLAY MI?
ZAMARO BİNASI SORUŞTURMASI
MEDİHA
ALEMDAR MUSTAFA PAŞA – TOHUM VE TOPRAK
AKİDE ŞEKERİ
HAYME ANA
HACI İVAZ PAŞA
RADYONUN İÇİNDEKİLER
KADIN HAYATTIR, MEMATTIR KADIN
AŞKIN HALLERİ
SURNAME 2010
GÖNLÜMDEKİ OSMAN HAMDİ
KÖSEM SULTAN
TOROS CANAVARI
EFSANE-İ AŞK YAHUT GELENEKTEN ÇIKTIK YOLA
BİR HANIM EFENDİNİN ÖLÜMÜ
BATON YA DA BATON
KORKU
DEVİR-İ İSTANBUL
SONSUZ TEKRAR

AHMET ÖNEL
TARIK ŞERBETÇİOĞLU
NAHİD SİRRI ÖRİK'TEN UYARLAYAN TARIK GÜNERSEL
ÖZLEM LALE
YÜKSEL PAZARKAYA
ALİ MERİÇ
FIRAT YUMUN
FIRAT YUMUN
CENK GÜNDOĞDU
SEMA KEÇİK, ARZU İŞİTMAN, RADİFE BALTAOĞLU
NEZİHE MERİÇ (UYARLAYAN: HÜLYA KARAKAŞ)
YİĞİT SERTDEMİR – CANDAN SELDA BALABAN
GÜLSÜM SİREN KINAL
TURAN OFLAZOĞLU
AZİZ NESİN
CANER BİLGİNER – HİLMİ ZAFER ŞAHİN
AYŞEN İNCİ
AHMET ÖNEL
ORHAN ASENA
CAN DOĞAN
İBRAHİM ULUTAŞ – ÖMER BARIŞ BAKOVA

2011

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

ZOR OYUN
DÜNYADA TEK BAŞINA
KUŞ
MEMURİN FASLI
OPHELİA
KAVUKLU HAMDİ
İSTANBUL'UN KADINLARI SAHNELERİN SULTANLARI
STALİN YARGILANIYOR
MİLETOS GÜZELİ
MİHENK
SOKAK KIZI İRMA
KOMİK-İ ŞEHİR NAŞİT BEY
YILBAŞI PARTİSİ
RULET

A. KADİR BOZKURT
COŞKUN IRMAK
COŞKUN IRMAK
COŞKUN IRMAK
COŞKUN IRMAK
YILMAZ GURUDA
GÜN ZİLELİ
COŞKUN IRMAK
ASLAN KACAR
HALDUN DORMEN
GÖKHAN ERASLAN
ÜVEYS AKINCI
KOSTA KORTİDİS

TAVAN ARASINDA
ÖYKÜSÜNDEN UYARLAMA)
TERENTİUS'UN AFRİKALISI
GECE KULUBÜ
UFAK BİR HATA
BIÇAK KANUNU
HIDIRELLEZ
UZAKTA KALAN SESLER

2012

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

BAY FOBİ'NİN MACERALARI
UZUN BİR HECEDİR AŞK
KALDIRIM SERÇESİ
İÇTİMA-İ HAKİKİ *
SEVGİLİ HAYAT
ZAMAN AŞIMI 1, ZAMAN AŞIMI 2
SON SİĞİNAK
TARIK GÜNERSEL)
HESAPLAŞMA
KADIN SİĞİNAĞI
KADIN ÖLÜLERİ – BEŞ ANLATI
AĞAM
TAMAR AH TAMAR
SULTAN İLE KIZLARI
PAÇI
GILGAMIŞ
DOĞAN)
ENGEL
İKİ ÇIĞLIK İKİ TÜRKÜ BİR AĞIT
GÖKALP
YEDİ KÖYÜN YARGICI
AH TAMARA
KÖPEKLER

2013

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

TOMBALA
YALNIZ
VAKTİ GELDİ
YALANCININ RESMİ
MECNUN'UN IZDIRABI
FELATUN BEY İLE RAKİM EFENDİ
SOĞUKÇAY
AĞRI DAĞI EFSANESİ
GEÇ KALANLAR
MEDİNE
TAMAR AH TAMAR
YARIM BARDAK SU
İBİŞ İLE ZELİŞ
SON KALE
İSİMSİZ
MEMLEKETİM MEMLEKETİM

2014

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

KARBELA

UMUR BUGAY (ASAF KÖKSAL'IN

COŞKUN IRMAK
TUNCER CÜCENOĞLU
FİLİZ ADIGÜZEL
DOĞAN SOYUMER
FİRUZE ENGİN

SÜREYYA KARACABEY

TARIK GÜNERSEL
HİDAYET SAYIN
BAŞAR SABUNCU
EMRE KOYUNCUOĞLU
FUNDA ÖZŞENER

NİHAL GEYRAN KOLDAŞ

REŞAT NURİ GÜNTEKİN (UYARLAYAN:

OSMAN GÜVENİR
TUNCER CÜCENOĞLU
CEM DÜZOVA
CEM DÜZOVA
CEM DÜZOVA
KEMAL BEKİR
BURAK AKYÜZ

HAŞMET ZEYBEK (LİBRETTO: CAN

BUKET AKKAYA
BUKET BAŞARAN AKKAYA – SERAP

SÖNMEZ ATASOY
FUNDA ÖZŞENER
ARDA AYDIN

ADALET AĞAOĞLU

ÖZLEM LALE
GÖKHAN ERASLAN
MEMET BAYDUR
MERİH ATAK

AHMET MİTHAT EFENDİ OYUNLAŞTIRAN: SELÇUK

YAŞAR KEMAL
PERVİN ÜNALP
ZEYNEP KAÇAR
CEM DÜZOVA
TARIK GÜNERSEL
YILMAZ BİÇER
HÜSEYİN SORGUN
ÖZGÜR TANIK
ERHAN GÖKGÜCÜ

ALİ BERKTAY

KADIN İSTASYONU
TALAT İLE FITNAT'IN AŞKI
ÖZLEM SEVEN
KOMŞUM HİTLER
ANTRE
YUSUF İLE ZÜLEYHA
PORTRE
DÜĞÜN EVİ OYUN EVİ
İBLİS
ŞEKERPALE
ENGİN ALKAN)
KARAGÖZ MÜZİKALİ
KELİME ZİNCİRİ
ARKADAŞ ISLIKLARI
ÖĞÜTÇÜ)
AFİFE BEDİA

2015

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

DEVEKUŞLU KABARE
KOYUNCUOĞLU
KURTARICILAR
HAYAL-İ TEMSİL
MAKEDONYA GAMZESİ
SAVAŞ AYKILIÇ
İKİ KALAS BİR HEVES
EMREM YUNUS
KUVAY-İ MİLLİYE DESTANI
BOŞ BEŞİK
KADERLE OYUN OLMAZ
FEHİM PAŞA KONAĞI
ACININ KIZ KARDEŞİ SIZI
ALYOŞA

2016

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

AKLOLSUN YANİ
CEMİLE
METİN BORAN)
PENCEREDEKİ KADIN
AŞKIMIZ AKSARAY'IN EN BÜYÜK YANGINI
YANGIN YERİNDE ORKİDELER
BİZE BİR OYUN LAZIM
TUTULMA
TATARLAR'IN KIRILAN KALEMİ HASAN TUFAN
SON
YEDİ BÖLGEYDİ TRAGEDYA
SAADET HANIM
1453 İSTANBUL
BİZİM AİLE
SİNEM BAYRAKTAR)

2017

KABUL EDİLEN YERLİ OYUNLAR

HİKAYE SATICISIHASİP AKGÜL
YAFTALI TABUT BİLGESU ERENUS
LENA LEYLA VE DİĞERLERİ

MEMET BAYDUR

ŞEMSEDDİN SAMİ, UYARLAYAN:

ALİ CÜNEYD KILCIOĞLU
ÖZLEM SARAÇ
SİNAN BAYRAKTAR
ASLI ÖNGÖREN
NURHAN KARADAĞ
HÜSEYİN CAVİT
YAVUZ TURGUL (UYARLAYAN:

KEMAL KOCATÜRK
KORHAN ENİS YAVUZ
ORHAN KEMAL (UYARLAYAN: IŞIK

AHMET SAMİ ÖZBUDAK

Haldun Taner Derlemesi: EMRE

NACİ TANER BÜYÜKARMAN

AHMET SAMİ ÖZBUDAK
ÜSTÜN İNANÇ, UYARLAYAN:

ERHAN GÖKGÜCÜ
NEDİM YILDIZ
NAZİM HİKMET RAN
NECATİ CUMALI
PERVİN ÜNALP
TURGUT ÖZAKMAN
SALİH EFİLOĞLU
HAYATİ ÇITAKLAR

FİRDEVS AYLİN TEZ
ORHAN KEMAL (UYARLAYAN:

FİRDEVS AYLİN TEZ
GÜNGÖR DİLMEN
MEMET BAYDUR
UĞUR ARDA AYDIN
MELEK ATA
FIRAT YUMUN
ÖZGÜR KAYMAK
HATİCE ÇİFTÇİ
AHMET LEVENT PALA
FÜSUN AYKUT ERSOY
SADIK ŞENDİL (UYARLAYAN:

ZEHRA İPŞİROĞLU

PİNOKYO KRAL ÜBÜ'NÜN ÜLKESİNDE
 NEHİR
 ARİSTOTELES
 MAKEDONYA GAMZESİ
 ÖZGE ÖKTEN)
 NAR AĞACININ GÖLGESİNDE
 BEDİR AFŞİN
 DERTLİ DOLAP ANADOLU
 KEŞKE SARILSAYDIM
 BİR MÜBAŞİRİN HATIRALARI
 YANMIŞ ADAM – EBÜSSÜREYA SAMİ
 SELÇUK YÜKSEL)
 FUGU
 YORGUN SAVAŞÇI
 YILDIRIM FİKRET URAĞ)
 KALEMİN SALTANATI (AHMET MİTHAT EFENDİ)
 MATRUŞKA
 AKÜMÜLATÖRLÜ RADYO

ZEHRA İPŞİROĞLU
 GÜLŞEN KARAKADIOĞLU
 GÜLŞEN KARAKADIOĞLU
 ÜSTÜN İNANÇ (UYARLAYAN:

BÜNYAMİN DURANOĞLU –

HÜSEYİN ÖZDEN
 ŞENAY TANRIVERDİ
 SALİH EFİLOĞLU
 EROL ÜYEYAPAN (UYARLAYAN:

SERKAN ÖZKURAN
 KEMAL TAHİR (UYARLAYAN:

GÜLSÜN SİREN KINAL
 TUNCER CÜCENOĞLU
 TARIK BUĞRA

EK-2 İSTANBUL ŞEHİR TİYATROLARI İÇERİK ANALİZİ YAPILAN YERLİ DÖRT ESERİN AFİŞ VE GÖRSELLERİ

BİNALİ İLE TEMİR
MURATHAN MUGAN
SAHNEYE UYARLAYAN - YÖNETEN: YILDIRIM FİKRET URAĞ

Dramaturg: Dilek Tekintaş - Sahne Tasarımı: Barış Dinçel - Kostüm Tasarımı: Gamze Kuş - Müzik: Çiğdem Erken, Uskan Çelebi
 Işık Tasarımı: Mustafa Türkoğlu - Efekt Tasarımı: Metin Taşkiran
 Oyuncular: Haldun Ergüvenç, Yıldırım Fikret Urağ, Gün Koper, Uskan Çelebi

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Şehir Tiyatroları 1914

Genel Sanat Yönetmeni: Aysenil SAMLIOĞLU

DİVÂNE AĞAÇ

(YUNUS EMRE)

Yazan
Turgay NAR

Yöneten
Hüseyin KÖROĞLU

Dekor: Hakan ATAK
Kostüm: Feyza ZEYBEK
Koreografi: Özge MİDİLLİ
Dramaturg: Dilek TEKİNTAŞ
Müzik: Selim Can YALÇIN, Görkem ŞEN
Işık: Mahmut ÖZDEMİR
Elekt: Ersin AŞAR
Animasyon: Nart TAMZOUK

Dyuncular: Erhan ABİR, Tomris INCER,
Zümrüt ERKİN, Meriç BENLİOĞLU,
Çağlar YİĞİTOĞULLARI, Eraslan SAĞLAM,
Esin UMULU, Pelin BUDAK, Özge MİDİLLİ

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Şehir Tiyatroları

Genel Sanat Yönetmeni: M. Nurullah TUNÇER

YUNUS EMİRE

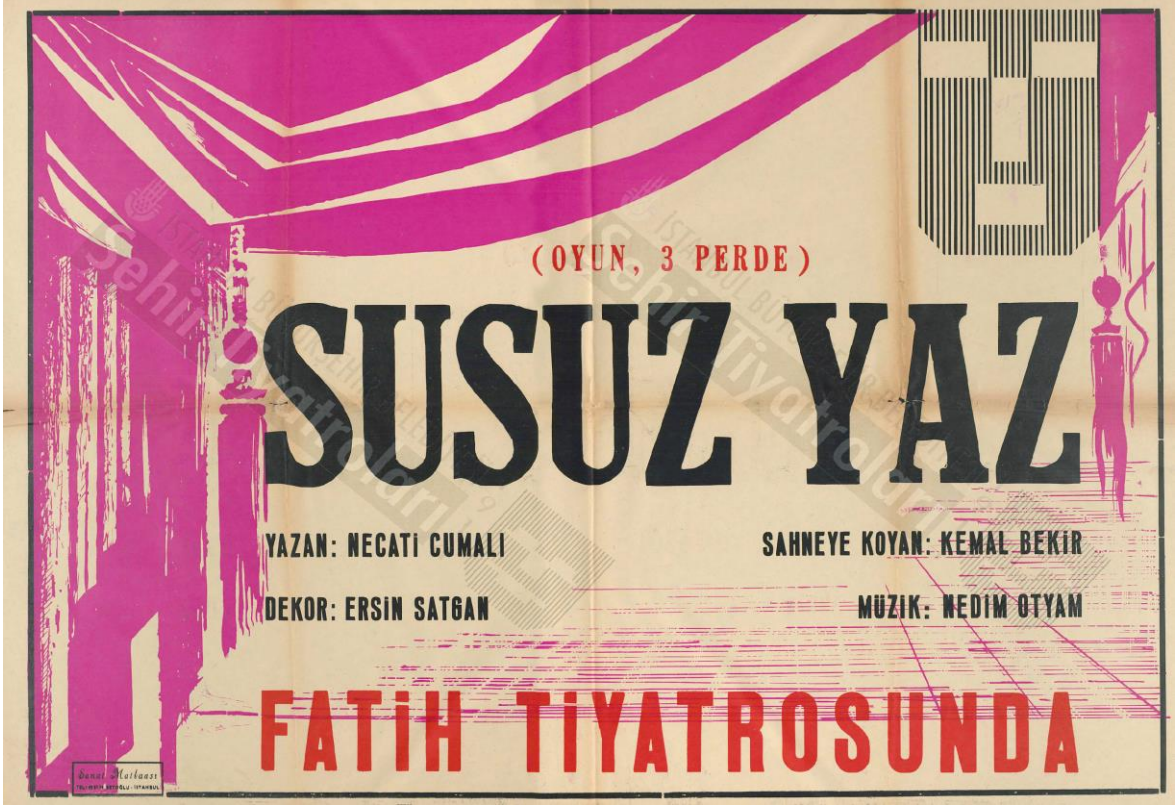
DİVÂNE AĞAÇ

TURGAY NAR
YÖNETEN: HÜSEYİN KÖROĞLU

Genel Sanat Yönetmeni: **Orhan ALKAYA**

2008-2009

ORMANDA

(Oyun 1 Bölüm)

Kızır Memet Feridun Karakaya
Üsük Fuat İşhan
Korucu Oral Yonci

Yanda : Fuat İşhan, Feridun Karakaya, Oral Yonci (ORMANDA)
Arkada : Kadriye Tuna, Mehdi Yeşildeniz, Hâle Rakunt, Cemil şahman,
şükriye Atav, Burçin Oraloğlu (SULTAN GELİN)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Buğra Kağan KAHRAMAN
Doğum Yeri	Yunak
Doğum Tarihi	14.07.1984
Uyruğu	☑ T C . ☐ Diğer:
Telefon	
E-Posta Adresi	bgrkgnkhrmn@gmail .com
Web Adresi	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Ankara Üniversitesi
Fakülte	Çankırı Orman Fakültesi
Bölümü	Orman Mühendisliği
Mezuniyet Yılı	2009
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Anadolu Üniversitesi
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bölümü	Kamu Yönetimi
Mezuniyet Yılı	2016
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Anadolu Üniversitesi
Fakülte	Açık Öğretim Fakültesi
Bölümü	Sosyoloji
Mezuniyet Yılı	Devam Ediyor
Yüksek Lisans	
Üniversite	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Enstitü Adı	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Programı	Orman Mühendisliği

Makale ve Bildiriler

Makale ve Bildiriler	

Diğer Eğitim Bilgileri

Diğer Eğitim Bilgileri	
Antalya 3.Zil Tiyatro	2011-2012 Temel oyunculuk, diksiyon, drama ve sahne
İSMEK Fotoğraf	2013-2014 MEB Fotoğraf
Başkent İ. Akademi	2016-2017 MEB Diksiyon, Sahne Çalışmaları
Başkent İ. Akademi	2017-2018 MEB İleri Oyunculuk ve Kamera Önü Çalışmaları

